

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองและพฤติกรรม
การดูโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในเขตการศึกษา ๖

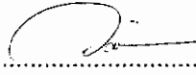
ปริญญาณิพนธ์
ของ
จิรพรรณ นิสสภ

๒๗ ๓๑. ๒๕๔๑

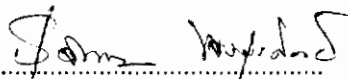
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม ๒๕๔๑
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอก
การศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

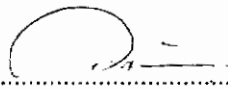
 ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ)

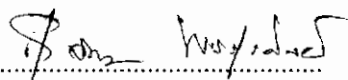
 กรรมการ

(ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

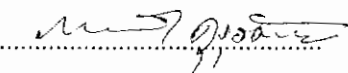
คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

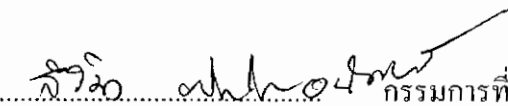
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ)

 กรรมการ

(ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

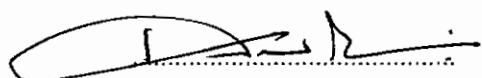
 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร. ภาณี คุรุรัตน์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา คันทิผลาชีวะ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ กรุฑิตนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ. ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร อาจารย์ ดร.วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี อาจารย์วันเพ็ญ กุลพัฒน์ อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน อาจารย์ธีราพร กุลนาพันธ์ อาจารย์วดี เกียสกุล อาจารย์อารี เกษมรติ และอาจารย์บำเพ็ญ การพานิช ที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งในการศึกษาค้นคว้า

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพนบุรี, อนุบาลสระบุรี, อนุบาลชัยนาท อนุบาลสิงห์บุรี, อนุบาลอุทัยธานี อนุบาลอ่างทอง อนุบาลพระนครศรีอยุธยา อนุบาลนครสวรรค์ ผู้บริหารโรงเรียน อนุศิษย์วิทยา โรงเรียนอักษรประสิทธิ์ โรงเรียนวัดสนามชัยสิทธิอนุสรณ์ โรงเรียนจิระศาสตร์ โรงเรียนวัดคลองสายบัวตลอดจนคณะอาจารย์ทุกโรงเรียนที่กรุณาให้ความสะดวก และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แผนกการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้ ขอขอบคุณ อาจารย์สุวรรณ มีทองคำ คุณอัมรินทร์ นิสสกา คุณแสงธรรม นิสสกา คุณสรพรเพชญ์ นิสสกา คุณอรทิพย์ พวงเนตร คุณวิไลวรรณ เกื้อทาน คุณเบญจพร สมานมาก คุณจินดา น้ำเจริญ คุณสมคิด ชนแดน พี่และน้องนิสิตปริญญาโท เอกการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเป็นกำลังใจและขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยให้การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อธีระ คุณแม่ละออง มัชฌิมสถิตย์ ครู อาจารย์ ที่ได้เลี้ยงดูและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

จิรพรรณ นิสสกา

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	เอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์และเด็กปฐมวัย.....	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม.....	20
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	38
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	39
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	45
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
	สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	69
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	69
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	69
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	76
ข้อเสนอแนะทางการวิจัย.....	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	89
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	102

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
2 จำนวนร้อยละและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัด.....	40
3 จำนวนร้อยละและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัด.....	41
4 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง.....	51
5 จำนวนชั่วโมง ความถี่ และค่าร้อยละ ที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์.....	53
6 ช่วงจำนวนชั่วโมง ความถี่ และระดับความถี่น้อยของการดูโทรทัศน์ จำแนกตามเปอร์เซ็นต์ไทล์.....	54
7 จำนวนค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของการดูโทรทัศน์ของเด็ก จำแนกตามช่วงเวลา ในรอบสัปดาห์.....	55
8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความชอบดูรายการโทรทัศน์ จำแนกตามประเภทของรายการ.....	56
9 ความแตกต่างของพฤติกรรมการดูโทรทัศน์จำแนกตามจำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ ของเด็กกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง.....	57
10 ความแตกต่างพฤติกรรมการดูโทรทัศน์จำแนกตามรายการกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ของผู้ปกครองด้านการศึกษา	58
11 ความแตกต่างของพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ จำแนกตามรายการกับปัจจัยลักษณะ ส่วนบุคคลของผู้ปกครองด้านอาชีพ.....	59
12 ความแตกต่างของพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ จำแนกตามรายการกับปัจจัยลักษณะ ส่วนบุคคลของผู้ปกครองด้านรายได้.....	60
13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการ ดูโทรทัศน์ของเด็ก.....	62
14 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองกับพฤติกรรมทางสังคม ของเด็ก.....	63
15 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก..	64
16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อรายการโทรทัศน์ที่มีผลกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก.....	65
17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมทางสังคมด้านการเล่น.....	66
18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อ รายการโทรทัศน์ที่มีผลกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก.....	67

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้.....	27
2 ขั้นการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ.....	28
3 การเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โทรทัศน์เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง และมีอิทธิพลต่อบุคคลทั่วไปอย่างมาก สินค้าผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ วิทยาการใหม่ ๆ มักมีการเสนอผ่านมาสู่ประชาชนโดยสื่อทางโทรทัศน์แทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการโฆษณา ข่าวสาร สารคดี หรือรายการในรูปแบบต่าง ๆ (อุดร วงษ์ทับทิม. 2531 : 95) โทรทัศน์ได้กลายมาเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันซึ่งดึงดูดความสนใจจากผู้ชมเพราะทำให้คนได้รับความบันเทิงอย่างไม่สิ้นเปลืองและสะดวกสบาย (ฌอง แมคไมร์ค. 2528 : 21) จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี พบว่า จำนวนครัวเรือนที่ทำการสำรวจทั้งหมด 925,710 ครัวเรือน มีเครื่องรับโทรทัศน์ 660,780 ครัวเรือน และมีเครื่องรับโทรทัศน์ 7,288,460 เครื่อง (สุกัญญา ติระวานิชและนันทริกา คุ่มไพโรจน์. 2528:7) และจากรายงานการศึกษาวิจัย พบว่าเด็กไทยนิยมดูโทรทัศน์กันมากเฉลี่ยแล้วประมาณวันละ 1-3 ชั่วโมง (โลกใบเล็ก. 2534 : 20) เด็กเริ่มดูโทรทัศน์มากที่สุดเริ่มตั้งแต่อายุประมาณหนึ่งขวบครึ่งถึง สี่ขวบครึ่งจะเริ่มลดลง และเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อเข้าโรงเรียนได้ประมาณ 1 ปี และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจนกระทั่งอายุ 12 ปี (นันทวัน สุชาโต. 2530 : 247)

จากการวิจัยโดยสถาบันวิจัยสังคมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับมูลนิธิพัฒนาเด็ก ได้ศึกษาเด็กตั้งแต่อายุ 6 - 12 ปี พบว่าเด็กชอบดูโทรทัศน์เป็นอัตราสูงสุดถึง 26 - 27% ของกิจกรรมทั้งหมด (นันทวัน สุชาโต. 2530 : 251) และจากการสำรวจทัศนคติเด็กเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กชอบ ของนักเรียนชั้นป.1 - ป.2 จากจำนวน 15 โรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานครปรากฏว่า กิจกรรมที่เด็กชอบมากที่สุดคือดูโทรทัศน์ 25.3% เล่น 23.1% อ่านหนังสือ 18.4% ทำงานบ้าน 16.5% และอื่นๆอีก 16.7 % (สุกัญญา ติระวานิช และนันทริกา คุ่มไพโรจน์. 2528 : 13) จากการสำรวจและวิจัยสรุปได้ว่าวัยที่นิยมดูโทรทัศน์มากที่สุดในวัยเด็ก

เด็กส่วนใหญ่ จะเลือกชมรายการตามเพื่อนหรือที่เพื่อนแนะนำ (วันชาติ ศิลาน้อย. 2528 : 2) เด็กในระยะเริ่มแรกจนอายุ 5 - 7 ปีเด็กชอบดูการ์ตูนมาก (นันทวัน สุชาโต. 2530 : 249) ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของสถาบันวิจัยสังคมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่ารายการที่เด็กชอบมากที่สุด คือการ์ตูนอนิเมชันต่าง ๆ รองลงมาคือภาพยนตร์จีนกำลังภายใน และภาพยนตร์ตะวันตกประเภทบู๊ (สุโขทัยธรรมาราช. 2535 : 106) และจากการสำรวจรายการโทรทัศน์ที่เด็ก

ชอบของหนังสือพิมพ์เคลนิวส์ในรายการโลกใบเล็ก พบว่ารายการที่เด็กชอบส่วนใหญ่ เป็นรายการที่ส่งมาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะภาพยนตร์การ์ตูน ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกินความจริง ประเภทหุ่นอภินิหาร การแปลงร่าง กำลังภายใน รายการโชว์แปลก ๆ (โทรทัศน์เพื่อเด็ก. 2539 : 20) และ วัฒนา พุทธาทรานนท์กล่าวไว้ในหนังสือสื่อมวลชนกับสังคมว่า ปัจจุบันภาพยนตร์โทรทัศน์จะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการฆ่า เกี่ยวกับอุบัติเหตุจะเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมรุ่นเยาว์เป็นอย่างมาก (วัฒนา พุทธาทรานนท์. 2535 : 19)

การดูโทรทัศน์มีผลต่อการเรียนรู้และพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก จากการวิจัยของสถานีโทรทัศน์แห่งชาติของประเทศญี่ปุ่น ได้ห้ามแพร่ภาพไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์หรือรายการใดๆที่ใช้อาวุธฆ่าฟันกัน หรือการแสดงวิธีการต่างในการโจรกรรมเพราะรายการต่าง ๆ ทางโทรทัศน์มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อจิตใจเด็ก ส่งผลให้เด็กใจกล้าขึ้นอยากลองทำดู (วัฒนา พุทธาทรานนท์. 2535 : 22) และจากการวิจัยและสำรวจสาเหตุสำคัญที่เด็กและเยาวชนทำผิดกฎหมาย ก็เป็นผลมาจากการเผยแพร่วัฒนธรรมและความเจริญทางด้านวัตถุที่ไม่เหมาะสม ทำให้ชักนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม ยิวอาชญากรจำนวนมากที่ถูกจับกุมสารภาพว่าแบบอย่างการปล้นจี้ และการข่มขืน พวกเขาจำมาจากภาพยนตร์โทรทัศน์ทั้งสิ้น (พันเพชร พัฒนประสิทธิชัย. 2536 : 83) เด็กที่ดูโทรทัศน์มากมักจะมีพฤติกรรมรุนแรง จากการศึกษาพบว่าเด็กที่เริ่มดูโทรทัศน์ตั้งแต่ยังเด็ก 4 - 5 ขวบ และดูโทรทัศน์ 2-3 ชั่วโมงต่อวันและ 4 - 5 ชั่วโมงต่อวันหยุด เสาร์ ,อาทิตย์ ติดต่อกัน 5-8 ปี เมื่ออายุ 12 ปี จะมีพฤติกรรมที่รุนแรงมากกว่าเด็กที่ดูโทรทัศน์น้อยกว่า (สายฤดี วรกิจโกศาทร. 2533 : 31) จากรายงานการวิจัยของประเทศฟิลิปปินส์ ในปี 1992 เกี่ยวกับรายการที่มีอิทธิพลและมีผลกระทบต่อเด็กมาก เรื่องที่เกี่ยวกับความรุนแรง ความสัมพันธ์ที่เป็นอันตราย พบว่า ภาพยนตร์การ์ตูนมีอัตราความรุนแรงต่อระยะเวลา 1 ชั่วโมงมากที่สุดเมื่อเทียบกับรายการอื่นๆทั้งหมด

เด็กอายุ 3 - 6 ปีอยู่ในวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง เด็กซึมซับประสบการณ์แล้วเก็บสะสมประสบการณ์ เมื่อมีประสบการณ์ใหม่เด็กก็จะปรับประสบการณ์เก่าให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ ซึ่งเราเรียกกระบวนการนี้ว่า การปรับตัว (Adaptation) และเกิดการปรับตัวเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างประสบการณ์ใหม่กับการรับรู้ของเด็ก (Equilibration) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทางทฤษฎีของเพียเจท์เกี่ยวกับการรับรู้ และแบนดูรา (Bandura) (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2530:51; อ้างอิงมาจาก Berkowitz. 1965 : 302 - 309) กล่าวไว้เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้โดยการสังเกต การเรียนรู้โดยการจำแบบอย่างว่า เด็กรับประสบการณ์เอาไว้แต่ยังไม่แสดงออกทันที แต่จะไปแสดงออกเมื่อมีโอกาส ซึ่งอาจจะนานโดยไม่มีกว่าเด็กจะจำได้ เด็กจะแสดงพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเด็กเล่นกับเพื่อน (อรรพรรณ ปิณฑน์โอวาท. 2530:49) การเลียนแบบ การเล่นที่รุนแรง การพูดจาจาก

ภาพยนตร์และบทโฆษณาสินค้าทางโทรทัศน์เด็กถือเป็นของโก้เก๋และทันสมัยระหว่างเด็ก ๆ ด้วยกันและเข้าใจกันได้ดีในสังคมของเด็ก (วัฒนา พุทธิฐานนท์. 2535 : 19)

รายการโทรทัศน์ยังมีประโยชน์ในแง่ของการศึกษา เพราะโทรทัศน์มีส่วนในการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคม เป็นแหล่งถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ เจตคติและจริยธรรมให้กับเด็กได้ เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ หลายอย่างจากโทรทัศน์และการที่เด็กได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากโทรทัศน์ย่อมมีผลสะท้อนในการแสดงออกทางพฤติกรรมของเด็กในอนาคตด้วย (วันชาติ ศิลาน้อย. 2528 : 2) โลแลนด์ (Leiland) แห่งมหาวิทยาลัยโอเรกอน ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้โทรทัศน์เพื่อกิจกรรมการสอน สรุปได้ว่าการใช้โทรทัศน์การนำถูกนำไปใช้เพื่อการสอนมีประโยชน์มาก จะเห็นได้ว่ารายการโทรทัศน์เพื่อธุรกิจและเพื่อการศึกษาก็สามารถให้ความรู้ทางการศึกษาและการดำรงชีวิตได้โดยตรงและทางอ้อม รัชตัน (Rushton) (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2525 : 180) ได้ทดลองเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมของผู้ดู โดยเฉพาะเด็กไปสู่ทิศทางที่เป็นคุณค่าต่อสังคม สรุปได้ว่า โทรทัศน์จะมีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมชอบสังคมตามเนื้อหาที่สอดแทรกไว้ในรายการ ผู้ดูจะเห็นการกระทำนั้นเหมาะสมและเป็นบรรทัดฐานที่ดีพฤติกรรมที่แสดงออกก็ดี แต่ในทางกลับกันหากมีการนำพฤติกรรมก้าวร้าวมาเสนอบ่อย ๆ ผู้ดูก็มีแนวโน้มการกระทำที่ก้าวร้าว

โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลในการเข้าถึงผู้ชมมากที่สุด เพราะผู้ชมสามารถเห็นภาพเคลื่อนไหวและได้ยินเสียงได้พร้อมกัน (วิจิตร ภักดีรัตน์. 2536 : 17) นักจิตวิทยาอเมริกันกล่าวไว้ว่าปัจจุบันนี้เด็กอเมริกันในแต่ละครอบครัวจะมีผู้ปกครองทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็กอยู่ 2 ฝ่าย คือ พ่อแม่ และโทรทัศน์ (อุดร วงษ์ทับทิม. 2531 : 58) โทรทัศน์เกือบจะกลายเป็นพี่เลี้ยงเด็กของทุกบ้านทุกครัวเรือนทั่วประเทศไปแล้ว (รักษิณา. 2530 : 284) โทรทัศน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเด็กอย่างแยกกันไม่ออก และเป็นที่ทราบกันดีว่ามีทั้งคุณและโทษต่อเด็ก อย่างไรก็ตามจะเป็นการดีมากหากไม่อนุญาตให้เด็กก่อนวัยเรียนดูโทรทัศน์ แต่ทำเช่นนั้นไม่ได้เพราะไม่ได้อยู่ในโลกของอุดมคติหากแต่อยู่ในโลกของความเป็นจริง และเป็นโลกในศตวรรษใหม่ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูง (อุดร วงษ์ทับทิม. 2538 : 69) ปัจจุบันการถ่ายทอดผ่านดาวเทียมกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว เด็ก ๆ จึงยากที่จะรอดพ้นจากรายการโทรทัศน์ที่เสนอความรุนแรงได้ (สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 2534 : 13)

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปมากนี้ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม (ฉันทนา ภาคบังข. 2537 : 195) จากปัญหาพฤติกรรมที่กล่าวมานี้ มีสาเหตุมาจากการขาดทักษะทางสังคมของบุคคล ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็น บลูม (Bloom. 1964 : 215) กล่าวว่าความสำคัญในการให้ประสบการณ์ทางสังคมกับเด็กในช่วงปฐมวัยว่ามีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของคนเราเป็นอย่างมากและ

แอนดรูส์ (Andrews. 1964 : 215 ; 1968) กล่าวเสริมว่า เด็กที่มีปัญหาด้านสังคมตั้งแต่ปฐมวัย มักจะไม่ใช่ที่ยอมรับจากเพื่อน และยังนำไปสู่ปัญหาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้นจึงควร ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและป้องกันพฤติกรรมที่อาจเป็นปัญหาของสังคม เฮิร์ลล็อก (Hurlock. 1964 : 230 - 237) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กอายุ 2 - 6 ขวบเป็นช่วงที่เด็กเรียนรู้ การติดต่อทางสังคม และการสมาคมกับบุคคลภายนอก การปรับตัวกับบุคคลอื่นและให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเล่น และศึกษาพบว่า ทักษะคิดและแบบแผนพฤติกรรมทางสังคมที่ปรากฏในช่วงวัยนี้คือ การต่อต้าน การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การแข่งขันชิงดีชิงเด่น การร่วมมือ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การมีใจกว้างขวาง การเป็นที่ยอมรับของสังคม และการเห็นอกเห็นใจ พฤติกรรมเหล่านี้ มีความสำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก

การพัฒนามนุษย์ให้มีพัฒนาการทางสังคมจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคล ควรได้รับการพัฒนาให้มีขึ้น โดยเฉพาะเด็กวัย 1 - 6 ปี เพราะเด็กจะมีพัฒนาการทุกด้านอย่างรวดเร็ว ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงแรกของชีวิตมีอิทธิพลในการพัฒนาขึ้นไป (ดวงเดือน ศาสตราภกร. 2522 : 1, 10) ดังนั้นพ่อ แม่ ตลอดจนสถาบันต่างๆทางสังคมโดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ พึงร่วมมือรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการวางรากฐานที่มั่นคง สำหรับชีวิตวัยเด็ก อันถือเป็นการพัฒนาสังคมโดยรวม เด็กจึงควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา อย่างเหมาะสม (ยุวดี เทียรชมประสิทธิ์. 2536 : 1) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า พัฒนาการทางสังคมในช่วงวัย ต้นของชีวิตเด็กจึงมีความสำคัญอย่างมาก การที่เด็กมีโอกาสนปะทะสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ใน สังคมได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม และมีตัวแบบที่ดีสำหรับเด็กจะทำให้เด็กมีโอกาสในการ เลียนแบบและพัฒนาสร้างรูปแบบพฤติกรรมขึ้นเป็นบุคลิกภาพของตนเองต่อไป และนางแฟนนิ เดอลอสแอนเกลิสเบทิสต้า ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศึกษาเด็กของประเทศฟิลิปปินส์ กล่าวว่า ควรเน้น ด้านบทบาทของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ควรจะดูรายการโทรทัศน์พร้อมกับเด็กและอธิบายให้เด็ก ๆ ฟังว่าสิ่งที่เห็นนั้นแท้จริงแล้วหมายความว่าอย่างไร (สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 2534 : 13)

จากเหตุผลดังกล่าว สรุปได้ว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กทั้งในด้านดีและด้านไม่ดีทั้งนี้ขึ้น อยู่กับผู้ปกครองที่มีส่วนช่วยในการให้คำแนะนำในการเลือกชมรายการโทรทัศน์ (รัฐจวน มีประดิษฐ์. 2513 : 162) เด็กที่ดูโทรทัศน์วันละ 6 - 8 ชั่วโมงติดต่อกัน เด็กจะมีพฤติกรรมที่ รุนแรง เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมจากตัวแสดงที่เด็กชอบและประทับใจ พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กได้โดยการจัดเวลาดูโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับเด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง และพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของ เด็กปฐมวัยกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพ่อแม่หรือผู้ปกครองในการ

เลือกรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมให้กับเด็ก และนำวิธีการต่าง ๆ จากรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบมาใช้ในการสอนเด็ก

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย กับปัจจัยลักษณะ

ส่วนบุคคลของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองและพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กด้านการใช้เวลาและรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองกับพฤติกรรมทางสังคมด้านการพูด, การเล่นของเด็กปฐมวัย

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองในการเลือก ชี้นะ และสอนเด็กเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมในขณะดูรายการโทรทัศน์

2. ด้านการศึกษา

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการนำหรือเลือกรายการโทรทัศน์ที่เด็กสนใจมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างความสนใจให้กับเด็ก และเรียนรู้สาระจากรายการโทรทัศน์ เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม

3. ด้านผู้ผลิตรายการ

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ผลิตรายการ เจ้าหน้าที่ ผู้ดำเนินรายการและผู้สนับสนุนรายการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ได้ตระหนักถึงผลกระทบต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ และปรับปรุงแก้ไขหรือผลิตรายการที่เหมาะสมให้กับเด็ก

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ปกครองเด็กนักเรียนชาย-หญิง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชนในเขตการศึกษา 6 จำนวน 99,986 คน จาก 7 จังหวัด มีจังหวัดลพบุรี อุทัยธานี สิงห์บุรี อ่างทอง ชัยนาท และอุทัยธานี

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ปกครองเด็กนักเรียนชาย-หญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลของโรงเรียนทั้งภาครัฐ และเอกชน ปีการศึกษา 2540 ในเขตการศึกษา 6 จำนวน 1,000 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสังกัดคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) โดยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของประชากรทั้งหมดที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 (ลิวันและอังคณา สายยศ. 2539 : 97 - 98) และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) จำนวน 661 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 339 คน รวมทั้งสิ้น 1,000 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

1. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ การศึกษา อาชีพ และรายได้
2. พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย
 - 2.1 จำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์
 - 2.2 รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. การพูด
2. การเล่น //

✓ นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัยในเขตการศึกษา 6 หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 4 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชนในเขตการศึกษา 6 ประกอบด้วยจังหวัดลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี อุทัยธานี และชัยนาท

2. พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ หมายถึง การปฏิบัติตัวของเด็กที่บ้านในขณะที่ดูรายการต่าง ๆ ที่แพร่ภาพออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ประกอบด้วย

2.1 จำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ หมายถึง เวลาที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์ ต่อสัปดาห์

2.2 รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ หมายถึง รายการต่าง ๆ ที่แพร่ภาพออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ต่อประชาชนที่เด็กชอบ จำแนกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 ภาพยนตร์โทรทัศน์ หมายถึง ภาพยนตร์เรื่องยาวที่ได้จากโรงภาพยนตร์ และนำมาแพร่ภาพสู่ประชาชนทางโทรทัศน์ อาจนำเสนอเป็นตอน ๆ หรือที่ครั้งเดียวจบ เช่น เปาป่วนจิ๋ว หรือรายการภาพยนตร์วันอาทิตย์ เป็นต้น

2.2.2 ละครโทรทัศน์ หมายถึง รายการที่จัดเป็นบทละครเป็นตอนสั้น ๆ และดำเนินเรื่องติดต่อกัน เช่น นางละคร ทองเนื้อเก้า เป็นต้น

2.2.3 การ์ตูน หมายถึง ภาพยนตร์ที่ใช้เทคนิคการสร้างต่างๆ โดยไม่ได้ใช้บุคคลแสดง เช่น เซอร์รามุน โดเรมอน เป็นต้น

2.2.4 รายการเด็ก หมายถึง รายการที่จัดขึ้นสำหรับเด็กโดยตรงอาจเป็นรายการที่ให้ทั้งความรู้และความบันเทิงควบคู่ไปและมีผู้ดำเนินรายการ เช่น รายการเจ้าขุนทอง สโมสรมีเพื่อน จ๊วแจ้วเจาะโลก รายการที่มีเพื่อน เป็นต้น

2.2.5 เกมโชว์ หมายถึง รายการที่มีการแข่งขันเพื่อชิงรางวัลด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินรายการ เช่น รายการเวทีทอง รายการสัสมั่น เป็นต้น

3. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของพ่อแม่ หรือผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงดู และส่งเสริมให้ค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนของเด็ก โดยมีเด็กที่รับผิดชอบกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาล โดยแบ่งเป็น

3.1 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองของเด็ก แบ่งเป็น ไม่ได้รับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปริญญาตรีสูงกว่าปริญญาตรี และอื่น ๆ

3.2 อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของเด็กที่ทำรายได้หลักให้กับครอบครัว แบ่งเป็น ไม่ได้ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป ค้าขาย เกษตรกรรม รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ อื่นๆ

3.3 รายได้ หมายถึง เงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่กำหนดเป็นรายได้ของบิดา และมารดาด้วยกัน หรือของผู้ปกครอง ซึ่งในการวิจัยนี้กำหนดเป็นรายได้ตามเกณฑ์ของสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ น้อยกว่า 7,900 บาท 7,901 - 12,900 บาท มากกว่า 12,900 บาท

4. พฤติกรรมทางสังคม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกในด้านการพูด และการเล่นของเด็กกับตนเอง เพื่อน พี่น้อง พ่อแม่ และบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นการได้มาหรือเลียนแบบจากโทรทัศน์ ประกอบกับการแสดงออก 2 ลักษณะ คือ

4.1 การพูด หมายถึง ลักษณะการพูด น้ำเสียง ท่าทาง ประโยค และการนำเอาภาษาและรวมทั้งการเล่าเรื่องจากการที่ได้ดูโทรทัศน์มาใช้

4.2 การเล่น หมายถึง การเลียนแบบ ได้แก่ เล่นตามเรื่อง เลียนแบบท่าทางของผู้แสดง และการแต่งกาย นำเอาวิธีการมาปรับใช้ในการเล่นในชีวิตประจำวัน //

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำแนกได้ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์และเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของโทรทัศน์
 - 1.2 ประเภทของรายการโทรทัศน์
 - 1.3 ปัญหาของกับเด็กปฐมวัยจากการดูโทรทัศน์
 - 1.4 พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการดูโทรทัศน์
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของโทรทัศน์
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม
 - 2.1 ความหมายของพฤติกรรมทางสังคม
 - 2.2 ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย
 - 2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และพฤติกรรมทางสังคม
 - 2.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม
 - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์และเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายและความสำคัญของโทรทัศน์

ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ (2528 : 19) กล่าวว่า โทรทัศน์เป็นสื่อทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพกว้างไกล สามารถส่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ไม่ว่าข้อมูลข่าวสารนั้นเกิดขึ้น ณ ที่ใด ประชาชนสามารถรับรู้ได้ทันทีทุกพื้นที่ที่พัฒนา พุทธางกูรานนท์ (2531 : 13) กล่าวว่า โทรทัศน์เป็นวิวัฒนาการทางการสื่อสารมวลชน ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ให้ความรู้ความบันเทิงสำหรับผู้ชมที่อยู่ทางบ้านได้มีโอกาสเรียนรู้ข่าวสารและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั่วโลก

แมคลูฮัน (ประมวล ดิฉินสัน. 2523 : 65 ; อ้างอิงมาจาก แมคลูฮัน. ม.ป.ป.) กล่าวว่า โทรทัศน์ทำให้คนเรากลายเป็นเผ่าพันธุ์เดียวกัน

สตาเซฟ (Stasheff. 1962 : 1) กล่าวว่า โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมเอาสื่ออื่นเข้าไปด้วย คือ ภาพยนตร์ วิทยุและหนังสือพิมพ์ ให้ทั้งภาพ เสียงและตัวอักษร

สรุปได้ว่า โทรทัศน์เป็นวิวัฒนาการทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถส่งข้อมูลข่าวสารถึงผู้ชมได้รวดเร็ว ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิงสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางทุกเพศทุกวัย ทุกเชื้อชาติ ศาสนาได้โดยพร้อมกัน

พันเพชร พัฒนประสิทธิ์ชัย (2536 : 83) ได้กล่าวในบทความเรื่องเยาวชนกับสื่อมวลชนจากวารสารนิเทศศาสตร์ถึงคุณลักษณะพิเศษของโทรทัศน์ คือ

1. ขณะออกอากาศโทรทัศน์ได้รับความนิยมมากกว่าสื่ออื่นๆ
2. เข้าถึงผู้ชมถึงในบ้านและมีอิทธิพลมากขึ้นทุกขณะ
3. โทรทัศน์เป็นสื่อรวมของภาพยนตร์ วิทยุและหนังสือพิมพ์รวมกัน
4. ผู้ปกครองมีโอกาสดูร่วมกับเด็กมีโอกาสอธิบายและชี้แนะเด็กในขณะที่ดูโทรทัศน์หรือตอบคำถามที่เด็กสงสัยได้

ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ (2513 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของโทรทัศน์ไว้ดังนี้

1. สามารถแสดงภาพให้เห็นเหมือนของจริงและประทับใจได้ เรียกร้องให้เกิดความเชื่อ ความสนใจ ความเลื่อมใสและสามารถชักจูงให้คล้อยตามได้
2. ทำให้ผู้ชมเกิดความทรงจำติดตาได้นาน
3. ภาพที่แสดงชักพาให้เด็กหรือแม้แต่ผู้ใหญ่เชื่อว่าเป็นจริงทั้ง ๆ ที่อาจเสนอผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง

4. ช่วยปลูกอารมณ์ฝันของเด็กได้ง่ายและสร้างรอยประทับใจให้เด็กคิดว่าผู้ใหญ่
5. มีความรวดเร็วในการเสนอข่าวและชักจูงให้ผู้ชมสนใจติดตาม
6. ผู้ชมมีความรู้สึกเพลิดเพลินเหมือนมีส่วนร่วมกับการนั้นๆ
7. นำความรู้ไปถึงตัวผู้ชมที่อยู่ไกล ๆ ได้จึงเข้าใจถึงจิตใจของผู้ชมได้
8. สามารถส่งได้อย่างรวดเร็ว
9. เข้าถึงประชาชนทุกชั้น ทุกเพศ ทุกวัย ทุกชาติศาสนา และอาชีพในขณะเดียวกัน
10. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นทางทำให้เกิดความคิด ความเห็นต่อชาติยอมก่อให้เกิดการกระทำซึ่งเป็นปฏิกิริยาจากความคิดเห็นหรือประชามติของชุมชน

นอกจากนี้อรรถพร เขียรถาวร (2520 : 117) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของโทรทัศน์เพิ่มเติมไว้ว่า โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมเอาคุณสมบัติของวิทยุ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์เข้าไว้ด้วยกัน คือผู้ชมสามารถได้ยินทั้งเสียงเช่นเดียวกับการฟังวิทยุ ได้เห็นภาพ

เคลื่อนไหวติดต่อกันไปเช่นเดียวกับการชมภาพยนตร์ และให้เห็นตัวหนังสือเช่นเดียวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์จึงเป็นสื่อมวลชนที่แสดงถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด

จากความหมาย ความสำคัญและคุณสมบัติของโทรทัศน์ที่กล่าวมาแล้วพอจะสรุปได้ว่าโทรทัศน์เป็นสื่อทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพกว้างไกล ส่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ สามารถให้ความรู้ ความบันเทิงสู่ประชาชนถึงในบ้านทุกเพศทุกวัยทุกเชื้อชาติ ศาสนาพร้อม ๆ กัน เพราะเป็นสิ่งที่ให้ทั้งภาพ เสียง และตัวอักษร ทำให้คนสามารถรับรู้และซึมซับได้เร็วโดยเฉพาะเด็ก เพราะเด็กและเยาวชนเปรียบเสมือนผ้าขาวที่สื่อมวลชนทั้งหลายโดยเฉพาะโทรทัศน์ จะเป็นผู้แต่งแต้มลงไป ถ้าสิ่งที่ดี ๆ ก็จะมีผลดีต่อผู้รับ ในทางตรงกันข้ามถ้าให้สิ่งที่ไม่ดีก็จะเป็น พิษภัยต่อผู้รับ ดังนั้นโทรทัศน์เปรียบเสมือนมีดสองคมที่ให้ทั้งประโยชน์และโทษแก่ผู้ชม ดังนั้นโทรทัศน์จึงเป็นเสมือนแหล่งถ่ายทอดทางสังคมอีกแหล่งหนึ่ง โทรทัศน์มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้ชม มีบทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ทั่วไปแก่ ผู้ชมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ ดังนั้นโทรทัศน์จึงเป็นเสมือนแหล่งถ่ายทอดทางสังคม โทรทัศน์มีบทบาทในชีวิตประจำวันของเด็กเพิ่มมากขึ้น และเข้ามามีอิทธิพลเหนือความคิด จิตใจของเด็ก พฤติกรรมการแสดงออกของเด็ก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลทางโทรทัศน์ที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมทางสังคมของผู้ดูได้

1.2 ประเภทของรายการโทรทัศน์

วัฒนา พุทธางกูรานนท์ (2531 : 19) แบ่งประเภทของรายการโทรทัศน์เป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 4 ประเภทด้วยกัน แบ่งโดยลักษณะของวิธีผลิตรายการ ดังนี้

1. รายการสด (Live Program in Studio) เป็นรายการที่จัดทำขึ้นสด ๆ ในห้องส่งและออกอากาศพร้อมกันไปที่ซึ่งจะต้องมีการซ่อมการออกอากาศล่วงหน้าเพื่อป้องกันการผิดพลาด
2. รายการสดนอกห้องส่ง เป็นรายการที่จัดทำขึ้นนอกห้องส่ง เป็นการถ่ายทอดโดยใช้รถถ่ายทอดซึ่งมีอุปกรณ์ครบครัน รายการประเภทนี้จะจัดทำขึ้นในกรณีพิเศษ เช่น การถ่ายทอดพระราชพิธีต่างๆ กีฬานัดสำคัญ ฯลฯ
3. รายการที่มีการบันทึกเทปไว้ล่วงหน้า (Video Tape Recording) หรือรายการแห้ง เป็นรายการที่ได้จัดทำไว้ล่วงหน้า โดยบันทึกรายการลงในเทปโทรทัศน์แล้วนำมาแพร่ภาพออกอากาศอีกทีหนึ่ง
4. รายการภาพยนตร์โทรทัศน์ (Telecine) จะมีลักษณะดังนี้
 - 4.1 ภาพยนตร์ที่สั่งซื้อจากต่างประเทศ
 - 4.2 ภาพยนตร์ที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

4.3 ภาพยนตร์ที่สถานีสนับสนุนให้จัดทำขึ้น

4.4 ภาพยนตร์ข่าว

จุมพล รอดคำดี (2523 : 76 - 80) ได้แบ่งประเภทของรายการโทรทัศน์ไว้

4 ลักษณะดังนี้

1. การแบ่งประเภทของรายการตามเนื้อหาของรายการเป็นหลัก เช่น นวนิยาย เรื่องอิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น
2. การแบ่งประเภทรายการตามวิธีเสนอรายการเป็นหลัก เช่น อภิปรายละคร เป็นต้น
3. การแบ่งประเภทรายการจากกลุ่มผู้ชมเป็นหลัก เช่น รายการสำหรับแม่บ้าน รายการสำหรับเกษตรกร เป็นต้น
4. การแบ่งประเภทรายการตามหน้าที่ของสื่อมวลชนเป็นหลัก ได้แก่
 - 4.1 รายการบันเทิง เช่น คนตรี ภาพยนตร์ ละคร การ์ตูน เป็นต้น
 - 4.2 รายการสาระประโยชน์
 - 4.3 รายการข่าว
 - 4.4 รายการบริการประชาชน
 - 4.5 รายการสาระความรู้ เช่น รายการเพื่อการศึกษา รายการทนายปัญหา รายการสารคดีท่องเที่ยว เป็นต้น

นอกจากนี้ เอ็ดเวิร์ดและเบรตส์ (Edward and Bretz. 1968 : 33) ได้แบ่งประเภทรายการโทรทัศน์เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1. กลุ่มไม่ใช่นิทรรศการ (Non Drama) ประกอบด้วยรายการข่าว อภิปราย เกมส แข่งขันตอบปัญหา รายการสำหรับเด็ก รายการสำหรับวัยรุ่น รายการเพื่อการศึกษา สารสนเทศ ศาสนา รวมถึงรายการคนตรีและสาระบันเทิง
2. กลุ่มบทละคร (Drama) ประกอบด้วย รายการประเภทภาพยนตร์เป็นตอนหรือเป็นชุด ภาพยนตร์ผจญภัยตะวันตก ละคร ละครชีวิตหรือละครล้อเลียนสังคม รายการสืบสวน สอบสวน รายการสารพันบันเทิง

กูธฮาร์ดท์ และคนอื่นๆ (Goodhardt and others. 1979 : 97) ได้จัดกลุ่มรายการโทรทัศน์โดยวิเคราะห์ความชอบของรายการโทรทัศน์ในอังกฤษ ไว้เป็น 6 กลุ่มได้แก่

1. กีฬา (Sports)
2. ข่าว (Current Affairs)
3. บันเทิง (Light Entertainment)

4. รายการประเภทผจญภัย (Adventure)
5. รายการสำหรับเด็ก (Children's Programmes)
6. รายการอื่นๆที่ไม่สามารถระบุชื่อ หรือจัดเข้ากลุ่มข้างต้นได้

ดังนั้นสรุปได้ว่าการแบ่งรายการโทรทัศน์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยเฉพาะเรื่องจะมีการแบ่งแยกย่อยออกไปต่าง ๆ กันแต่รูปแบบเลือกนอกจะคล้าย ๆ กันแต่ถ้าคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการดูโทรทัศน์ของผู้ชมเป็นหลัก สามารถแยกได้เป็น 2 ประการ คือ เพื่อสาระความรู้ และเพื่อความบันเทิง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงสนใจที่จะศึกษารายการเพื่อความบันเทิงจะมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก ซึ่งผู้ชมส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์เพื่อความบันเทิงมากกว่า รายการเพื่อสาระความรู้ ซึ่งเป็นรายการที่มีผู้ชมที่เป็นเด็กมากที่สุด เพราะการดูโทรทัศน์ของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่คือ เด็กจะดูโทรทัศน์เพื่อความบันเทิงมากกว่าสาระความรู้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงรายการโทรทัศน์ที่เด็กสนใจจะมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคม

1.3 ปัญหาของเด็กปฐมวัยจากการดูโทรทัศน์

วัยเด็กเป็นวัยที่ต้องได้รับการกระตุ้นพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ การดูโทรทัศน์ทำให้เด็กได้รับการกระตุ้นด้านพัฒนาการทางภาษาและเข้าใจความหมายมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันจะได้เห็นภาพได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากขึ้น การดูโทรทัศน์นอกจากจะมีผลดีแล้วยังมีผลเสียมาก (สายฤดี วรกิจโกคาทร. 2533 : 29) ในวัยเด็กเป็นวัยที่กำลังพัฒนาจะต้องพัฒนาทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม ถ้าเด็กนั่งดูโทรทัศน์มาก ๆ มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก พัฒนาการด้านต่าง ๆ ก็จะขาดหายไป ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยแบ่งได้ดังนี้

1.3.1 ปัญหาด้านร่างกาย ทำให้ร่างกายไม่พัฒนา หรือพัฒนาไม่เต็มที่เท่าที่ควร เพราะขณะที่เด็กดูโทรทัศน์เด็กจะไม่ได้ไปวิ่งเล่น มักจะนั่ง หรือนอนดูโทรทัศน์อย่างใจจดจ่อ เด็กควรจะเอาเวลาไปทำกิจกรรมอื่น การวิ่งเล่นของเด็กจะทำให้กล้ามเนื้อขา และส่วนที่เกี่ยวข้องแข็งแรงขึ้น (สุรพล สุคารา. 2523 : 97) นอกจากนั้นยังเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เมื่อเด็กติดรายการโทรทัศน์มีผลทำให้การกิน การนอนไม่เป็นเวลาสุขภาพพลอยทรุดโทรม นอกจากนี้อิทธิพลจากสินค้าที่โฆษณาในโทรทัศน์ส่วนใหญ่ไม่มีประโยชน์ เช่น ลูกอม ทอฟฟี่ ช็อกโกแลต ของคบเคี้ยวต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลเสียต่อสุขภาพของเด็ก (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. 2525 : 87)การดูโทรทัศน์นาน ๆ ทำให้สมองส่วนที่ควบคุมการทำงานของสายตาทำงานหนัก เนื่องจากระบบการทำงานของโทรทัศน์เป็นการทำให้เกิดการเรืองแสง ซึ่งถ้าเด็กดูโทรทัศน์เป็นเวลานาน ๆ และดูในระยะที่ใกล้เกินไปและไม่ระมัดระวังให้อยู่ในสภาพที่มีแสงสว่างที่ถูกต้องเป็นอันตรายต่อสายตา (รักษิณา. 2530 : 184) นอกจากนี้ระดับของเสียงที่ได้ยินจากโทรทัศน์เป็นเสียงกระตุ้นไม่ละมุนละไม เป็น

เสียงดังเพราะมีจุดประสงค์เพื่อให้เป็นเสียงเร้าความสนใจ เสียงกระซกกระซิบไม่เป็นเสียงที่ได้ยินในชีวิตทั่ว ๆ ไปหูของเด็กจะปรับเข้ากับเสียงเหล่านี้มีผลทำให้การรับรู้โดยประสาทหูของเด็กกระด้างขึ้น เสียงอ่อนโยนของคำพูดเสียงใบไม้ไหวเสียงอ่อนนุ่มเด็กจะไม่สนใจ เพราะไม่สามารถปรับหรือรับได้อย่างชัดเจน เสียงดังมากๆ ทำให้เด็กหูพิการได้ในอนาคต (สายฤดี วรกิจโกคาทร. 2533 : 29 - 30)

1.3.2 ปัญหาด้านสติปัญญาการดูโทรทัศน์มาก ๆ มีส่วนจำกัดความคิดในเชิงสร้างสรรค์ และจินตนาการของเด็ก เมื่อเปรียบเทียบกับกาฟังและการอ่านโดยไม่เห็นภาพเด็กสามารถจินตนาการและสร้างสรรค์ภาพและความคิดอันเกิดจากการฟังและการอ่านได้มากกว่า (สุกัญญา ตีระวนิช และนันทริกา คุ่มไพโรจน์. 2528 : 16) และจากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระราชวโรกาสมาทรงฉลองพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2535 ความว่า “ปัจจุบันนี้เสียงพูดนั้นเปลี่ยนแปลงไปมาก การออกเสียงของผู้ประกาศ โฆษณา ประกาศข่าวทางโทรทัศน์เปลี่ยนแปลงไปมาก เสียงวรรณยุกต์จะมีเสียงสูงขึ้นไปเรื่อย เสียงโทกลายเป็นเสียงตรี เสียงตรีกลายเป็นเสียงจัตวา” อ้างอิงจาก รื่นฤดี สัจจพันธุ์ (2535 : 56) และผลการวิจัยของสุกัญญาและคณะพบว่าส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเขียนได้นั้น เด็กที่ดูโทรทัศน์มากมีระดับการอ่านและความเข้าใจต่ำกว่าเด็กที่ดูโทรทัศน์น้อย และการดูโทรทัศน์มาก ๆ ทำให้สมองส่วนซ้ายทำงานน้อย ฉะนั้นเด็กที่ดูโทรทัศน์มาก ๆ สมองส่วนซ้ายจะทำงานน้อยลงด้วย เพราะช่วงที่ดูโทรทัศน์จะไม่ได้ใช้สมองรวบรวมความคิดและความรู้สึกรวมออกมาเป็นคำพูด ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาสมองด้านซ้ายเลย

1.3.3. ปัญหาด้านอารมณ์ และสุขภาพจิตของเด็ก ขจิตร์ ชูปัญญา (2533 : 18 - 19) กล่าวว่า ปัจจุบันการแสดงออกของเด็ก มีความรุนแรงมากขึ้นซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะภาพยนตร์ทีวีมีส่วนทำให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรม ในปี 2533 มีผู้ป่วยที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพจิต ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ของกรุงเทพฯ จำนวน 2,500คน ในจำนวนนี้มีผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตรุนแรงถึงขั้นเป็นโรคจิตคิดเป็นร้อยละ 30 และวัยเด็กมีแนวโน้มเป็นโรคจิตมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพยอม อิงคตานุวัฒน์ (2534 : 38) กล่าวว่า สภาพจิตใจของเด็กไทยปัจจุบันเปลี่ยนไปจากเดิมมาก เด็กได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ มาก จนน่าเป็นห่วงโดยเฉพาะทีวี เพราะเด็กดูทีวีตั้งแต่นั่งได้

1.3.4. ปัญหาด้านสังคม ปัญหาความรุนแรงทางสังคมได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวางในโลกของความเป็นจริง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเด็กและผู้อำนวยการบริหารรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของเด็กฟิลิปปินส์กล่าวว่า เนื่องจากรายการเคเบิลทีวี และการถ่ายทอดผ่านดาวเทียมกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วเด็กๆ จึงยากที่จะรอดพ้นจากรายการโทรทัศน์ที่เสนอความรุนแรงได้ จะเห็นว่าปัจจุบันเด็กคัดค้านปัญหาต่างๆ กันด้วยความรุนแรงเช่น ปัญหาเด็ก 7 ขวบ ใช้ปืนยิงคนใช้

ได้รับบาดเจ็บเพียงเพราะถูกขัดใจในการเลือกดูรายการทางโทรทัศน์ (สุรัตน์ เมธิกุล. 2539 : 20) การดูรายการก้าวร้าวรุนแรงทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว การแสดงความก้าวร้าวรุนแรงและการเกิดอาชญากรรมในสังคมมีความสัมพันธ์กัน (สุโขทัย ธรรมาธิราช. 2533 : 106 ; อ้างอิงมาจาก Royal commission. on violence in the communication industry. 1977) สรุปได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวทางสังคมเพิ่มมากขึ้นมาจากอิทธิพลของรายการทางโทรทัศน์ เพราะเด็กได้เรียนรู้โดยการเห็นแบบอย่าง เด็กปฐมวัยมักจะตัดสินความถูกต้องผิดที่ผลการกระทำมากกว่าเจตนา เพราะฉะนั้นเด็กอาจจะยอมรับเอาเจตนาผิดของการแก้ปัญหาด้วยกำลังเป็นผลสำเร็จมากกว่าการกระทำที่ถูกจริยธรรม (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2533 : 107 ; อ้างอิงมาจาก Et Poulos. 1976) นอกจากนี้การดูโทรทัศน์จะดึงเด็กออกจากสังคมทำให้เด็กไม่มีโอกาสคบหรือทำความรู้จักกับเพื่อน ๆ เด็กที่ติดโทรทัศน์มากจะมีเพื่อนน้อย เด็กจะไม่รู้สึกอยากประณีประนอมหรือเข้าไปหาเพื่อน เพราะเด็กคิดว่าถึงไม่มีเพื่อนก็อยู่ได้ เพราะเด็กมีโทรทัศน์เป็นเพื่อนแก้เหงาซึ่งเป็นการบั่นทอนพัฒนาการทางสังคมของเด็ก

1.4 พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการดูโทรทัศน์

โทรทัศน์ในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ ปลุกฝังความประพฤติ อุปนิสัยของเด็ก ทุกวันนี้เด็กเป็นจำนวนมากใช้เวลากับการดูโทรทัศน์มากกว่าอยู่ใกล้ชิดพ่อแม่ ดังนั้นอุปนิสัยความประพฤติของเด็กจะได้รับสิ่งเร้าหรือแรงกระตุ้นจากโทรทัศน์มากกว่าพ่อแม่ (ธีรนาถ เกิดสุคนธ์. 2525 : 1) เด็กมักให้ความสนใจรายการโทรทัศน์ด้วยตนเองพ่อแม่ไม่ต้องบังคับขู่เข็ญให้เด็กดู เด็กดูด้วยความบันเทิง ความสนุกสนาน ฉะนั้นเด็กจึงตั้งใจดูและสามารถจำเรื่องราว หรือสิ่งต่างๆในรายการได้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นตัวแสดง ของใช้ คำพูด หรือกริยาท่าทางในรายการนั้น ๆ เด็กมักคิดว่าการกระทำหรือความคิดเห็นในรายการโทรทัศน์เป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นจริงเสมอ เมื่อเด็กจำได้ และคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีงามเด็กมักจะพยายามเลียนแบบให้ตนเองเป็นเหมือนตัวละคร หรือคนในรายการโทรทัศน์ที่ตนชื่นชอบ (วิวัฒนา พุทธาภรณ์. 2531 : 2) เด็กชอบเลียนแบบการกระทำของพระเอก และผู้ร้าย ซึ่งมีผลต่อจิตใจและสุขภาพจิตของเด็กด้วย กอร์ดอน (Gordon) (ดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ. 2529 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Harrison. 1966 : 108 - 109 ; citing Gordon.n.d.) ได้วิจัยเรื่องโทรทัศน์กับครอบครัว ปรากฏว่า ปัญหาประจำวันที่เกิดขึ้นแก่สมาชิกในครอบครัว คือ การแย่งเวลาดูรายการโทรทัศน์ที่ถูกใจของแต่ละคน เป็นเหตุให้มีการทะเลาะขัดใจกันถึงขั้นทุบตีกัน และนอกจากนั้นผลจากรายการโฆษณาสินค้าจำพวกขนม และของเล่นต่างๆทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อ แม่ กับลูกได้ เมื่อลูกขอแล้วพ่อแม่ปฏิเสธความขัดแย้งก็เกิดขึ้น เป็นเหตุให้พ่อแม่ลูกต้องขัดใจกัน เมื่อเด็กไม่ได้สิ่งที่ต้องการและยังถูกข่มขู่ทุกวันทางโทรทัศน์ทำให้เด็ก

มีความรู้สึกโกรธ ไม่เป็นมิตรกับพ่อแม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่บั่นทอนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวแล้วส่งผลกระทบที่ไม่ดีต่อมนุษยสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานของสังคม ดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ์ (2529 : 30) กล่าวถึง การรับรู้ว่า อาจทำให้เด็กเกิดความก้าวร้าว ทำให้เด็กก่ออาชญากรรม เพราะการดูความก้าวร้าวทางโทรทัศน์ทำให้เด็กเกิดความตื่นเต้นมาก และความตื่นเต้นนี้หากสถานการณ์ที่ตามมาเอื้ออำนวยให้เด็กแสดงความก้าวร้าวเด็กก็จะแสดงความก้าวร้าวมากขึ้น (สุโขทัย ธรรมาธิราช. 2533 : 106 ; อ้างอิงมาจาก Rubistein. 1981) นอกจากนั้นทำให้เด็กมีสุขภาพ สุขนิสัยไม่ดีทั้งในเรื่องการกิน การนอน และรักษาความสะอาด ตลอดจนการออกกำลังกาย เพราะเด็กเฝ้าแต่ดูโทรทัศน์จนไม่รู้จักรเวลาของตัวเองที่จะทำอย่างอื่น ทำให้การเรียนบกพร่อง ไม่รักการอ่าน ขาดความกระตือรือร้น ทำให้เด็กเห็นแก่ตัว เพราะเด็กเคยชินกับการดูโทรทัศน์ไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น (ธีระ ชัยยุทธธรรม. 2521 : 66 - 68) เด็กได้ประสบการณ์และจินตนาการสร้างสรรค์ เป็นไปในลักษณะบริโภคนิยม ซึ่งเคลือบแฝงการค้าโน้มน้าวหรือสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสมกับวัย เช่นสนับสนุนให้เด็กแต่งกายเลียนแบบผู้ใหญ่ในลักษณะแก่แดดอย่างไม่สอดคล้องกับพัฒนาการที่ควรเป็น (มูลนิธิเพื่อพัฒนาเด็ก. 2536 : 14)

สรุปได้ว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการดูโทรทัศน์กับเด็ก ดังนี้

1. อาจจะเพิ่มความตื่นเต้นของเด็กให้จนถึงจุดๆหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความตื่นเต้นและไม่ชอบดูรายการที่ไม่ตื่นเต้น
2. สร้างนิสัยที่รุนแรงและก้าวร้าวของเด็กได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการก้าวร้าวถูกกระตุ้นในเวลาต่อมา
3. ทำให้เด็กรู้สึกลำบากในการที่จะปรับตัวให้อยู่ในระเบียบวินัย หรือกฎเกณฑ์ หรือการยับยั้ง อารมณ์ หรือความต้องการ
4. ทำให้เด็กเพ้อฝันมากเกินไปจนไม่รู้จักรชีวิตที่แท้จริง
5. ทำให้เด็กไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

ดังนั้นบุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับเด็กควรทำความเข้าใจถึงประโยชน์และโทษที่อาจเกิดจากการดูโทรทัศน์ให้ถ่องแท้ และเป็นผู้ที่ช่วยเลือกรายการที่เหมาะสม พ่อแม่พึงตระหนักว่าแม้เด็กจะชอบรายการโทรทัศน์ก็ตามแต่เด็กก็ยังชอบเล่น ชอบทำงานอดิเรกอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมากซึ่งการผสมผสานกันระหว่างกิจกรรมหลาย ๆ ประเภทจะช่วยทำให้เด็กได้พัฒนาไปอย่างเหมาะสมกับวัยอย่างแท้จริง

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของโทรทัศน์

ดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นพ่อแม่ของเด็กในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 652 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ผลการศึกษาพบว่า

1. พ่อแม่เด็กที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคมของเด็กต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนพัฒนาการด้านอารมณ์นั้นพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและสังคมนั้นพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ต่างกัน จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. พ่อแม่คิดว่าเด็กที่มีระดับอายุต่างกันจะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาและสังคมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์นั้นพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05

5. พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ต่างกันได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

วันทนิย์ ฤทธะกุลปต์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างเป็นครูภาษาไทยจำนวน 90 คนและนักเรียนจำนวน 615 คน จากโรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูภาษาไทยและนักเรียนเห็นด้วยว่ารายการโทรทัศน์มีทั้งผลดีและผลเสียปานกลางต่อการเรียนภาษาไทย

2. ครูภาษาไทยเห็นด้วยว่ารายการโทรทัศน์ให้ความรู้ทางด้านการฟัง การอ่านและการเขียนปานกลางและให้ความรู้ทางด้านการพูดมาก ส่วนนักเรียนเห็นว่ารายการโทรทัศน์ให้ความรู้ทางด้านการพูด การอ่านและการเขียนปานกลางและให้ความรู้ในด้านการฟังมาก

3. ครูภาษาไทยและนักเรียนเห็นด้วยว่ารายการโทรทัศน์ให้ความรู้ทางด้านหลักภาษาและวรรณคดีปานกลาง ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ให้ความรู้ทางด้านหลักภาษาและวรรณคดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

4. ครูภาษาไทยและนักเรียนเห็นด้วยว่ารายการโทรทัศน์ช่วยเพิ่มพูนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนปานกลาง ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ช่วยเพิ่มพูนทักษะการฟัง การพูดและการเขียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 แต่รายการโทรทัศน์ช่วยเพิ่มพูนทักษะการอ่านไม่แตกต่างกันที่ระดับ.05

ธีรนาถ เกิดสุคนธ์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชน : ศึกษาเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ตอบเกี่ยวกับอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ตามพฤติกรรมของตัวละครที่กระตุ้นให้ทำดีและนักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยเลียนแบบพฤติกรรมของตัวละคร

2. พื้นฐานทางการศึกษาของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย และลักษณะการเลี้ยงดูของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์

3. นักเรียนชอบดูละครโทรทัศน์คิดเป็นร้อยละ 68.5 และละครที่ชอบดูมากที่สุดได้แก่ละครโทรทัศน์ประเภทให้กำลังใจคิดเป็นร้อยละ 41.2 ส่วนรายการที่ควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการโฆษณามากที่สุดและรองลงมาให้ปรับปรุงเนื้อเรื่อง

แมรี วินน์ (มดิชน. 2536 : 12) ได้วิจัยเกี่ยวกับการดูโทรทัศน์ของเด็กเป็นเวลาหลายชั่วโมงจะมีผลต่อสมองของเด็กหรือไม่ โดยใช้เวลาในการศึกษา 8 ปี ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะทางภาษาลดลง
2. เด็กไม่เห็นความสำคัญต่อการอ่าน
3. เด็กไม่มีเวลาพูดคุยหรือสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว อันเป็นพื้นฐานแรกของการเรียนรู้บทบาทในสังคม

โรบินโฮร์บ (Robin Hope. 1995 : 1129) ได้ศึกษารายการโทรทัศน์ที่รุนแรงมีอำนาจชักจูงให้เด็กก่อนวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่รุนแรงเพิ่มขึ้น โดยใช้เด็กโรงเรียนในเมืองนิวยอร์กระหว่างอายุ 8 - 12 ปี โดยแบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 125 คน ดูรายการโทรทัศน์ที่รุนแรงมากกว่า 28 ชั่วโมง กลุ่มที่ 2 เด่นจำนวน 50 คน ดูโทรทัศน์ที่แบบปกติน้อยกว่า 28 ชั่วโมง ผลจากการศึกษาพบว่า เด็กที่ดูรายการโทรทัศน์ที่รุนแรงเป็นเวลามากจะมี พฤติกรรมเข้ากลุ่มเพื่อนได้ช้ากว่าเด็กที่ดูรายการโทรทัศน์แบบปกติ

ปีเตอร์ และเลนส์ (Peters and Rene. 1994 : 5414) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาการเล่นและการดูโทรทัศน์มีผลกระทบกับแม่และเด็ก โดยศึกษาจากแม่และเด็กจำนวน 72 ราย ในกลุ่มอายุ 2 - 4 ปี โดยจัดสิ่งแวดล้อม 2 แบบ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ให้ดูรายการการ์ตูน เซซามิทสตรีและรายการทอร์คโชว์ โดยให้แม่คอยให้คำแนะนำเด็กในขณะที่ดูรายการโทรทัศน์ด้วย และให้เด็กได้เล่นของเล่นด้วย กลุ่มที่ 2 ให้เล่นของเล่นอย่างเดียว ผลจากการศึกษาพบว่า เด็กที่เล่นและดูโทรทัศน์ไปด้วยมีผลต่อสังคมของเด็กดีกว่าเด็กที่เล่นของเล่นเพียงอย่างเดียว แต่แม่มีความเห็นว่ารายการเซซามิทสตรีสอนเด็กเรื่องสังคมได้ดีกว่า

วิทตี้ (ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์. 2513 : 49 ; อ้างอิงมาจาก Wity. n.d.) ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับการชมโทรทัศน์ของเด็กในสหรัฐอเมริกา โดยใช้เด็กในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา แห่งละประมาณ 200 คน ให้เด็กนักเรียนเหล่านั้นตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการชมรายการต่างๆทาง โทรทัศน์ นอกจากจะให้ตอบแบบสอบถามแล้ว ยังมีการสัมภาษณ์เด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และครู เพื่อทราบความคิดเห็นของเด็กนักเรียน และผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการชมโทรทัศน์ จากผลการสำรวจปรากฏดังนี้คือ

1. เด็กชั้นประถมดูโทรทัศน์ โดยเฉลี่ยแล้วสัปดาห์ละ 21 ชั่วโมงและในปีต่อ ๆ มา ก็ปรากฏว่าเปอร์เซ็นต์การชมโทรทัศน์ยังเพิ่มมากขึ้น
2. เด็กนักเรียนระดับสูงกว่าชั้นประถมใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากกว่านักเรียนในระดับประถม ทั้งนี้เพราะการสำรวจในปี 2505 เด็กเล็กชมโทรทัศน์สัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงแต่เด็กโตชมโทรทัศน์สัปดาห์ละ 25 ชั่วโมงแต่เด็กนักเรียนชั้นเตรียมอุดมศึกษาจะชมโทรทัศน์น้อยลงไปคือ สัปดาห์ละ 14 ชั่วโมง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ พบว่าโทรทัศน์มีผลพฤติกรรมของประชาชนมากขึ้นทุกทีและจะเพิ่มมากขึ้นต่อเด็กในแง่ความทรงจำหลายประการซึ่งมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพเพราะเด็กสามารถเรียนรู้และสามารถกระทำพฤติกรรมที่เหมือนตัวแบบ หรือเลียนแบบพฤติกรรมที่เด็กสนใจ เด็กได้รับผลกระทบจากสารที่ส่งผ่านทางโทรทัศน์มีมากขึ้น บุคคลที่มี

บทบาทเกี่ยวข้องกับเด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยลักษณะของผู้ปกครอง และพฤติกรรมการดูโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม

2.1 ความหมายของพฤติกรรมทางสังคม

พฤติกรรมทางสังคมของบุคคลถูกหล่อหลอมขึ้นมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว สถาบันต่าง ๆ ในสังคมทำหน้าที่ถ่ายทอดคุณสมบัติต่าง ๆ ให้กับบุคคลในสังคมตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมาย และกล่าวถึงลักษณะของพฤติกรรมทางสังคมตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายและกล่าวถึงลักษณะของพฤติกรรมทางสังคมไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

กู๊ด (Good. 1945 : 44) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมทางสังคมไว้ในหนังสือ Dictionary of Education ว่า พฤติกรรมทางสังคม หมายถึง การแสดงออกที่แตกต่างกันไปแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมหรือเป็นการแสดงออกของกลุ่มบุคคล

อิงลิช (English. 1958 : 506) ได้ให้ความหมายพฤติกรรมทางสังคมว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากกลุ่มบุคคล หรือเป็นพฤติกรรมการแสดงออกในทำนองเดียวกัน

เพจ (Page. 1977 : 314) ให้ความหมายว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยองค์กรทางสังคมหรือเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลในสังคมซึ่งได้รับอิทธิพลจากกลุ่มบุคคลหรือองค์กรทางสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งการแสดงออกของเด็ก 4 - 6 ขวบ ในด้านต่างๆ ที่สามารถสร้างมิตรภาพ แก้ปัญหา ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน รับรู้ความต้องการของเพื่อน ย่อมมาจากการได้รับอิทธิพลจากพ่อแม่ และสถาบันทางสังคมในการถ่ายทอดคุณสมบัติที่พึงประสงค์แก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือสังคมนั้น

2.2 ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ซีเฟลท์ (Seefeldt. 1980 : 7 - 11) ได้อธิบายถึงลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก 3 ขวบ เป็นวัยแห่งการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ตนเป็นคนสำคัญที่สุด มีความสุขที่จะเล่นคนเดียว แต่เริ่มสนใจผู้อื่นบ้าง ยังต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่จะเล่นกับเด็กอื่นที่อยู่ใกล้เท่านั้น

2. ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัย 4 ขวบ เริ่มสนใจผู้อื่นมากขึ้น ฉะนั้นเด็กจะเริ่มเล่นกับผู้อื่นบ้าง ในบางสถานการณ์ ชอบเล่นบทบาทสมมุติ เล่นเลียนแบบชีวิตในครอบครัว ซึ่งพบเห็นในชีวิตประจำวันจากครอบครัว และโทรทัศน์ เด็กยังมีลักษณะก้าวร้าวทางกาย เกร มีลักษณะเป็นนายขณะเดียวกันจะเริ่มเป็นผู้ช่วยเหลือที่ดี รู้จักแลกเปลี่ยนและการรอคอย

3. ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัย 5 ขวบ มีความเป็นมิตรมากขึ้น มีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น เริ่มมีเพื่อนที่ถูกใจเป็นพิเศษ ชอบเล่นละครสมมุติ เล่นเลียนแบบเล่นละครใบ้ การทะเลาะกับเพื่อนน้อยลง เพราะเริ่มเข้าใจและยอมรับความสำคัญของผู้อื่น เป็นระยะที่เริ่มมีความเห็นคล้อยตามผู้อื่น และเริ่มมีความรู้สึกไม่พึงพอใจถ้าเพื่อนในกลุ่มไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

4. ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัย 6 ขวบ เป็นวัยที่เริ่มมีการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่น จะเห็นได้จากลักษณะการเล่นที่เปลี่ยนไป คือเล่นเป็นกลุ่มและเป็นเพื่อนเพศเดียวกัน รู้จักกังวลเกี่ยวกับสังคมภายในกลุ่มของตน มีเพื่อนรักเป็นพิเศษเพียงคนเดียว ในการเล่นยังชอบแสดงเป็นตัวเด่น เล่นรุนแรง พยายามจะเป็นหนึ่งในการเล่น ต้องการการชนะและถ้าหากการเล่นนั้นมีกฎเกณฑ์ที่ยากเกินความสามารถของตน ก็พยายามปรับกฎเกณฑ์ให้เป็นประโยชน์กับตน

กิเซล และอีลค์ (Gesell and Ilg . 1964 : 354 - 355) ได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. อายุ 4 ขวบ เด็กจะร่วมมือกันเล่นกับเพื่อนสนิทสนมทนากับเพื่อน มีการเล่นแบบจินตนาการแต่ยังคงมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้คือ กีดกันเพื่อน พุดไม่มีสาระ ได้เถียง ทะเลาะวิวาท สนใจเพื่อนในวัยเดียวกันมากกว่าผู้ใหญ่ ดูแลเด็กที่อายุน้อยกว่าหรือช่วยมีเพื่อนสนิทเป็นเพศเดียวกับตน

2. อายุ 5 ขวบ เล่นกับเด็กอื่นได้ดีโดยเฉพาะในกลุ่มที่มีขนาดเล็กไม่ยืนกรานที่จะเล่นวิธีที่ตนชอบ และไม่วิตกกังวลเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลอื่น ชอบเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน หากไม่มีผู้ใดดูแลเด็กบางคนจะมีพฤติกรรมเกร่ ทำตัวเป็นนายและร้องไห้รุนแรงแต่ก็พร้อมที่จะ

หยุดได้ โดยง่าย เล่นกับเพื่อนนอกบ้านมากขึ้น และมีความสัมพันธ์กับเพื่อนนอกบ้านดีกว่าภายในบ้าน

3. อายุ 6 ขวบ เด็กสนใจที่จะคบเพื่อนและอยู่กับเพื่อนมักใช้คำว่า “เพื่อนที่โรงเรียน” หรือ “เพื่อนเล่น” อยู่กับเพื่อนได้นานแต่ในการเล่น หากไม่มีคนดูและเล่นได้ไม่นาน อาจจะทะเลาะกันหรือตีกัน เพราะต่างฝ่ายต่างจะไม่ยอมกัน มีพฤติกรรมการเล่นเรื่องไม่มีสาระมากขึ้น มีการทำตัวเป็นคนเด่นและเป็นนายของกลุ่ม เด็กจะไม่ยอมแพ้ในการเล่น และพยายามโกงเพื่อให้ตัวเองชนะ เด็กมักคิดว่าเพื่อนเล่นโกงหรือทำไม่ถูก

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2523 : 7 - 13) ได้จำแนกพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 3 - 6 ปีไว้ดังนี้ ซึ่งจะกล่าวถึงเด็กอายุ 4 - 6 ปี ดังนี้

1. อายุ 4 ปี เล่นกับเพื่อนเป็นกลุ่มและกลุ่มที่เล่นนั้นอยู่กับกิจกรรมที่เขาสนใจ เริ่มเลือกเพื่อนบางคนที่ถูกใจ การเล่นเป็นแบบสมมุติและใช้จินตนาการที่มีความหมายขึ้นเรื่อย ๆ มีความกังวลห่วงใยต่อเด็กที่อ่อนแอกว่า ไม่มีความแน่นอนในการรอคอย ต้องการให้ผู้ใหญ่ปลอบโยนในบางครั้ง

2. อายุ 5 ปี มีความพอใจที่จะเล่นคนเดียวเป็นเวลานานๆชอบเล่นกับเพื่อน ชอบเล่นแข่งขันและมีการร่วมทีมกัน ในการแข่งขันต้องการให้ผู้ใหญ่เป็นผู้ตัดสิน บางครั้งไม่พอใจเมื่อเห็นเด็กโตกว่าเล่นรุนแรง

3. อายุ 6 ปี เริ่มห่างจากผู้ใหญ่ แต่ต้องการความช่วยเหลือและเรียกร้องคำชมเชยมักทะเลาะกับเพื่อนแต่ต้องการเพื่อนเล่น อาจจะรักเพื่อนบางคนเป็นพิเศษ ห่วงของเล่น

รูปแบบพฤติกรรมทางสังคม (Hurlock. 1978 : 239) ดังนี้

1. ความร่วมมือ (Cooperative) เด็กเรียนรู้ที่จะเล่น หรือทำงานร่วมกับคนอื่น ยิ่งทำให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมมากก็จะเรียนรู้ที่จะร่วมมือทำกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

2. การแข่งขัน (Rivalry) การแข่งขันอาจเป็นการกระตุ้นให้เด็กเพิ่มความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้มาก แต่ถ้าวินิจฉัยเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทและโอ้อวดจะทำให้เด็กลดความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม

3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Generosity) แสดงออกมาในรูปของการแบ่งปันสิ่งของ เป็นการช่วยให้สังคมยอมรับตนเอง

4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม (Desire for Social Approval)
ความต้องการนี้จะกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวัง

5. ความเห็นอกเห็นใจ (Sympathy) เมื่อเด็กได้พบประสบการณ์ที่เกิดความทุกข์ยาก เด็กจะรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยแสดงออกมาในรูปของการปลอบโยน

6. เอาใจเขาใส่ใจเรา (Empathy) เด็กจะพัฒนาความสามารถนี้เมื่อเด็กเข้าใจสีหน้า และการแสดงออกของคนอื่น

7. การพึ่งพาอาศัย (Dependency) เด็กต้องการให้ผู้อื่นช่วยเหลือ และให้ความ สนใจ รักใคร่ จะกระตุ้นให้เด็กประพฤติในทางที่สังคมยอมรับ

8. มีความเป็นเพื่อน (Friendliness) เด็กจะแสดงความเป็นเพื่อนโดยการต้องการที่จะทำอะไรร่วมกับคนอื่น

9. การไม่เห็นแก่ตัว (Unselfishness) เด็กจะแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อน และ ทำสิ่งต่างๆ ให้การช่วยเหลือเพื่อน

10. การเลียนแบบ (Imitation) เด็กชอบเลียนแบบบุคคลที่เขาเห็นว่าดี

11. ความผูกพัน (Attachment Behavior) เมื่อเด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นจาก พ่อแม่เด็กก็จะถ่ายทอดความรู้สึกนั้นไปยังบุคคลอื่น และเรียนรู้ความมีมิตรกับคนอื่น และจากการ ศึกษาของเฮิร์ลอค. (Hurlock.) พบว่า ทักษะคิด และพฤติกรรมทางสังคมที่ปรากฏในช่วงวัยนี้คือ การต่อต้าน การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การแข่งขันชิงดี การร่วมมือ การเป็นผู้นำ - ผู้ตาม การมี ใจกว้างขวาง การเป็นที่ยอมรับของสังคม การเห็นอกเห็นใจและพฤติกรรมเหล่านี้ มีส่วนสำคัญ ต่อบุคลิกภาพ และได้แบ่งพฤติกรรมทางสังคมของเด็กตามความหมายของสังคม 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่เข้าสังคม หรือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (social behavior patterns) หมายถึงพฤติกรรมที่ทำไปแล้วสร้างความพึงพอใจเป็นที่นิยชมชอบแก่ตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วยรายพฤติกรรม ดังนี้

1.1 ความร่วมมือ ได้แก่การที่เด็กเรียนรู้ที่จะเล่น หรือทำงานร่วมกับเพื่อนหรือกับ คนอื่นได้ดี และเป็นระยะเวลาสั้นขึ้นทีละน้อย ถ้าฝึกการรู้จักการทำกิจกรรมและรู้จักเล่นกับเพื่อน มากเท่าใด จะทำให้เขาร่วมมือและสามัคคีกับเพื่อนเวลาเล่นได้เท่านั้น

1.2 การได้รับการยอมรับจากสังคม เด็กจะกระตือรือร้นที่จะได้รับการเห็นชอบจาก ผู้อื่น เด็กในวัยนี้สนใจเพื่อนเล่นมากขึ้น เด็กเริ่มจะเห็นว่า การได้รับความเห็นชอบจากเพื่อนสำคัญ กว่าผู้ใหญ่

1.3 ความเป็นเพื่อน เด็กจะแสดงความเป็นเพื่อนด้วยการเล่น การคุย และการแสดง ความรักใคร่ต่อผู้อื่น

1.4 การเป็นผู้นำ เด็กที่มีลักษณะเป็นผู้นำ มักเป็นผู้ที่มีรูปร่างสูงใหญ่ มีสติปัญญาสูงกว่าและอายุมากกว่าคนอื่น ๆ ทำให้เขาสามารถออกความคิดเห็นและแนะนำการเล่นแก่เด็กอื่นซึ่งยินดีที่จะทำตาม เพราะเคยชินกับความไว้วางใจในคำแนะนำของผู้ใหญ่

1.5 ความไม่เห็นแก่ตัว เด็กที่เคยฝึกให้แบ่งปันสิ่งของของตนให้ผู้อื่น จะเข้าใจคนอื่นไม่หวงของและช่วยเหลือผู้อื่น

1.6 การเลียนแบบ ในการเล่นกับเด็กคนอื่น บางครั้งอาจมีการกระทำที่เลียนแบบหรือเอาอย่างผู้อื่น

1.7 การแข่งขัน เด็กชายในวัยนี้ชอบแข่งขันมากกว่าเด็กหญิง ถ้าแข่งขันในทางที่ดีจะทำให้อยู่ร่วมในสังคมอย่างดี แต่ถ้าแข่งขันทำพนันและโอ้อวด จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างไม่มีความสุข

2. รูปแบบพฤติกรรมที่ไม่เข้าสังคม หรือ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (Nonsocial Behavior Patterns) หมายถึงพฤติกรรมที่ทำไปแล้วสร้างความเดือดร้อน และความไม่พึงพอใจให้กับตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วยรายพฤติกรรมดังนี้

2.1 ความก้าวร้าว เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวัง เด็กจะแสดงความก้าวร้าวรุกรานออกมาเป็นคำพูดมากกว่าการใช้กำลังต่อสู้กัน เด็กที่ไม่มีใครชอบมักจะเรียกร้องความเอาใจใส่จากคนอื่นด้วยการรังแกเพื่อนๆ โดยใช้กำลังหรือคำพูด

2.2 การทะเลาะวิวาท เกิดขึ้นเพราะเด็กยังขาดประสบการณ์ในการเล่นกับเพื่อน เมื่อขัดใจกันเรื่องของการเล่นจะแย่งของกัน เมื่อเด็กโตขึ้นและรู้จักปรับตัวต่อสังคมที่ดีขึ้น จะลดการทะเลาะที่บ่อนและรุนแรงลง

2.3 การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กมีแนวโน้มที่จะคิด และพูดเกี่ยวกับเรื่องของตนเอง

2.4 การใช้อำนาจเหนือคนอื่น โดยชอบทำตัวเป็นนายและพูดข่มขู่ผู้อื่น

2.5 การขู่เข้าและรังแก หรือล้อเลียน ให้ผู้อื่นโมโห หรืออับอาย

2.6 พฤติกรรมปฏิเสธ เด็กจะแสดงคำพูด อารมณ์และท่าทางวาจาในการปฏิเสธไม่ให้ความช่วยเหลือหรือรับการช่วยเหลือจากผู้อื่น

พรณี ชุทัย เจนจิต (2537 : 157 - 158) กล่าวว่า เด็กในช่วงอายุนี้นเรียนรู้ที่จะติดต่อสมาคมกับคนอื่นนอกบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนในวัยเดียวกันและเด็กเริ่มเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆ ลักษณะความต้องการทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีดังนี้

1. เด็กเริ่มมีความต้องการจะสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนในวัยเดียวกันและมีเพื่อนเพียง 1 - 2 คน และเป็นเพศเดียวกัน แต่ถึงอย่างไรเด็กมักมีสังคมไม่แน่นอน สามารถเล่นกับเพื่อนส่วนใหญ่ในชั้นได้ด้วยความเต็มใจ
2. มีความต้องการที่จะเล่นกับเพื่อนเป็นกลุ่มเล็กๆ และเปลี่ยนกลุ่มบ่อยๆ การเล่นเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างเล่น แม้ว่าจะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน
3. มีการทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อยๆ แต่เป็นช่วงสั้นๆ เด็กมักจะลืมง่าย
4. เด็กมีความต้องการที่จะแสดงออกและจะสนุกสนานกับการเล่นละครซึ่งเขาอาจจะแต่งขึ้นเอง หรือเลียนแบบรายการโทรทัศน์
5. เด็กชายและเด็กหญิง มีความสนใจคล้ายกัน และยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางเพศ
6. เด็กต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่และกลุ่มเพื่อน ต่างจากวัยทารกซึ่งจะกลัวคนแปลกหน้า

สรุปได้ว่าลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กมีลักษณะเด่นคือ เด็กสามารถที่เล่นกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้ เข้ากลุ่มใหญ่ขึ้น เด็กจะทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม จะมีเพื่อนรักบางคนเป็นพิเศษ ต้องการแสดงออก ต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่ แต่ขณะเดียวกันเด็กต้องการชนะไม่ยอมแพ้ ทำให้เด็กทะเลาะกันและอาจจะรุนแรงได้ ถ้าเด็กได้รับประสบการณ์ หรือเห็นแบบอย่างที่มีความรุนแรงเมื่อเด็กมีโอกาสดีกจะนำมาใช้กับเพื่อน ดังนั้นผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก โดยเฉพาะพ่อแม่ของเด็กสามารถส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะทางสังคมที่เหมาะสม ด้วยการให้เด็กได้รับประสบการณ์ หรือเห็นแบบอย่างที่ดี เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับผู้อื่น การสร้างมิตรภาพกับเพื่อน การแบ่งปัน การใช้คำพูดที่เหมาะสม การรับรู้ความต้องการของเพื่อน ซึ่งเป็นลักษณะพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมเพื่อให้เด็กอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และพฤติกรรมทางสังคม

2.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล (Social Interpersonal Theory)

ซัลลิแวน (Sullivan) ได้กำหนดขั้นพัฒนาการจากพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประสบการณ์ส่วนตัวระหว่างบุคคลและการเรียนรู้ที่เกิดจากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมจะนำไปสู่ความมั่นคงปลอดภัย ซัลลิแวนแบ่งขั้นพัฒนาการออกเป็น 6 ขั้น คือ วัยทารก วัยเด็ก วัยเข้าเรียน วัยก่อนวัยรุ่น วัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลาย ในที่นี้จะกล่าวเพียง 2 ระยะที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยดังนี้

1. วัยเด็ก (Childhood) อายุ 2 - 4 ปี เป็นระยะที่เด็กพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวและทักษะทางภาษา ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างอิสระและกว้างขวางมากขึ้น เด็กจะเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมที่เขามีส่วนร่วมอยู่ เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะพอที่จะใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารเขาก็จะรู้วิธีการปฏิบัติกับบุคคลอื่น เพื่อที่จะทำให้ตนเองรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เด็กเริ่มรู้ถึงสิ่งที่ทำให้เขารู้สึกวิตกกังวล และสามารถจัดความวิตกกังวลนั้นได้

2. วัยเข้าโรงเรียน (Juvenile Era) อายุ 4 - 11 ปี ระยะนี้เด็กเริ่มรู้จักตนเองและเห็นสิ่งต่างๆแตกต่างไปจากคนอื่น และมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นนอกเหนือจากพ่อแม่ ผู้ปกครองทำให้เด็กรู้จักสถานภาพความเป็นตัวแทนของเขา จากความสัมพันธ์ที่เขามีส่วนร่วม (Dinkmeyer and Dreikurs. 1963 : 150 -151)

2.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของฮาวิกฮอร์ส (Havighurst's Theory of Development)

ฮาวิกฮอร์ส (Harvighurst) ได้รับอิทธิพลแนวความคิดจากอีริกสัน (Erkson) เกี่ยวกับลักษณะของพัฒนาการแต่ละช่วงวัยของบุคคล โดยเขาได้อธิบายว่า ในแต่ละช่วงวัยของชีวิตนั้นเป็นงานประจำวันซึ่งเป็นงานที่เด็กแต่ละคนควรจะทำในช่วงนั้นๆถ้าบุคคลใดไม่ประสบผลสำเร็จในงานนั้นจะมีผลต่อการปรับตัว ฮาวิกฮอร์สแบ่งงานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางสังคมในวัยทารกและวัยเด็กตอนต้น ออกเป็น 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 เด็กสามารถมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความจริงทางสังคม และทางกายภาพ ซึ่งหมายถึง การที่เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว เช่น พ่อแม่ โรงเรียน ครูและสิ่งต่างๆที่เด็กต้องเกี่ยวข้องกับด้วย

ประการที่ 2 เด็กสามารถเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับพี่น้องและบุคคลอื่นๆรวมทั้งชอบเลียนแบบบุคคลอื่น ๆ ด้วย

ประการที่ 3 เด็กสามารถที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ผิดกับสิ่งที่ถูกและเริ่มมีพัฒนาการทางจริยธรรม (พรณี ชุทัย เจริญจิต. 2537 : 77 - 78)

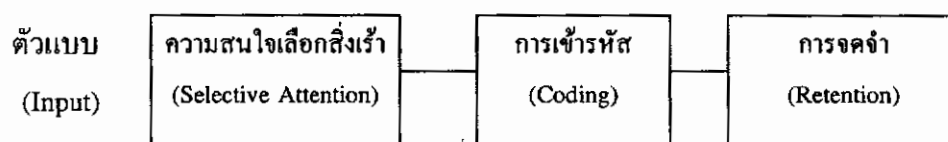
2.3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (The Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura) (สราวุธ โค้วตระกูล. 2536 : 167 - 177) มีความเห็นว่า ทั้งสิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน แบนดูรากล่าวว่าคนเรามีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรายู่เสมอ การเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้ง

ผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) สำหรับตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิต แต่อาจจะเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ เช่น ตัวแบบที่เห็นในโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์อาจจะเป็นภาพการ์ตูนก็ได้ นอกจากนี้คำบอกเล่าด้วยคำพูดก็เป็นตัวแบบได้ การเรียนรู้โดยการสังเกตไม่ใช่การลอกแบบจากสิ่งที่สังเกตโดยไม่คิดคุณสมบัติของผู้สังเกตมีความสำคัญ เช่น ผู้สังเกตจะต้องมีความสามารถที่จะรับรู้สิ่งเร้า และสามารถสร้างรหัส หรือกำหนดสัญลักษณ์ของสิ่งที่สังเกตเก็บไว้ในความจำระยะยาว และสามารถเรียกใช้ในขณะที่ยังสังเกตต้องการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ

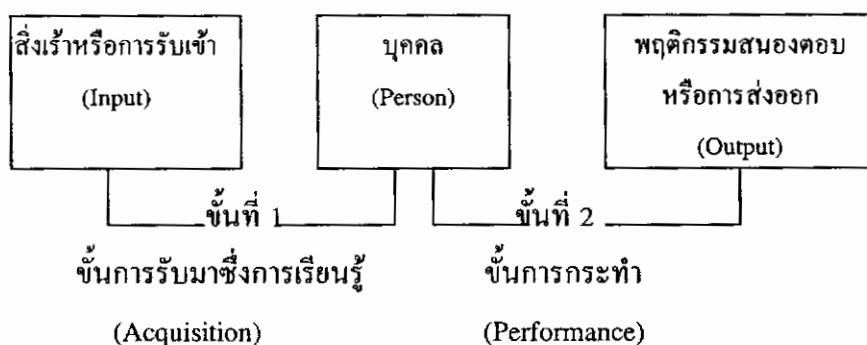
วิธีการให้ตัวแบบ (Modeling) นั้น แบนดูรา (Bandura, 1977) กล่าวว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น ดังนั้นพฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์จึงได้รับอิทธิพลจากการสังเกตพฤติกรรมและผลของการแสดงพฤติกรรมของบุคคลอื่น และในการบำบัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์สามารถจัดให้เกิดขึ้นได้โดยการจัดสถานการณ์ให้เกิดการเรียนรู้โดยอาศัยตัวแบบ เป็นการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกต และผลของการให้ตัวแบบจะทำให้ผู้สังเกตเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ไม่เคยเกิดมาก่อน ช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกตช่วยเอื้ออำนวยให้พฤติกรรมของผู้สังเกตที่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้วให้มีแนวโน้มที่จะแสดงออกมา

การเรียนรู้โดยการเลียนแบบมี 2 ขั้น คือ ขั้นแรกเป็นขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ ขั้นที่ 2 เรียกว่า ขั้นการกระทำ (Performance) ซึ่งอาจจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ ดังแผนผังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 ของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้

จากภาพประกอบ 1 จะเห็นว่า ส่วนประกอบทั้ง 3 อย่าง ของการรับมาซึ่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive Processes) ความใส่ใจที่เลือกสิ่งเร้ามีบทบาทสำคัญในการเลือกตัวแบบ

ภาพประกอบ 2 ขั้นการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ

(สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2534 : 69)

สำหรับขั้นการกระทำ (Performance) นั้นขึ้นอยู่กับผู้สังเกต ที่ผู้สังเกตต้องการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ แบบดูราได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกต หรือการเลียนแบบโดยใช้กลุ่มทดลอง และควบคุมอย่างละเอียดและเป็นขั้นตอน ผลการทดลองคือเด็กที่ดูภาพยนตร์ที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่ดูภาพยนตร์ที่ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว แบบดูราได้ให้ความแตกต่างของการเรียนรู้ และการกระทำถือว่าความแตกต่างนี้สำคัญ เพราะคนอาจจะเรียนรู้อะไรหลายอย่างแต่ไม่กระทำ ซึ่งสรุปว่าพฤติกรรมของมนุษย์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมสนองตอบที่เกิดจากการเรียน ผู้ซึ่งแสดงออกหรือกระทำสม่ำเสมอ
2. พฤติกรรมที่เรียนรู้ แต่ไม่เคยแสดงออกหรือกระทำ
3. พฤติกรรมที่ไม่เคยแสดงออกทางการกระทำ เพราะไม่เคยเรียนรู้จริง

แบบดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการเลียนแบบมี 2 ขั้น คือ ขั้นแรกเป็นขั้นการได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ ขั้นที่ 2 เรียกว่าขั้นการกระทำ (Performance) ซึ่งอาจจะกระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction Process) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบเป็นกระบวนการที่ผู้เรียน หรือผู้สังเกตแปรสภาพ (Transform) ภาพพจน์ (Visual Image) หรือสิ่งเร้าที่จำไว้เป็นการเข้ารหัสเป็นถ้อยคำ (Verbal Coding) ในที่สุดแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ ปัจจัยที่สำคัญของกระบวนการนี้ คือ ความพร้อมทางร่างกาย และทักษะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการเลียนแบบของผู้สังเกต ถ้าผู้สังเกตไม่มีความพร้อมก็จะไม่สามารถที่จะแสดงพฤติกรรมเลียนแบบได้ แบบดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบไม่ใช่เป็นพฤติกรรมที่ลอกแบบอย่างตรงไปตรงมา การเรียนรู้โดยการสังเกตประกอบด้วย กระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive Process)

และความพร้อมทางด้านร่างกายของผู้สังเกต ฉะนั้นขั้นการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) ของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกัน

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 22 - 27) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากแม่แบบ โดยกระบวนการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่การสังเกตพฤติกรรมและผลที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น เช่น การได้ยินคำบอกเล่า การได้อ่านข่าวสาร ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางอ้อมและจะเป็นข้อมูลที่บุคคลนำมาพิจารณาสำหรับการกระทำพฤติกรรมใหม่ในอนาคต ผู้ที่ช่างสังเกตและช่างคิดก็จะมีโอกาสเข้าใจสิ่งต่างๆได้มากกว่าและลึกซึ้งกว่า ผู้เรียนที่ประสบตัวอย่างหรือแบบอย่างที่แตกต่างกันก็จะเกิดการเรียนรู้ที่ต่างกันด้วย เมื่อบุคคลได้เห็นแบบก็จะสามารถรับรู้สัญลักษณ์ของการกระทำนั้นและสัญลักษณ์เหล่านั้นจะชี้นำให้แสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม การเรียนรู้จากแม่แบบ หรือการเรียนรู้จากการเลียนแบบมีองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกัน คือ

1. ความสนใจ (Attention Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะสำคัญของตัวแบบอย่างละเอียดโดยการสังเกตแล้วรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาเป็นขั้นตอน บุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้เลขาธิการความสนใจ

2. การเก็บจำ (Retention Process) เป็นการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมของแม่แบบที่ได้สังเกตทุกครั้ง แล้วนำมาวางรูปแบบของพฤติกรรมที่เด่นชัด ที่จะช่วยให้จำ พฤติกรรมของตัวแบบได้ แม้จะเห็นเพียงระยะเวลาสั้นๆก็ตาม การเก็บจำในรูปสัญลักษณ์ กระทำได้ 2 ลักษณะ คือ มโนภาพ (Imaginal Coding) และภาษา (Verbal Coding) ดังนั้นการเลียนแบบจึงอาจเกิดตามการกระทำของตัวแบบทันทีหรือเกิดขึ้นหลังจากสังเกตแม่แบบมาแล้วระยะหนึ่ง

3. การแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตคัดแปลงสัญลักษณ์จากการเก็บจำมาเป็นการกระทำที่เหมาะสม กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับร่างกายและจิตใจ พฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นการตอบสนองอย่างดีเพื่อให้สอดคล้องกับตัวแบบ ซึ่งจะช่วยให้อาจสามารถเข้าใจบ่อเกิดและข้อบกพร่องของพฤติกรรม ผู้สังเกตจะแสดงพฤติกรรมได้อย่างครบถ้วนตามที่สังเกตได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับระดับความคิดและความซับซ้อนของพฤติกรรม

พฤติกรรมทางสังคม

ความสนใจ

ตัวแบบ	- ความชัดเจน	- อิทธิพลต่ออารมณ์	- ความซับซ้อน
	- การโน้มน้าวจิตใจ	- ลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ	
ผู้สังเกต	- การรับรู้ความรู้สึก	- อารมณ์	- การรับรู้
	- แรงเสริม		

การเก็บจำ	- รหัสแห่งสัญลักษณ์	- กระบวนการคิด	- การฝึกด้านสัญลักษณ์
	- การฝึกการแสดงออก		

การแสดงออก

- ความสามารถทางกาย	- การประสานงานของอวัยวะ
- การสังเกตการกระทำของตนเอง	- การติดตามผลการกระทำ

การพอใจ

- การเสริมแรงภายนอก	- การเสริมแรงแก้ตัวแบบ	- การเสริมแรงภายใน

พฤติกรรมการเรียนรู้แบบ

ภาพประกอบ 3 ของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ของแบนดูรา (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533 : 70 - 71 ; อ้างอิงมาจาก Bandura, 1977 : 23)

จากการศึกษาทฤษฎีข้างต้น สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมอย่างเหมาะสมมีการร่วมมือ การเป็นผู้ตามที่ดี เด็กพยายามจะสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง เพราะเด็กรู้ว่าตนเองแตกต่างจากผู้อื่นจากการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การเลียนแบบและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับพ่อ แม่ พี่น้อง และบุคคลอื่นในสังคมที่เหมาะสม

ดังนั้นพ่อ แม่ ผู้ปกครองจึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่เด็กสามารถเรียนรู้ และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมสามารถอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข

2.3.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (The Cognitive Developmental Theory)

เพียเจท์ (Piaget) (हररररर नीलररररर. 2535 : 31 - 33) ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ออกเป็น 4 ขั้นดังนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) ตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ขวบเด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวโดยการใช้ประสาทสัมผัส จากวัตถุสิ่งของที่เด็กมีประสบการณ์ตรง และนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ พัฒนาการทางสติปัญญาจะแสดงออกในรูปแบบของการมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า ในช่วงปลายของพัฒนาการขั้นนี้ เด็กจะเริ่มพัฒนาโครงสร้างทางสมองเด็กสามารถที่จะรู้ว่าสสารไม่หายไปจากโลกแม้วัตถุสิ่งของหรือคนไม่ปรากฏอยู่ในสายตา และสามารถค้นหาวัตถุที่เปลี่ยนไป ตลอดจนสามารถสื่อสารได้ เด็กวัยนี้ชอบการเล่นแบบ

2. ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (Pre - Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 2 - 7 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาและเข้าใจเครื่องหมายท่าทางที่สื่อความหมาย เรียนรู้สิ่งต่างๆได้ดีขึ้นแต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลเพื่ออ้างอิงได้ เด็กอายุ 2 - 7 ปีจะมีจินตนาการและมโนภาพสูงมาก เด็กจะเจริญในด้านความคิดและเริ่มเข้าใจสิ่งรอบตัวมากขึ้น แบ่งออกเป็นขั้นย่อย ๆ อีก 2 ขั้นคือ

2.1 ขั้นก่อนเกิดสัจกัป์ (Preconceptual Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีเหตุผลเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัดอยู่ เพราะเด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง คือถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่และมองไม่เห็นเหตุผลของผู้อื่น ความคิดและเหตุผลของเด็กวัยนี้จึงไม่ค่อยถูกต้องตามความเป็นจริงนัก นอกจากนี้ความเข้าใจต่างๆอยู่ในระดับเบื้องต้น

2.2 ขั้นความคิดแบบญาณหยั่งรู้ นึกออกเองโดยไม่ใช้เหตุผล (Intuitive Thought) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็กอายุ 4 - 7 ปี ขั้นนี้เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัวดีขึ้น รู้จักแยกประเภทและแยกชิ้นส่วนของวัตถุเข้าใจความหมายของจำนวนเลข เริ่มพัฒนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์แต่ไม่แม่นยำนัก รู้จักใช้ความคิดในสิ่งหนึ่งไปอธิบาย การคิดหาเหตุผลของเด็กขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนรับรู้หรือสัมผัสจากภายนอก

3. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operation Stage) ขั้นนี้จะเริ่มจากอายุ 7 - 11 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้ สามารถสร้างกฎเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดลอมออกเป็นหมวดหมู่ได้ เด็กวัยนี้สามารถที่จะเข้าใจเหตุผลต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ สามารถเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อยกับส่วนรวม ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือความสามารถในการคิดย้อนกลับ นอกจากนั้นความสามารถในการจำของเด็กในช่วงนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถสนทนากับบุคคลอื่นและเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดี (สุวรรณ ไชยชน. 2530 : 13 - 14)

4. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 11-16 ปี เป็นช่วงที่เด็กคิดหาเหตุผลและเรียนรู้เกี่ยวกับนามธรรมได้ดีขึ้น สามารถตั้งสมมุติฐานและแก้ปัญหาได้ เพียเจท์กล่าวว่า พัฒนาการขั้นนี้จะเริ่มเมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่น ความคิดอ่านของเด็กจะเพิ่มความสลับซับซ้อน มีเหตุผลและเป็นระบบยิ่งขึ้น นอกจากนี้ เพียเจท์ (Piaget) ยังได้กล่าวว่า อัตราพัฒนาการทางสติปัญญาในตัวเด็กแต่ละคนแตกต่างกันตามสภาพแวดลอมที่ได้รับ และสิ่งแวดลอมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคิดของเด็กเพราะเด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งต่างโดยอาศัยกระบวนการทำงานของโครงสร้างสติปัญญา คือกระบวนการรับเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) เป็นกระบวนการที่พยายามนำเอาข้อมูลที่ได้รับจากสิ่งแวดลอมมาปรับให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ ตามระดับสติปัญญาที่บุคคลจะสามารถรับรู้ต่อสิ่งนั้น ๆ ได้ และกระบวนการปรับขยายโครงสร้าง (Accommodation) เป็นกระบวนการที่บุคคลปรับโครงสร้างความคิดหรือโครงสร้างทางสติปัญญาของตน ให้เหมาะสมกับประสบการณ์ที่รับเข้าไปเพื่อให้เข้ากับสิ่งแวดลอม กระบวนการทั้งสองนี้จะทำงานร่วมกันตลอดเวลาเพื่อช่วยรักษาความสมดุลและผลของการทำงานของกระบวนการดังกล่าวจะเกิดเป็นโครงสร้าง (Schema) ขึ้นในสมอง (हरररर नलरररर. 2535 : 37 - 38)

2.3.5 ทฤษฎีการแปลความหมายการรับรู้ของเฮล์มโฮลทซ์ (Helmholtz's

Perceptual Inference Theory)

เฮล์มโฮลทซ์ (Helmholtz) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้และพัฒนาคำณการรับรู้โดยเชื่อว่า การที่มนุษย์จะรับรู้ได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการตีความหรือแปลความหมายโดยอัตโนมัตินั่นเอง และเชื่อว่า การรับรู้ของมนุษย์เป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีตเฮลมโฮลทซ์ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ระบบประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งไม่สามารถอธิบายความหลากหลายของการรับรู้ทางสายตาได้ นอกนั้ยังเสนอแนะว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ทำให้เกิดการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้ (ดวงใจ ลลमतโสภณ. 2539 : 18 - 19) สารระสำคัญขงทฤษฎีนี้ แบ่งเป็น 2 ประเด็นคือ

1. แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของประสบการณ์ต่อพัฒนาการด้านการรับรู้ซึ่งเฮลมโฮลทซ์ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการแปลความหมาย และสรุปว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ในอดีตยังคงอยู่ต่อไป เพื่อที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ในปัจจุบัน ดังนั้นสัญลักษณ์สามารถสื่อความหมายถึงบางสิ่งบางอย่างได้ เนื่องจากมีสัญลักษณ์เหล่านั้นอยู่แล้วในอดีต การแปลความหมายแต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับ การเชื่อมโยงความคิดเข้าสู่ระบบความจำของผู้รับสัมผัส ด้วยเหตุนี้ประสบการณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ถ้าประสบการณ์มีผลต่อพื้นฐานการแปลความหมายการรับรู้ประสบการณ์ย่อมมีส่วนทำให้มนุษย์รับรู้สิ่งต่างๆ ได้ ทฤษฎีนี้มีความชัดเจนในการอภิปรายความสามารถด้านการรับรู้เป็นสัญชาตญาณหรือเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้

2. แนวความคิดเกี่ยวกับกลไกเชิงตรรกศาสตร์ของการรับรู้ ซึ่งเชื่อว่าการรับรู้เกิดมาจากพันธุกรรม โดยเด็กจะมีการรับรู้มาตั้งแต่กำเนิด การรับรู้ของเด็กจะขึ้นกับกลไกเชิงตรรกศาสตร์ โดยกลไกนี้จะมีลักษณะดึงดูดความคิดและเชื่อมโยงการรับรู้ที่ถูกรูมาการแล้วกับความเข้าใจโลกภายนอกเข้าด้วยกัน เขาเชื่อว่า กระบวนการนี้จะเป็นกระบวนการเดียวกันกับการตัดสินใจเรื่องการรับรู้ในสิ่งต่างๆ

ดังนั้นถ้าเป็นดังที่กล่าวจริง ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้หรือพัฒนาการของการคิด เพื่อนำผลที่ได้มาช่วยให้เราเข้าใจในบางสิ่งบางอย่างที่เป็นปัญหาทางเหตุผล โดยเฉพาะในเด็กเล็ก (ดวงใจ ลิ้มโตโสภณ. 2539 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Bryant. 1974 : 2)

2.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม

2.4.1 พัฒนาการทางสังคม

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 228) กล่าวถึงความหมายของพัฒนาการทางสังคมว่า หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ เพื่อเข้าสังคมได้ การที่เด็กจะเข้าสังคมได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. ลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งหมายถึง เด็กจะเข้ากับสังคมได้ดีต้องประพฤติตามแนวที่สังคมยอมรับและนิยมชมชอบ
2. บทบาทในสังคม หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่ยึดถือปฏิบัติเป็นธรรมเนียมในสังคม บทบาททางสังคมดังกล่าว ได้แก่ พ่อแม่ของเด็ก ครู ฯลฯ บทบาทเหล่านี้กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานสำหรับสมาชิกในสังคมปฏิบัติ
3. ทักษะติดต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกละเอียดอ่อนของเด็กที่มีต่อสังคม เด็กต้องรู้ว่าคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีหน้าที่ต้องเกี่ยวข้องกันและให้ความร่วมมือในสังคม คนที่เข้าสังคมได้ดีจะต้องรู้สึกพอใจในกิจกรรมทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525 : 200) ให้ความหมายของ พัฒนาการทางสังคมว่า หมายถึง การพัฒนาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ พฤติกรรมเหล่านี้รวมทั้งส่วนที่เนื่องจากการคำนึงและเจตนาพิเศษตน และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

คารณี คิชยเดช (2531 : 8) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ ปฏิบัติตนได้ตามบทบาทที่สังคมกำหนดและมีความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ที่สังคมนั้นๆ ยอมรับและสามารถปฏิบัติตามบทบาทได้อย่างถูกต้อง โดยรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ

2.4.2 ความสัมพันธ์ทางสังคม

เกรก (Craig. 1979 : 106 - 107) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กกับบุคคลอื่นว่าเด็กจะมีการเรียนรู้ทางสังคมจากสภาพการณ์ที่เขาปฏิสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลต่าง ๆ พ่อแม่จะต้องเป็นผู้เปิดใจกว้าง ให้การยอมรับเด็ก ให้ความมั่นใจ และ ปลูกฝังค่านิยมในสังคม โดยการถ่ายทอดให้เด็กทีละน้อยจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในสิ่งแวดล้อมที่เขาสัมพันธ์ด้วยและเด็กจะเรียนรู้วิธีการปฏิบัติต่อกันจากพ่อแม่ ผู้ปกครองเรียนรู้การต่อสู้หรือเกมจากพี่น้อง เรียนรู้จักการยอมรับ การปฏิเสธจากเพื่อน และเด็กจะแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความพอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งความรู้สึกและความคาดหวังที่เด็กมีต่อผู้อื่น จะเป็นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เมื่อเด็กมีประสบการณ์กว้างขึ้น เด็กจะเริ่ม รู้จักตอบสนอง รู้จักให้ และเลียนแบบพฤติกรรมเมื่อเด็กต้องพบและปะทะกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เข้ามาในชีวิตเด็กจะต้องรู้แนวทางการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งประสบการณ์ที่ผ่านมามีอิทธิพลอย่างมากในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ และเกิดการพัฒนาตนเอง ประสบการณ์ที่เด็กได้รับการถ่ายทอดทางสังคมที่ผ่านมาจะทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจ เกิดความเชื่อมั่น และรู้สึกประสบผลสำเร็จ จะทำให้เด็กเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ประการรัตน์ ภทรธิติ (2521 : 26 -28) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กอายุ 3 - 6 ขวบ ที่อยู่ในวัยที่เริ่มออกสู่สังคมภายนอก เริ่มเรียนรู้ที่จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเดียวกัน ทำให้ต้องพบกับบุคคลที่ไม่ใช่พ่อ แม่ พี่น้อง หรือญาติของตน เด็กจึงต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับ

บุคคลอื่นที่มาดูแล นอกจากนี้เด็กยังพบกับเด็กอื่นๆ ที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน เด็กจึงรู้จักที่จะร่วมมือกันเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การที่เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานทางสังคมของเด็กต่อไปเมื่อเขาเติบโตขึ้น ดังนั้น พ่อแม่ ครูหรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กควรส่งเสริมให้เขาเข้าสังคมหรือมีกิจกรรมร่วมกับเด็กอื่น ๆ เพื่อให้เขามีประสบการณ์ขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเด็กปฐมวัย

1. เพศ คือเด็กจะเลือกคบเพื่อนเพศเดียวกัน เด็กชายจะเล่นในลักษณะการทอดรัดต่อสู้ ขี้แค้นของเล่น เด็กหญิงจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ แต่ถ้าเด็กหญิงกับเด็กชายได้มีโอกาสเล่นรวมกัน เด็กหญิงจะมีความเป็นอิสระมากขึ้น เด็กชายจะทำลายของน้อยลง

2. สถานที่และสิ่งของ เด็กส่วนมากเมื่ออยู่ในบ้านของตนเองมักจะมีพฤติกรรมการเล่นทั้งแบบตีและแบบก้าวร้าวมากพอ ๆ กัน ซึ่งลักษณะเช่นนี้เมื่อเด็กต้องออกไปพบกับเด็กอื่นนอกครอบครัวก็จะนำพฤติกรรมดังกล่าวมาใช้ด้วย เด็กปฐมวัยบางคนเมื่ออยู่ในครอบครัวมีการเล่นที่รุนแรงกับผู้ใหญ่ เมื่อเล่นนอกบ้านก็จะเล่นในลักษณะเดียวกันกับที่บ้าน เนื่องจากเด็กยังไม่เข้าใจว่าการเล่นโดยใช้กำลังรุนแรงนั้น ไม่เป็นที่ยอมรับภายนอกบ้าน หรือกับบุคคลอื่น หากเป็นเช่นนี้บ่อยครั้งเด็กจะถูกมองว่าเป็นเด็กก้าวร้าว ทำให้ไม่มีคนต้องการเล่นด้วย ดังนั้น พ่อแม่ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเด็กปฐมวัย จึงควรอธิบายให้เด็กเข้าใจ มิฉะนั้นแล้วความสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันก็จะไม่ราบรื่น

ลักษณะพฤติกรรมความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยกับบุคคลอื่นจะมีการพัฒนาขึ้นตามระดับอายุที่สูงขึ้น เด็กจะมีความสัมพันธ์ทางสังคมมากขึ้น สามารถเข้ากลุ่มและร่วมมือ ทั้งนี้เกิดขึ้นเพราะ วุฒิภาวะ การเรียนรู้จากการได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก

สรุปแล้ว เด็กปฐมวัยเมื่อเริ่มเข้าสู่โรงเรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและบุคคลกว้างขึ้นทั้งครู เพื่อน การส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมจะทำให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลต่างๆ ในสังคมได้ ดังนั้น พ่อแม่ ครูและผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยควรส่งเสริมพฤติกรรมความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กโดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมกับเด็กอื่น ๆ หากิจกรรมที่เอื้อให้เด็กได้ร่วมกิจกรรม เป็นการนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์

2.4.3 โทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคม

โทรทัศน์ไม่ได้ให้แค่ความรู้กว้างขวางทันต่อเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังช่วยให้การปรับตัวในสังคมกับเด็กยุคเดียวกันได้ง่ายขึ้น ดังที่ปฏิพันธ์ กระแสนินทร์ (2509) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของภาพยนตร์โทรทัศน์ ต่อพฤติกรรมเด็กวัยรุ่น “พบว่าภาพยนตร์ โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นในแง่ดีคือช่วยในด้านการเข้าสังคมกับเพื่อน และให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ส่วนอิทธิพลในแง่เสียคือ เด็กชอบเลียนแบบการกระทำของพระเอกและผู้ร้าย ซึ่งสอดคล้องกับบำรุงสุข สีหอำไพ (2518) ทำวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ต่อเด็กที่มีสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกัน พบว่า โทรทัศน์ช่วยเพิ่มกิจกรรมทางสังคม และเด็กยังนำหัวข้อจากแบบสนทนาทางโทรทัศน์มาอภิปรายกับเพื่อนอีกด้วยนอกจากนี้สุกัญญา ตีระวนิช (2518 : 11-13) กล่าวว่า โทรทัศน์ช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพี่น้อง เพื่อนฝูง มากกว่าความสัมพันธ์กับบิดามารดา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคม

นันทวัน สุชาโต (สุกัญญา ตีระวนิช. 2528 : 33 - 63 ; อ้างอิงมาจาก นันทวัน สุชาโต. 2520) ได้วิจัยเรื่องอิทธิพลของการดูภาพยนตร์ที่รุนแรงทางโทรทัศน์กับทัศนคติ ในเชิงก้าวร้าวของเด็กจากครอบครัวที่พ่อแม่ควบคุมการดูทีวีต่างกัน เพื่อสำรวจหาผลของอิทธิพลการดูรายการที่รุนแรงทางโทรทัศน์ต่อทัศนคติในการยอมรับความรุนแรง และแนวโน้มที่จะยอมรับการใช้ความรุนแรงของเด็ก ควบคู่กับบทบาทของครอบครัวในการดูทีวีของเด็ก ระหว่างอายุ 8-12 ปี ในกรุงเทพมหานครจากภาพยนตร์ 62 เรื่อง ที่ออกอากาศในช่วงเวลา 18.00 - 21.00 น. ประจำปี 2520 โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มแรก เป็นเด็กนักเรียน ชาย-หญิง อายุ 8-12 ปี จำนวน 451 คน จากต่างโรงเรียนโดยวิธีการสัมภาษณ์ในชั้นเรียน

กลุ่มที่ 2 เป็นพ่อแม่เด็กที่สุ่มได้จำนวน 200 คน จาก 451 คน จากต่างโรงเรียนโดยวิธีการสัมภาษณ์ที่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า

1. พ่อแม่กับเด็กให้ข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมการดูทีวีไม่ตรงกัน พ่อ แม่ แสดงว่ามีการควบคุมการดูทีวีประเภทของรายการมากกว่าเด็ก
2. เด็กที่ดูรายการรุนแรงทางทีวีบ่อยครั้ง จะมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการแสดงออกในการยอมรับหรือใช้วิธีการรุนแรง ระดับของผลกระทบแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ทางสังคม ของเด็ก และพบว่าในครอบครัวที่พ่อแม่มีบทบาทในการเอาใจใส่การดูทีวีของลูกจะมีผลต่อ

การลดจำนวนชั่วโมงในการดูรายการที่รุนแรงจะมีแนวโน้มของการยอมรับความรุนแรงน้อยกว่าเด็กที่ดูทีวีมาก

3. เด็กชายจะชอบเนื้อหาที่มีความแปลกใหม่ประเภทต่อสู้ผจญภัย

ศิวัพร สุคนธ์พงศ์เผ่า. (2520 : 90-99) ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์บทบาทของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อการใช้ภาษาไทยของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร” เพื่อศึกษาว่านักเรียนมีความสนใจต่อสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ เพียงใด จะนำผลดีหรือผลเสียสู่นักเรียนอย่างไร โดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียนชาย 240 คน นักเรียนหญิง 270 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะโทรทัศน์นำผลดีและผลเสียมาสู่นักเรียน คือ ช่วงส่งเสริมการใช้ภาษา แต่ใช้คำแสดง หรือสร้างแบบแผนสำนวนขึ้นมาใหม่ ทำให้ภาษาวิบัติ
2. นักเรียนชอบชมโทรทัศน์มากกว่าฟังวิทยุ หรือภาพยนตร์และรายการที่เด็กชอบ คือ รายการประเภทบันเทิง
3. การใช้ภาษาของสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อนักเรียนในด้านการใช้ภาษา การพูด และการฟัง
4. เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะการใช้ภาษา ด้านการฟัง การพูด และการอ่าน
5. การได้ฟัง และได้เห็นการใช้ภาษา ทำให้นักเรียนเกิดความเคยชิน และรับเอาคำสำนวน มาใช้ในชีวิตประจำวัน

กอร์ดอน (ดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ. 2528 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Harrison. 1966 : 108 - 109 ; citing Gordon.n.d.) ได้ทำวิจัยเรื่องโทรทัศน์กับครอบครัว “เพื่อศึกษารายการโทรทัศน์ที่มีต่อชีวิตของคนในครอบครัว โดยส่งแบบสอบถาม 1,000 ชุด ไปยังโรงเรียนในเมือง Coventry ให้นักเรียนนำไปให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า โทรทัศน์ช่วยให้สมาชิกอยู่ติดบ้าน และช่วยให้สมาชิกในครอบครัวสร้างความสนใจและรสนิยมของตนเองขึ้นใหม่ และเป็นเหตุให้สมาชิกในครอบครัวเกิดความขัดแย้งกัน เช่น แย่งดูรายการที่ถูกใจของแต่ละคน นอกจากนั้นผลจากรายการโฆษณาสินค้า ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับลูก เมื่อเด็กไม่ได้สิ่งที่ต้องการ ทำให้เด็กโกรธ ซึ่งเป็นเหตุที่บั่นทอนการสร้าง ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ส่งผลกระทบไม่ดีต่อมนุษยสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานของสังคม

เมอร์ฟี (วันทนีย์ ฤทธิ์คุปต์. 2528 : 43 ; อ้างอิงมาจาก Murphy. 1983 : 50-A) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาเรื่องโทรทัศน์และความหมาย : การประเมินคุณค่าในด้านเจตนาธรรมณ์ ความสำคัญสัญลักษณ์ และความเข้าใจของผู้ชมที่ติดตามรายการโทรทัศน์ และผู้ชมที่ไม่ถึงกับติดตามการ

โทรทัศน์” เพื่อการศึกษาผลกระทบของโทรทัศน์ที่มีต่อ การดำรงชีวิตของประชาชน (People’s Life-meaning System) โดยสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่เป็นผู้ชมที่ติดยการโทรทัศน์ และผู้ชมที่ไม่ถึงกับติดยการโทรทัศน์ การสัมภาษณ์ใช้ระบบ LMS (The Life-Meaning Sunvey) เป็นหลัก ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความหมายของชีวิต คล้ายคลึงกัน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ใช้โทรทัศน์เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และแสดงแนวโน้มที่จะประพฤติตามแบบอย่าง que แสดงในโทรทัศน์

จากเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก ดังกล่าว พอสรุปได้ว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่นำผลดีและผลเสียมาสู่ผู้ชมเพราะเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์กับเด็ก ๆ ที่ยังไม่สามารถแยกแยะสิ่งดีและไม่ดีออกจากกันได้

สมมุติฐานการวิจัย

1. เด็กที่ผู้ปกครองมีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการดูโทรทัศน์จำแนกตามเวลาและรายการแตกต่างกัน
2. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย
3. พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก ได้แก่ จำนวนเวลาและรายการโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนชาย -หญิงซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชนในเขตการศึกษา 6 จำนวนนักเรียน 99,986 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณอัตราส่วนที่เท่า ๆ กัน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากร ซึ่งให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,000 ราย (ล้วน สายยศ. 2538 : 97) ดังตาราง 1 จากนั้นเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณอัตราส่วนที่เท่าๆกันในแต่ละจังหวัด ดังตาราง 2 จากนั้นเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณในอัตราส่วนที่เท่า ๆ กันโดยจำแนกตามจังหวัดและสังกัด ดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัด

สังกัด	จำนวนนักเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ	66,077	661
สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	33,906	339
รวม	99,989	1,000

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	จำนวนนักเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
ลพบุรี	22,515	225
สระบุรี	17,822	178
พระนครศรีอยุธยา	23,193	231
สิงห์บุรี	8,052	81
อ่างทอง	8,444	85
ชัยนาท	9,119	91
อุทัยธานี	10,895	109
รวม	99,986	1,000

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัด

จังหวัด	จำนวนนักเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ การ ประถมศึกษา แห่งชาติ	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ การ ศึกษาเอกชน	กลุ่มตัวอย่าง
ลพบุรี	12,404	124	10,111	101
สระบุรี	10,544	106	7,278	73
อยุธยา	15,966	160	7,173	71
อ่างทอง	5,971	60	2,470	25
สิงห์บุรี	5,237	52	2,815	28
ชัยนาท	7,324	73	1,795	18
อุทัยธานี	8,631	86	2,264	23
รวม	66,077	661	33,906	339

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยสร้างจากการศึกษาเอกสาร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มี 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองมีจำนวน 4 ข้อ เป็นแบบเติมเครื่องหมาย / ลงหน้าข้อ () ที่เลือกตอบ เป็นแบบสอบถามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพของพ่อแม่ และรายได้ของครอบครัว

แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาของผู้ปกครอง ประเมินออกเป็นคะแนนได้ โดยใช้ระดับการศึกษาสูงสุด สำหรับอาชีพใช้แบบการให้คะแนนมาตรฐานสากลของอาชีพต่าง ๆ ของ ทรีแมน (Treiman's Standard International Occupational Prestige Scale) ซึ่งแก้ไขสำหรับประเทศไทย (วันชาติ ศาลาน้อย, 2528 : 28 อ้างจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 175 - 178)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก แบ่งเป็น

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนเวลาที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ โดยจัดทำตารางเป็นตารางแสดงช่วงเวลาของวันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ โดยเริ่มตั้งแต่เวลา 06.00 น.-24.00 น. การแบ่งเวลาดังกล่าว ผู้วิจัยถือเกณฑ์ตามช่วงเวลาของรายการโทรทัศน์ ประเมินจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ประจำเดือนสิงหาคม 2540 (เดลินิวส์. 2540 : 38) โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถหาเครื่องหมาย / ตามเวลาที่เด็กดู ในวันหนึ่งๆสามารถใส่เครื่องหมายได้มากกว่า 1 ช่อง

เมื่อได้คำตอบผู้วิจัยได้รวบรวมจำนวนชั่วโมงของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วนำข้อมูลมาเรียงได้ค่ามากที่สุดคือ 64 ชั่วโมง ถึงค่าน้อยที่สุด คือ 5 ชั่วโมง จากนั้นนำไปแจกความถี่ หาค่าร้อยละ และแบ่งกลุ่มโดยใช้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ได้ดังนี้

กลุ่มที่เด็กใช้เวลาดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มาก จะอยู่ตั้งแต่ P_{68} ขึ้นไป คือตั้งแต่ 31 - 64 ชั่วโมง

กลุ่มที่เด็กใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ปานกลาง จะอยู่ตั้งแต่ P_{34} - P_{67} คือ 22 - 30 ชั่วโมง

กลุ่มที่เด็กใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อย จะอยู่ตั้งแต่ P_1 - P_{33} คือ 5 - 21 ชั่วโมง

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสำรวจความชอบชมรายการโทรทัศน์ เพื่อสำรวจความชอบชมรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง โดยให้เด็กตอบว่า ชอบมากที่สุด ชอบมาก ชอบพอสมควร ชอบน้อย และไม่ชอบเลย โดยมีการกำหนดค่าระดับคะแนนดังนี้ ของวันชาติ ศิลาน้อย (2528 : 28)

ชอบมากที่สุด ให้ 5 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่า เด็กดูรายการโทรทัศน์เป็นประจำไม่ขาด ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ

ชอบมาก ให้ 4 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่า เด็กติดตามดูรายการโทรทัศน์บ่อย ๆ เมื่อมีโอกาส

เฉย ๆ ให้ 3 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่า เด็กดูรายการโทรทัศน์ไม่สม่ำเสมอ กล่าวคือ ดูก็ได้ หรือไม่ดูก็ได้

ชอบน้อย ให้ 2 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่า เด็กดูรายการโทรทัศน์เมื่อไม่มีรายการอื่นให้เลือกละ

ไม่ชอบเลย ให้ 1 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่า เด็กไม่ดูรายการโทรทัศน์ตามข้อรายการที่ถาม และเปลี่ยนไปดูรายการอื่นทันที

ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความชอบ ในการดูรายการโทรทัศน์ของเด็กดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่ชอบเลย
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	ชอบน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	ชอบพอสมควร
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	ชอบมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	ชอบมากที่สุด

ผู้วิจัยแบ่งประเภทของรายการโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง ประจำเดือนสิงหาคม 2540 ออกเป็น 5 ประเภท คือ ภาพยนตร์โทรทัศน์ ละครโทรทัศน์ การ์ตูน เกมโชว์ และรายการสำหรับเด็ก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รายการ	ชอบมากที่สุด	ชอบมาก	เฉย ๆ	ชอบน้อย	ไม่ชอบเลย
ภาพยนตร์โทรทัศน์ เช่น น้ำใจแม่					/
ละครโทรทัศน์ เช่น คุณพ่อจอมซ่าส์				/	
การ์ตูน เช่น ชินจังจอมแก่น	/				

ชุดที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมทางสังคมที่สัมพันธ์กับการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย
แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่เกิดจากการดูรายการทางโทรทัศน์ ลักษณะแบบประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครอง เกี่ยวกับอิทธิพลของรายการ โทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเป็นการประเมินตามข้อความที่แสดงพฤติกรรมทางสังคมเกี่ยวกับการพูดและการเล่น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามหลักของไลเคอร์ธ (Likert) ดังนี้ บ่อยครั้งที่สุด บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆครั้ง ไม่เคย

เกณฑ์ในการให้คะแนนข้อความที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางสังคมตามความถี่ของการแสดงออกที่เกิดจากการประเมินของผู้ปกครอง โดยมีการกำหนดค่าระดับคะแนนดังนี้

บ่อยครั้งที่สุด ให้ 5 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่าเด็กมีการทำตามข้อความในคำถามเป็นประจำ

บ่อยครั้ง ให้ 4 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่าเด็กมีการกระทำตามข้อความในคำถามเป็นส่วนมาก (การกระทำมากกว่าไม่กระทำ)

บางครั้ง ให้ 3 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่าเด็กมีการกระทำตามข้อความในคำถามเป็นบางครั้ง (กระทำพอ ๆ กับไม่กระทำ)

นาน ๆ ครั้ง ให้ 2 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่าเด็กมีการกระทำตามข้อความในคำถามน้อยครั้ง (ไม่ค่อยกระทำ)

ไม่เคย ให้ 1 คะแนน หมายถึง ผู้ปกครองประเมินว่า เด็กไม่เคยกระทำตามข้อความในคำถามเลย

แบบสอบถามชุดที่ 2 ดังกล่าวมีตัวอย่างเสนอ ดังนี้

คำถาม	บ่อยครั้งที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
การพูด					
1. เด็กพูดตามรายการโทรทัศน์		/			
การเล่น					
1. เด็กเล่นแปลงร่างแบบการ์ตูน	/				

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อรายการโทรทัศน์ที่มีผลกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบบดুরา (Bandura) เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ ตลอดจนศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาล โรงเรียนอนุบาล ลพบุรี 20 คน และครูที่สอนในระดับอนุบาลจำนวน 4 คน ในเรื่องพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก

3. รวบรวมรายละเอียด กำหนดประเด็นและขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษาจากเอกสารตำรา

4. สร้างแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ให้เนื้อหาครอบคลุมตามพฤติกรรมการดูโทรทัศน์และพฤติกรรมทางสังคมดังนี้

4.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองได้

แบบสอบถาม 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์มีทั้งหมด 2 ข้อ

เกี่ยวกับจำนวนเวลาที่เด็กดูโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ

4.2 ชุดที่ 2 เป็นแบบประเมินพฤติกรรมทางสังคมที่สัมพันธ์กับการดูโทรทัศน์ของเด็ก

แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับผลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก มีจำนวน 15 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่านตรวจสอบและพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity) และนำมาปรับแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เกณฑ์ความเห็นที่ยอมรับได้ 7 ใน 9 ท่าน พบว่าผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะโดยให้ปรับแก้ ข้อรายการเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมโดยให้ยกตัวอย่างประกอบ ผู้เชี่ยวชาญได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโท จิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถนัดดาวัลย์ เกษมเนตร อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3 อาจารย์ ดร.วิลาศลักษณ์ ชั่ววลี รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4 อาจารย์บำเพ็ญ การพานิช อาจารย์โรงเรียนอนุบาลระยอง

5 อาจารย์วันเพ็ญ กุลพัฒน์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

6 อาจารย์สุวรรณา ไชยะชน อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏ นครปฐม

7 อาจารย์ ธีราพร กุลนันทน์ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏ นครสวรรค์

8 อาจารย์วีร เกียรติกุล อาจารย์โรงเรียนอนุบาล ลพบุรี

9 อาจารย์อารี เกษมรติ อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสน

6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองเด็กอนุบาลใน จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 70 คน และโรงเรียนลาซาลโชติวโนนครสวรรค์จำนวน 30 คน รวม แบบสอบถามจำนวน 100 ฉบับ แล้วดำเนินการดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามชุดที่ 2 ไปวิเคราะห์ t - test โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง และ 25% ของกลุ่มต่ำข้อใดที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 1.75 จะตัดทิ้งไป ปรากฏว่าทั้ง 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกเกิน 1.75 สามารถใช้ในการวิจัยได้

6.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ปรากฏว่าแบบสอบถามชุดที่ 1 ตอนที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่น 0.8694 ชุดที่ 2 ตอนที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่น 0.9120 ตอนที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่น 0.9045

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองใช้ (Try Out) ผู้วิจัย ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนลาซาลโชติวโนนครสวรรค์ เพื่อขออนุญาตทำการทดลองใช้เครื่องมือและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมเครื่องมือจากกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

2.1 ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงโรงเรียนทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ผู้วิจัยเดินทางไปส่งแบบสอบถามด้วยตนเองให้แก่ตัวแทนเพื่อส่งและรวบรวมให้ โดยมีสำเนาหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทุกแห่งไปด้วย เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถาม 1 - 2 สัปดาห์ แล้วให้ตัวแทนเป็นผู้ติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนผู้วิจัย ซึ่งรวมเวลาในการเก็บข้อมูล 1 เดือน คือ ตั้งแต่วันที่ 3 เดือนกันยายน 2540 ถึง วันที่ 30 เดือนกันยายน 2540 โดยส่งไปจำนวนทั้งสิ้น 1,000 ฉบับ คัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ได้ 975 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.5

2.3 ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองทุกโรงเรียน ทุกจังหวัด โดยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนที่ทำการสุ่มมาดังกล่าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของข้อมูลต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

1.2 ข้อมูลพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ ได้แก่ จำนวนเวลาที่ใช้ในการดูโทรทัศน์ และรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ

1.3 ข้อมูลพฤติกรรมทางสังคม ได้แก่ การพูดและการเล่น

2. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มของพฤติกรรมทางสังคมตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม โดยการคำนวณ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างพฤติกรรมทางสังคมกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/Pc⁺ (Statistical Package for the social sciences / Personal Computer) โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ. 2538 : 74)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

2. หาค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร (ล้วน และอังคณา สายยศ. 2538 : 77)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองทั้งหมด
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

3. การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม (ล้วน สายยศ. 2527. : 186)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s^2_1}{n_1} + \frac{s^2_2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
	n_1	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_2	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ
	$\overline{X}_1$	แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มสูง
	$\overline{X}_2$	แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ
	S_1^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง
	S_2^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ใช้สูตร (α - Coefficient)
(ล้วน และอังคณา สายยศ. 2538:200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5. หาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 ตัวขึ้นไป โดยวิธี
วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2525 : 152)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง และพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษา พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วยจำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ และ รายการโทรทัศน์ที่เด็กสนใจ กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในเขตการศึกษา 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 พฤติกรรม การดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัยกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล
ของผู้ปกครอง

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองและ
พฤติกรรมการดูโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคมเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทาง
สังคมของเด็กปฐมวัย

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 5 ตอน ผู้วิจัยขอนำเสนอในรูปแบบตารางและแผน
ภูมิประกอบคำบรรยาย โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้และความหมายดังนี้

N แทน จำนวนผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

F-test แทน ค่าสถิติทดสอบ F-test เพื่อใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

ตอนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

จากข้อมูลของแบบสอบถาม จำนวน 975 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเด็ก ในฐานะมารดามากที่สุด 559 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมาเป็นบิดาของเด็ก 325 คน คิดเป็นร้อยละ 33.43 และผู้อื่น 91 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 ซึ่งสามารถจำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลได้ดังตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

รายการปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน/ความถี่	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
1.1 ประถมศึกษา	138	14.2
1.2 มัธยมศึกษา	228	23.4
1.3 ปริญญาตรี	390	40.0
1.4 สูงกว่าปริญญาตรี	34	3.5
1.5 อื่น ๆ	185	18.90
รวม	975	100
2. อาชีพของผู้ปกครอง		
2.1 แม่บ้าน	87	8.9
2.2 รับจ้างทั่วไป	133	13.6
2.3 ค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว	194	19.9
2.4 เกษตรกรรม	56	5.8
2.5 รับราชการ	384	39.4
2.6 พนักงานรัฐวิสาหกิจ	54	5.5
2.7 อื่น ๆ	67	6.8
รวม	975	100
3. รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือนทั้งของบิดาหรือมารดาด้วยกัน		
3.1 น้อยกว่า 7,900 บาท	201	20.6
3.2 7,901 - 12,900 บาท	296	30.4
3.3 มากกว่า 12,900 บาท	478	49.0
รวม	975	100

จากตาราง 4 พบว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาระดับปริญญาตรีสูงสุด จำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 ส่วนที่น้อยที่สุด ได้แก่ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

อาชีพของผู้ปกครองพบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการจำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 รองลงมามีอาชีพค้าขาย จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 ส่วนน้อยที่สุดได้แก่พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

รายได้ของผู้ปกครองพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 12,900 บาท จำนวน 478 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมามีรายได้ 7,901 - 12,900 บาท จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 ส่วนน้อยที่สุดได้แก่ มีรายได้น้อยกว่า 7,900 บาท จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ จำแนกเป็น 2 ส่วนคือ

2.1 จำนวนเวลาในการดูรายการโทรทัศน์ดังตาราง 5, 6 และ 7 ตามลำดับ

ตาราง 5 จำนวนชั่วโมง ความถี่ และค่าร้อยละที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์ในรอบสัปดาห์

จำนวนชั่วโมง	ความถี่	ร้อยละ	จำนวนชั่วโมง	ความถี่	ร้อยละ
5	1	.1	33	27	2.8
6	2	.2	34	18	1.8
7	3	.3	35	19	1.9
8	4	.4	36	29	3.0
9	4	.4	37	26	2.7
10	2	.2	38	17	1.7
11	10	1.0	39	12	1.2
12	9	.9	40	10	1.0
13	15	1.5	41	4	.4
14	34	3.5	42	18	1.8
15	20	2.1	43	8	.8
16	33	3.4	44	8	.8
17	37	3.8	45	4	.4
18	29	3.0	46	5	.5
19	35	3.6	47	11	1.1
20	35	3.6	48	3	.3
21	52	5.3	49	4	.4
22	38	3.9	50	3	.3
23	29	3.0	51	2	.2
24	40	4.1	52	5	.5
25	36	3.7	53	2	.2
26	46	4.7	54	1	.1
27	27	2.8	55	1	.1
28	42	4.3	56	1	.1
29	34	3.5	57	2	.2
30	44	4.5	58	1	.1
31	33	3.4	60	4	.4
32	35	3.6	64	1	.1
$\bar{X} = 26.86 \quad S.D = 9.78$					

จากตาราง 5 พบว่าเด็กใช้เวลาในการดูรายการโทรทัศน์เฉลี่ย 26.86 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการดู 13-38 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และความถี่จำนวนชั่วโมงที่เด็กดูรายการมากที่สุดได้แก่ 21 ชั่วโมง รองลงมาได้แก่ 26 ชั่วโมง และ 30 ชั่วโมง

ตาราง 6 ช่วงชั่วโมง ความถี่ และระดับความถี่ของการดูโทรทัศน์ของเด็กจำแนกตามเปอร์เซ็นต์ไทล์

เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่	ช่วงจำนวนชั่วโมงที่ เด็กดูโทรทัศน์	ความถี่ (คน)	ระดับความมาก- น้อยของการดู
1 - 33	5 - 21	325	คูน้อย
34 - 67	22 - 30	336	ดูปานกลาง
68 - 99	31 - 64	314	ดูมาก
รวม	-	975	-

จากตาราง 6 พบว่า เด็กส่วนใหญ่ดูรายการโทรทัศน์อยู่ในช่วง 22 - 30 ชั่วโมงมากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 จำนวน ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของการดูรายการโทรทัศน์ของเด็กจำแนกตามช่วงเวลาในรอบสัปดาห์

ช่วงเวลา	วันจันทร์ - ศุกร์			วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์		
	จำนวน	ค่าเฉลี่ยต่อช่วงเวลา	ร้อยละของเด็กที่ดูโทรทัศน์เฉลี่ย	จำนวน	ค่าเฉลี่ยต่อช่วงเวลา	ร้อยละของเด็กที่ดูโทรทัศน์เฉลี่ย
เช้า 6.00-8.00 น.	3632	363.2	37.25	1800	450	46.15
กลางวัน 9.00-15.30 น.	-	-	-	5713	317.38	32.55
เย็น 15.30-18.30น.	6.609	440.6	45.13	2615	435.83	44.70
กลางคืน 18.50-24.00น.	4566	182.64	18.73	2165	180.42	18.50

จากตาราง 7 พบว่า ในช่วงของวันจันทร์ถึงวันศุกร์เด็กจะดูรายการโทรทัศน์ในช่วงเย็นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.13 สำหรับในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์นั้น เด็กจะดูรายการโทรทัศน์ในช่วงเช้ามืดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.15

2.2 รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความชอบดูรายการโทรทัศน์
จำแนกตามประเภทของรายการ

ประเภทของรายการโทรทัศน์	ระดับความชอบดู		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ภาพยนตร์โทรทัศน์	1.90	0.71	ชอบน้อย
2.ละครโทรทัศน์	2.25	0.77	ชอบน้อย
3. การ์ตูนโทรทัศน์	3.68	0.91	ชอบมาก
4. รายการเด็ก	2.99	0.92	ชอบเฉย ๆ
5. เกมโชว์	2.02	0.88	ชอบน้อย

จากตาราง 8 พบว่า รายการที่เด็กชอบมาก คือ รายการประเภทการ์ตูนโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.91) และรายการที่เด็กชอบน้อยสุดได้แก่รายการภาพยนตร์โทรทัศน์ ($\bar{X} = 1.90$, S.D. = 0.71)

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์จำนวนชั่วโมงที่เด็กใช้ดูในรอบสัปดาห์ กับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองในด้านการศึกษาอาชีพ และรายได้ โดยผู้วิจัยเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์แปรปรวนแบบทางเดียว (one way ANOVA หรือค่าสถิติทดสอบ F-test) และเสนอผลการเปรียบเทียบภายหลัง (Post-hoc Comparison) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้เทคนิคของ Scheffe' ดังตารางที่เสนอต่อไปนี้

3.1 ความแปรปรวนของจำนวนเวลากับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

ตาราง 9 ความแตกต่างของจำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ กับ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง	ค่าสถิติทดสอบ F-test	ความแตกต่างรายคู่ที่พบ
1. ด้านการศึกษา	3.386**	ผู้ปกครองระดับประถมศึกษา กับระดับอื่น ๆ*
2. ด้านอาชีพ	0.803	-
3. ด้านรายได้	1.138	-

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

จากตาราง 9 พบว่า ความแปรปรวนของจำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็กกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันในด้าน การศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณารายคู่พบว่ารายคู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ สำหรับด้านอาชีพและรายได้ของผู้ปกครองไม่พบความแตกต่างแต่อย่างใด

3.2 ความแปรปรวนรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

ตาราง 10 ความแตกต่างของพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ จำแนกตามรายการกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองด้านการศึกษา

ประเภทรายการโทรทัศน์	ค่าสถิติทดสอบ F-test	ความแตกต่างรายคู่
ภาพยนตร์โทรทัศน์	5.991**	1. ประถมศึกษากับปริญญาตรี* 2. ประถมศึกษา กับปริญญาตรี*
ละครโทรทัศน์	3.782*	(ไม่แตกต่าง)
การ์ตูน	2.475*	(ไม่แตกต่าง)
รายการเด็ก	5.596**	1. ประถมศึกษากับปริญญาตรี* 2. มัธยมศึกษา กับปริญญาตรี*
รายการเกมโชว์	1.215	-

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

จากตาราง 10 พบว่าพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กจำแนกตามรายการมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า รายการภาพยนตร์โทรทัศน์ และรายการเด็ก พบว่ามีความแตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างรายคู่ที่พบของรายการภาพยนตร์โทรทัศน์ได้แก่ กลุ่มประถมศึกษากับกลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มประถมศึกษากับกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนรายการการ์ตูน ได้แก่ กลุ่มประถมศึกษากับปริญญาตรี และกลุ่มมัธยมศึกษา กับปริญญาตรี โดยแต่ละรายคู่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 ความแตกต่างของพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก จำแนกตามรายการกับปัจจัย
ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็กด้านอาชีพ

ประเภทรายการโทรทัศน์	ค่าสถิติทดสอบ F-test	ความแตกต่างรายคู่
1. ภาพยนตร์โทรทัศน์	3.715**	แม่บ้านกับรับราชการ*
2. ละครโทรทัศน์	2.201*	(ไม่แตกต่าง)
3. การ์ตูน	0.766	-
4. รายการเด็ก	0.745	-
5. รายการเกมโชว์	2.237*	(ไม่แตกต่าง)

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

จากตาราง 11 พบว่าพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กจำแนกตามรายการ มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า รายการภาพยนตร์ โทรทัศน์ มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ปกครองที่มีอาชีพ แม่บ้านกับข้าราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 ความแตกต่างของพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก จำแนกตามรายการกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ด้านรายได้ต่อเดือน

ประเภทรายการโทรทัศน์	ค่าสถิติทดสอบ F-test	ความแตกต่างรายคู่
1. ภาพยนตร์โทรทัศน์	7.785**	น้อยกว่า 7,900 บาท กับมากกว่า 12,900 บาท*
2. ละครโทรทัศน์	4.325*	(ไม่แตกต่าง)
3. การ์ตูน	1.958	-
4. รายการเด็ก	2.626	-
5. รายการเกมโชว์	0.895	-

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

จากตาราง 12 พบว่า พฤติกรรมการดูโทรทัศน์จำแนกตามรายการกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ด้านรายได้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า รายการภาพยนตร์โทรทัศน์ มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยกว่า 7,900 บาท กับกลุ่มผู้ปกครองที่มีรายได้มากกว่า 12,900 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง และพฤติกรรมการดูโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ในการเสนอผลวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในตอนที่ 4 นี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment) ระหว่างตัวแปรต้น คือ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ ได้แก่ จำนวนชั่วโมงที่เด็กดูในรอบสัปดาห์ และรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ กับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมทางสังคม ได้แก่ พฤติกรรมการพูด และพฤติกรรมการเล่น

โดยจะนำเสนอตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก, พฤติกรรมทางสังคมของเด็ก และ พฤติกรรมการดูกับพฤติกรรมทางสังคม 3 ตารางต่อไปนี้

ตาราง 13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองกับพฤติกรรม
การดูโทรทัศน์ของเด็ก

	การศึกษา ของ ผู้ปกครอง	อาชีพ ของ ผู้ปกครอง	รายได้ ของ ผู้ปกครอง	จำนวนชั่วโมง ที่เด็กดูรายการ	รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ
การศึกษาของผู้ปกครอง	1	.239*	.396**	.106**	0.191**
อาชีพของผู้ปกครอง		1	.382**	.026	0.150**
รายได้ของผู้ปกครอง			1	.034	0.045**
จำนวนชั่วโมงที่เด็กดูรายการ				1	.2139**
รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ					1

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

จากตาราง 13 พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ทุกเรื่องยกเว้นอาชีพของผู้ปกครองและรายได้ของผู้ปกครองกับจำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็ก ที่ไม่พบความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก

	การศึกษาของผู้ปกครอง	อาชีพของผู้ปกครอง	รายได้ของผู้ปกครอง	พฤติกรรม การพูด	พฤติกรรม การเล่น
การศึกษาของผู้ปกครอง	1	.239**	.396**	.092**	.078*
อาชีพของผู้ปกครอง		1	.382**	.072*	.115**
รายได้ของผู้ปกครอง			1	.077	.129**
พฤติกรรม การพูด				1	.680**
พฤติกรรม การเล่น					1

* $p \leq .05$ ** $P \leq .01$

จากตาราง 14 พบว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ พฤติกรรมการพูด และพฤติกรรมการเล่นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ตัวแปร ยกเว้นตัวแปรอาชีพของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการพูด และรายได้ของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการพูดที่พบความนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และไม่พบตามลำดับ

ตาราง 15 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กจำแนกตามองค์ประกอบ

	จำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็ก	รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ	พฤติกรรมด้านการพูด	พฤติกรรมด้านการเล่น
จำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็ก	1	.2139**	.1517**	.1220**
รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ		1	.2787**	.2121**
พฤติกรรมการพูด			1	.6804**
พฤติกรรมการเล่น				1

** $P \leq .01$

จากตาราง 15 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือพฤติกรรมการดูโทรทัศน์เกี่ยวกับ จำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็ก กับพฤติกรรมทางสังคม ได้แก่ พฤติกรรมการพูด และพฤติกรรมการเล่นมีค่าเป็น $r = .1517$ และ $.1220$ ตามลำดับ รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบกับพฤติกรรมทางสังคม ได้แก่ พฤติกรรมการพูด, พฤติกรรมการเล่นมีค่าเป็น $r = .2787$ และ $.2121$ ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรม ทางสังคม ของเด็กปฐมวัย

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมทางสังคมด้านการพูดของเด็ก
ที่เป็นผลมาจากรายการโทรทัศน์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

ชื่อรายการพฤติกรรมที่แสดงออกทางการพูด	ระดับพฤติกรรม		แปลผล
	$\bar{X}$	SD.	
1. ลักษณะการพูด	2.64	0.83	บางครั้ง
2. คำที่ใช้บ่อยมาก	2.07	0.68	ไม่เคย
3. เด็กพูดพร้อมเลียนแบบท่าทางในโทรทัศน์	2.13	0.86	นาน ๆ ครั้ง
4. เด็กพูดเลียนแบบ	3.49	0.86	บ่อยครั้ง
5. การนำภาษามาใช้	2.91	1.18	บ่อยครั้ง
6. การเล่าเรื่อง	3.06	0.92	บ่อยครั้ง

จากตาราง 16 พบว่าโดยเฉลี่ยพฤติกรรมที่แสดงออกทางสังคมด้านการพูดของเด็กที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงได้แก่เด็กพูดเลียนแบบ ($\bar{X} = 3.49$, SD. = 0.86) และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ คำที่ใช้บ่อยมาก ($\bar{X} = 2.07$, SD. = 0.68)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมทางสังคมด้านการเล่น
ของเด็กที่เป็นผลมาจากรายการโทรทัศน์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

ชื่อรายการพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเล่น	ระดับพฤติกรรม		แปลผล
	$\bar{X}$	SD.	
1. การเล่นเกมแบบตามเรื่อง	2.48	0.92	บางครั้ง
2. การเล่นเกมแบบทำทางของผู้แสดง	2.95	0.97	บางครั้ง
3. เล่นเกมแบบการแต่งกาย	2.75	1.04	บางครั้ง
4. นำวิธีการมาปรับใช้ในการเล่น	2.64	0.92	บางครั้ง

จากตาราง 17 พบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกทางสังคมด้านการเล่นของเด็กชื่อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การเล่นเกมแบบทำทางของผู้แสดง ($\bar{X} = 2.95$, SD. = 0.97) และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่การเล่นเกมแบบตามเรื่อง ($\bar{X} = 2.48$, SD. = 0.92)

ตาราง 18 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของ
ผู้ปกครองต่อรายการโทรทัศน์ที่มีผลกับพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก

รายการที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ระดับความคิดเห็น	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$	SD.
การพูด							
1. โทรทัศน์ทำให้เด็กใช้คำพูดได้ถูกต้องขึ้น	92 (9.4)	372 (38.8)	407 (41.7)	87 (8.9)	17 (1.7)	3.44 6	0.848
2. โทรทัศน์ทำให้เด็กพูดคุยกับเพื่อนมากขึ้น	99 (10.2)	654 (37.1)	174 (17.8)	40 (4.1)	8 (0.8)	3.81 6	0.696
3. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กสนใจและมีความ กระตือรือร้นในการพูดมากขึ้น	99 (10.2)	578 (59.3)	229 (23.5)	61 (6.3)	8 (0.8)	3.71 7	0.762
4. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กใช้ประโยคได้ถูกต้อง และเหมาะสมมากขึ้น	55 (5.6)	335 (34.4)	455 (46.7)	113 (11.6)	17 (1.7)	3.30 5	0.813
5. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กสื่อความได้ดีขึ้น	57 (5.8)	474 (48.6)	354 (36.3)	78 (8.0)	12 (1.2)	3.49 8	0.775
6. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องขึ้น	58 (5.9)	376 (38.6)	399 (40.9)	123 (12.6)	19 (1.9)	3.33 9	0.844
7. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กแสดงความคิดเห็นได้ดีขึ้น	78 (8.0)	548 (56.2)	290 (29.7)	47 (4.8)	12 (1.2)	3.64 9	0.747
8. เด็กสามารถพูดเป็นเรื่องราวได้ดีขึ้น	116 (11.9)	643 (65.9)	169 (17.3)	40 (4.1)	7 (0.7)	3.64 9	0.704
รวม	654 (8.4)	3980 (51.0)	2477 (31.7)	589 (7.6)	100 (1.3)	3.57 6	0.548
การเล่น							
1. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กมีเพื่อนเล่นมากขึ้น	57 (5.8)	441 (45.2)	320 (32.8)	134 (13.7)	23 (2.4)	3.38 4	0.878
2. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กเล่นกับเพื่อนได้ดีขึ้น	43 (4.4)	490 (50.3)	328 (33.6)	100 (10.3)	23 (1.4)	3.45 9	0.548
3. โทรทัศน์ทำให้เด็กเข้าใจในวิธีการแก้ปัญหา ในการเล่นกับเพื่อนได้ดี	38 (3.9)	378 (38.8)	443 (45.4)	105 (10.8)	11 (1.1)	3.33 5	0.764
4. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กไม่เล่นนอกบ้าน	91 (9.3)	468 (48.0)	225 (23.1)	170 (17.4)	21 (2.2)	3.44 9	0.955
5. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กรอคอยได้มากขึ้น	46 (4.7)	428 (43.9)	335 (34.4)	137 (14.1)	29 (3.0)	3.33 3	0.881
6. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กมีความเอื้อเฟื้อกับผู้อื่น มากขึ้น	35 (3.6)	443 (45.4)	394 (40.4)	92 (9.4)	11 (1.1)	3.40 9	0.755
7. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กช่วยเหลือผู้อื่นมาก	40 (4.1)	445 (45.6)	409 (41.9)	69 (7.1)	12 (1.2)	3.44 3	0.738
รวม	350 (5.1)	3093 (45.3)	2454 (36.0)	807 (11.8)	121 (1.8)	3.40 2	0.564

จากตาราง 18 พบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อรายการโทรทัศน์นี้มีผลต่อพฤติกรรม การพูดของเด็กในภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่ตอบว่าเห็นด้วย (ร้อยละ 51.0) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วพบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.576$ SD. = 0.548)

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นของเด็กนั้นพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ตอบ ว่าเห็นด้วย (ร้อยละ 45.3) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วพบว่าอยู่ใน ระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.402$, SD. = 0.564)

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการวิจัยและผลการวิจัยดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ และรายการโทรทัศน์ที่เด็กสนใจ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย กับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กด้านการใช้เวลาและรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ และปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองกับพฤติกรรมทางสังคม ด้านการพูดและการเล่นของเด็กปฐมวัย
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กที่ผู้ปกครองมีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการดูโทรทัศน์แตกต่างกัน
2. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย
3. พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก ได้แก่ จำนวนเวลาและรายการโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นผู้ปกครองเด็กนักเรียนชาย-หญิง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชน ในเขตการศึกษา 6

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นผู้ปกครองเด็กนักเรียนชาย-หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลของโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชน ปีการศึกษา 2540 ในเขตการศึกษา 6 จำนวน 975 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลโทรทัศน์มีค่าความเชื่อมั่น 0.8694 แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลโทรทัศน์ของเด็กแบ่งเป็น 2 ข้อ

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนเวลาที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบหรือสนใจ

ชุดที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมทางสังคมที่สัมพันธ์กับการดูแลโทรทัศน์ของเด็กแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้ปกครองมีค่าความเชื่อมั่น 0.9120

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นทั่วไปของผู้ปกครองเกี่ยวกับผลของรายการต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีค่าความเชื่อมั่น 0.9045

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้จัดกระทำดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาจำนวน 1,000 ฉบับ คัดเลือกฉบับที่มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ 975 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.50
2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาลงรหัสและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC⁺ และค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

1. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 40.0 ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 23.4 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 3.5

อาชีพของผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 39.4 ค้าขาย ร้อยละ 19.9 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 2.5

รายได้ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถาม มีรายได้สูงกว่า 12,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.9 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 49.0 และมีรายได้ 7,901 - 12,900 บาท ร้อยละ 30.4 และรายได้น้อยกว่า 7,901 บาท ร้อยละ 20.6

2. พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย

2.1 เด็กใช้เวลาในการดูโทรทัศน์เฉลี่ย 26.86 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เด็กใช้เวลาช่วงเย็นมากที่สุด (15.30 - 18.30 น.) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.13 และวันเสาร์ - อาทิตย์ เด็กจะใช้เวลาในช่วงเช้ามืดมากที่สุด (06.00 - 08.00 น.) คิดเป็นร้อยละ 46.15

2.2 รายการโทรทัศน์ที่เด็กสนใจและชอบมากที่สุด คือ การ์ตูนโทรทัศน์ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.68 รองลงมาเป็นรายการเด็ก มีค่าเฉลี่ย 2.99 สำหรับรายการที่เด็กชอบน้อยที่สุด คือ รายการภาพยนตร์โทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ย 1.90

3. เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองมีปัจจัยลักษณะแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ด้านจำนวนเวลาที่ใช้ในการดูโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบนั้นพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยเห็นด้วยว่าการดูโทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมด้านการพูด ($\bar{X} = 3.576$) แต่ไม่แน่ใจด้านการเล่น ($\bar{X} = 3.402$)

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ที่เด็กสนใจ พบว่า เด็กใช้เวลาในการดูโทรทัศน์โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 26.86 ชั่วโมง โดยในวันจันทร์-วันศุกร์ เด็กจะใช้เวลาในช่วงเย็นคือ 15.30 - 18.00 น. และในวันเสาร์ - วันอาทิตย์ เด็กจะดูในเวลาเช้าคือ 06.00-08.00 น. และรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบใจมากที่สุดคือ การ์ตูน ซึ่งสอดคล้องกับสมุน อมรวิวัฒน์ ทิศนา แคมมณี วารี ถิระจินดา และอุดมลักษณ์ กุลพิจิตร (2534 : 184) กล่าวไว้ใน รายงานการวิจัยเรื่องการเลี้ยง ูกเด็กตามวิถีไทยเกี่ยวกับสื่อว่าเด็กจะใช้เวลาดูโทรทัศน์ในตอนเย็น หลังเลิกเรียนและในวันเสาร์-วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ตลอดทั้งวัน และอรุณศรี อนันตรศิริ รัชย์ (2536 : 8) ได้วิจัยเรื่องภาพชีวิตของเด็กไทยในปี 2536 เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างพบว่าเด็กใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์ 85% ซึ่งตรงกับนันทวัน สขาโต (2534.) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อเด็กและเยาวชนไทย พบว่า เด็กชอบดูโทรทัศน์ 26-27% ของกิจกรรมทั้งหมด และผลการวิจัยของบาล็อก (วันชาติ ศิลาณ้อย, 2528 : 15 อ้างจาก Balogh 1959 : 60-71) พบว่า เด็กชอบดูโทรทัศน์มากกว่าการทำกิจกรรมยามว่างอื่น ๆ นอกจากนี้ศาสตราจารย์แพทย์หญิงพยอม อิงคตานุวัฒน์ (2534.) กล่าวว่า จากการทำวิจัยในต่างประเทศเด็กใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากกว่าจำนวนชั่วโมงในหลักสูตรของโรงเรียนเสียอีก บาล็อก (วันชาติ ศิลาณ้อย, 2528 : 15 อ้างอิงมาจาก Balogh 1959 : 60-71) กล่าวว่าเด็กส่วนใหญ่ ชอบดูโทรทัศน์มากกว่ากิจกรรม ยามว่างอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับบำรุงสุข สีหอำไพ และจำนง วิบูลย์ศรี (2516) พบว่า การดูทีวีเป็นสิ่งที่เด็กชอบทำมากที่สุด สมุน อมรวิวัฒน์และทิศนา แคมมณี (2534) พบว่า รายการที่เด็กชอบ ดูบ่อยได้แก่ รายการการ์ตูน รายการเด็ก รายการละคร และรายการเพลง รายการสารคดีเกี่ยวกับสัตว์ และภาพยนตร์ไทย และภาพยนตร์จีน และ รายการที่เด็กชอบดูมากเป็นพิเศษได้แก่รายการในตอนเช้า วันเสาร์และอาทิตย์ ซึ่งมีการ์ตูน และละครเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ เด็กจะตื่นแต่เช้าเพื่อจะดูและจะดูอย่างสนใจและตั้งอกตั้งใจ และการศึกษาวิจัยเรื่องโทรทัศน์เพื่อเด็กไทย พบว่ารายการที่เด็กชื่นชอบเป็นรายการที่ส่งมาจากต่างประเทศโดยเฉพาะรายการการ์ตูน ที่มีเนื้อหาสาระเกินความเป็นจริง ประเภทหุ่นอภินิหารการแปลงร่าง กำลังภายใน และรายการโชว์แปลก ๆ โชว์ (วันชาติ ศิลาณ้อย, 2528 : 13) กล่าวเกี่ยวกับพฤติกรรม การชมรายการโทรทัศน์ของเด็กว่า ความชอบชมรายการประเภทต่าง ๆ ของเด็กเปลี่ยนไปตามเวลา และอายุของเด็ก นอกจากนี้ มุลนิธิ เพื่อการพัฒนาเด็ก

กล่าวเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ที่มีผลต่อพฤติกรรมความชอบในการดูรายการโทรทัศน์ของเด็กจะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุ เด็กอายุ 5-8 ขวบจะชอบดูการ์ตูน

2. ผลจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย กับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการดูโทรทัศน์แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 1 โดยพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการดูโทรทัศน์เกี่ยวกับการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับรุ่งเรือง บุญไธสง (อ้างจาก ดวงแก้ว วัลลภพิสุทธิ์, 2529 : 105) พบว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาต่ำไม่มีเวลาเอาใจใส่ในเรื่องการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็ก และสอดคล้องกับ ฮาล เฟิร์น (ดวงแก้ว วัลลภพิสุทธิ์, 2529 : 30; อ้างอิงมาจาก Helpem.n.d.) ว่าระดับการศึกษาของพ่อแม่มีผลต่อการกำหนดเวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็ก และกรณีการ อักษรสกุล (กรณีการ อักษรสกุล, 2515 : 67 อ้างอิงมาจากจากวันชาติ ศิลา น้อย 2528 : 18) พบว่ารายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีส่วนในการเลือกชมรายการโทรทัศน์แต่ละประเภทของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ เดอ เฟลอร์ (วันชาติ ศิลา น้อย, 2528 : 16 อ้างอิงมาจาก De Fleur 1975 : 201) ที่พบว่ารายได้ และระดับการศึกษาของบุคคลทำให้เกิดความแตกต่างในการเลือกชมรายการโทรทัศน์ นอกจากนี้ รัฐจวน มีนะประดิษฐ์ (2513 : 62) กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อการเลือกชมรายการโทรทัศน์ของเด็ก

3. จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่กล่าวว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก และผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงแก้ว วัลลภพิสุทธิ์ (2529 : บทคัดย่อ) พบว่าการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ต่อพัฒนาการทางสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวย่อมมีการดำเนินชีวิต แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับบำรุงสุข สีหอำไพ และคนอื่น ๆ (2516.) พบว่าอิทธิพลของโทรทัศน์ต่อเด็กจะมากขึ้นไปตามระดับชนชั้นทางสังคม หมายถึง ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชาติ ศิลา น้อย (2538 : 57) พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัว จะทำให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติภารกิจด้านการอบรมเลี้ยงดู และเบนเนอดิค (ดวงแก้ว วัลลภพิสุทธิ์, 2529 : 41 ; อ้างอิงมาจาก Benedict, 1947 : 342-350) กล่าวว่า ฐานะที่ แตกต่างกันจะทำให้ความสัมพันธ์ ภายในครอบครัวระหว่างผู้ปกครองกับเด็กแตกต่างกัน

ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ของเด็ก ดังคำกล่าวของเดอเฟลอร์ (DeFleur, 1975:201) ที่กล่าวไว้ในทฤษฎีการสื่อสารมวลชนว่า บุคคลจะยอมรับสื่ออย่างไรมัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคม หรือระดับชั้นทางสังคม ได้แก่รายได้และระดับการศึกษา

4. ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ได้แก่ จำนวนเวลา และรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 โดยพบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r = 0.151$ และ $r = 0.27$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้อมูลพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กที่ผู้ปกครองตอบแบบสำรวจนั้นจัดเป็นข้อมูลในระดับที่ 2 (Secondary Source) ซึ่งเป็นข้อมูลที่เก็บจาก ผู้ปกครอง ไม่ได้เก็บจากเด็กโดยตรง โดยที่ผู้ปกครองบางท่าน อาจไม่ให้ความสนใจในการสังเกตพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก จึงอาจทำให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนจากสภาพความเป็นจริง

5. ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีผลการศึกษา ดังนี้

5.1 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายการโทรทัศน์ ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กด้านการพูด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.576$, S.D = 0.548) และผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า “โทรทัศน์ทำให้เด็กพูดคุยกับเพื่อนมากขึ้น” มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.816$, S.D = 0.696)

5.2 ด้านการเล่น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าโทรทัศน์ช่วยให้เด็กเล่นกับเพื่อนได้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.459$, S.D = 0.792)

5.3 พฤติกรรมทางสังคมด้านการพูดของเด็ก ที่มีพฤติกรรมบ่อยครั้งที่สุด ได้แก่ เด็กพูดเลียนแบบ ($\bar{X} = 3.49$, S.D = 0.86) และรองลงมาคือการเล่าเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนน อมรวิวัฒน์ ทิสนา แคมมณี (2534 : 184) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าสิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับเด็ก เด็กจะยิ่งแสดงความสนใจออกมาอย่างชัดเจน สิ่งเร้าทางตาเป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นความสนใจของเด็กและการแสดงออกของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับกรวลี วรรณกร (2535 : 42) กล่าวว่า การดูโทรทัศน์เป็นสิ่งที่มิประโยชน์มาก และเด็กได้ใช้ทั้ง ตา หู และสมอง เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของตนเอง ได้ความคิด คำศัพท์ และภาษา และจากการวิจัยของสุนน อมรวิวัฒน์ เรื่องการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตไทย (สุนน อมรวิวัฒน์และคณะ. 2534 : 340 - 341) พบว่าครอบครัวที่มีโทรทัศน์เด็กจะกล้าแสดงออก และฉลาดในการพูดมากกว่าเด็กที่ไม่มีโทรทัศน์ ซึ่งเด็กจะเรียนรู้แล้วนำมาปฏิบัติตามหรือพูดตาม ซึ่งตรงกับงานวิจัยของศรีจรัส ดัชนีกุล (2509 : 62-64 อ้างอิงมาจากวันทนี ฤทธิกุลปต์. 2528 : 105) พบว่านักเรียนได้ตัวอย่าง คำแสดงจากสื่อมวลชน นอกจาก

นั้น บำรุงสุข สีหอำไพ (2518 : 188 - 192 อ้างอิงมาจากดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ. 2528 : 107) พบว่าเด็กสามารถนำหัวข้อจากแบบสนทนาทางโทรทัศน์มาอภิปรายกับเพื่อน ๆ อีกด้วย ซึ่งจำเนียร ช่วงโชติ (2521 : 181 อ้างอิงจากดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ. 2529:107) กล่าวว่ารายการโทรทัศน์เป็นหัวข้อที่ช่วยเด็กในการสนทนา ดังนั้นโทรทัศน์จึงมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านการพูดโดยเฉพาะ การช่วยเพิ่มทักษะ การฟัง การอ่าน และการเขียน นอกจากนั้นยังเป็นสื่อที่กระตุ้นความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กสามารถเรียนรู้ได้จากการเห็นตัวแบบและเด็กสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กได้

ด้านการเล่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับบางครั้ง ($\bar{X} = 2.61$, S.D = 0.97) รองลงมาคือ พฤติกรรมการเล่น เลียนแบบการแต่งกาย ($\bar{X} = 2.75$, S.D = 1.04) ซึ่งสอดคล้องกับ ชีรณง เกิดสุคนธ์ (2525:1) กล่าวว่า เด็กสามารถจำเรื่องราว หรือสิ่งต่าง ๆ ในรายการได้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็น ตัวแสดง ของใช้ คำพูด หรือกริยาท่าทางในรายการนั้น ๆ และเด็กมักจะพยายามเลียนแบบให้เหมือนตัวละคร หรือคนในรายการโทรทัศน์ที่ตนชื่นชอบ

นอกจากนั้น วัฒนา พุทธาภรณ์ (2531 : 2) กล่าวว่าเด็กชอบเลียนแบบการ กระทำของพระเอก และผู้ร้าย ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของปฏิพัทธ์ กระแสนินทร์ (2509) ที่วิจัยเรื่องอิทธิพลของภาพยนตร์โทรทัศน์ต่อพฤติกรรมเด็กวัยรุ่น พบว่า ช่วยให้เด็กเข้าสังคมกับเพื่อน และเด็กชอบเลียนแบบพฤติกรรมหรือการกระทำของพระเอก และผู้ร้าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บำรุงสุข สีหอำไพ (2518 : 188-192) พบว่าโทรทัศน์ช่วยเพิ่มกิจกรรมทางสังคม เพราะเด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มหลังจากชมโทรทัศน์ และยังสามารถนำหัวข้อจากบทสนทนาทางโทรทัศน์มาอภิปรายกับเพื่อนอีกด้วย และจากผลงานวิจัยของศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ (2513 : 64) พบว่ารายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อนักเรียนพอสมควร ทั้งการแต่งกาย ท่าทาง และการพูดสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura) ที่กล่าวเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกตและทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ เด็กจะเข้าใจเพียงสิ่งที่เห็นเป็นรูปธรรม และทฤษฎีการเรียนรู้ ได้จากการรับรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กจะเรียนรู้ได้ดี

การเรียนรู้เกิดได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นประสบการณ์ทางอ้อม การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นได้โดยการเปิดรับต่อตัวแบบก่อน การจดจำสิ่งที่เด็กเห็นแล้วจะจำเอาไว้แต่จะนานแค่ไหน ขึ้นอยู่กับผลของแบบอย่าง que เด็กเห็นเป็นแบบอย่างที่เป็นฮีโร่ หรือ เป็นคนเก่ง เด็กจะจำได้ดีเพราะลักษณะที่เด่น เด็กเห็นแล้วเกิดความสนใจ อยากทำตาม การยอมรับพฤติกรรมของแบบมาใช้ทันทีเป็นการเรียนรู้จากการสังเกต

อิทธิพลหรือผลของโทรทัศน์เป็นผลโดยตรงต่อเด็ก เช่น การที่เด็กได้เรียนรู้ เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หรือ จำแบบพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่เห็นจากรายการโทรทัศน์ นอกจากนั้น ผลทางอ้อมคือ

เด็กใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากเกินไป เวลาที่จะใช้ในเกมอื่นน้อยลง และผลในทันทีคือ การเลียนแบบ รายการโทรทัศน์ที่เด็กดู ซึ่งเด็กอายุน้อยก็จะเลียนแบบได้เหมือนแบบทุกอย่าง แต่เป็นการเลียนแบบเป็นบางส่วนหรือเฉพาะบางอย่าง แล้วนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังกระทำอยู่ เพราะฉะนั้นการเลียนแบบอาจเลียนแบบพฤติกรรมประเภทเดียวกัน แต่อาจแตกต่างกันในการนำไปใช้ หรืออาจยังไม่นำมาใช้ในทันที แต่อาจจะนำมาใช้เมื่อมีโอกาส ดังนั้น การเรียนรู้ ในลักษณะนี้เป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก เมื่อเด็กรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กเกิดความพอใจ ซึ่งการที่เด็กดูโทรทัศน์ เด็กดูด้วยความสนุก เพลิดเพลิน และยังเป็นรายการที่เด็กชื่นชอบเด็กก็จะเกิดแรงจูงใจให้กระทำตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กพร้อมที่จะรับสิ่งใหม่ ๆ พฤติกรรมใหม่ ๆ จากสิ่งที่พบเห็นอย่างมากมาจากรายการโทรทัศน์ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาความคิดและสติปัญญาของเด็ก ซึ่งเมื่อเด็กกระทำลงไปแล้ว หากได้รับแรงเสริมจากผู้ใหญ่เด็กก็จะกระทำต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการต่อผู้ปกครอง ครู และผู้ผลิต รายการโทรทัศน์ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง ถือเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จึงควรเข้าใจว่าเด็กยังมีประสบการณ์ไม่กว้างพอ ความคิดของเด็กยังแคบ เมื่อพบเห็นสิ่งใดหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ จากโทรทัศน์ เด็กไม่สามารถวินิจฉัยได้อย่างถูกต้องว่าสิ่งที่เห็นนั้นเป็นจริงมากน้อยแค่ไหน ทักษะคิดในการดูโทรทัศน์ของเด็กต่างจากผู้ใหญ่ เด็กจะเข้าใจเพียงระดับต้น ๆ เท่านั้น ไม่สามารถแยกโลกของความเป็นจริงออกจากโลกของความเพ้อฝันได้และยังขาดวิจารณญาณในการแยกแยะและความถูกผิดที่ซับซ้อนได้เช่นเดียวกันกับผู้ใหญ่ เด็กจะเกิดความคิดอารมณ์คล้อยตามทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่เห็นเหล่านั้น ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็ก ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีส่วนสำคัญต่อเด็กอย่างมาก โดยมีรายละเอียดข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครองในเรื่องของพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กดังต่อไปนี้

1.1 การใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็ก

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าเด็กใช้เวลาในการดูโทรทัศน์เฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ถึง 26.68 ชั่วโมง เป็นจำนวนเวลาค่อนข้างสูงมากในการที่เด็กนั่งอยู่หน้าจอโทรทัศน์ซึ่งจะส่งผลต่อ

พัฒนาการด้านร่างกาย เพราะเด็กจะนำอาหารมารับประทานน้ำโทรทัศน์ เด็กไม่ได้ออกกำลังกาย อาจทำให้เป็นโรคอ้วนได้ นอกจากนี้ช่วงเวลาที่เด็กดูโทรทัศน์มากที่สุดคือช่วงเวลาเย็น คือ 15.30-18.30 น. เป็นเวลาที่เด็กกลับจากโรงเรียน ผู้ปกครองควรกำหนดเป็นกฎของครอบครัวว่าเมื่อกลับจากโรงเรียนเด็กควรทำภาระกิจส่วนตัวของเด็กให้เสร็จสิ้น ควรมีการพูดคุยถึงเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งที่เด็กอยู่ที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองฟัง นอกจากนี้ผู้ปกครองอาจให้เด็กเป็นผู้ช่วยผู้ปกครองในการทำงานบ้าน เช่น ช่วยแม่ล้างผัก ช่วยพ่อล้างรถ ซึ่งเป็นการฝึกให้เด็กได้ทำงานร่วมกันกับผู้ปกครอง โดยจะได้พูดคุยกันไปด้วยซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก หรืออาจมอบหมายงานเล็กงานน้อย ตามความเหมาะสมให้กับเด็ก เช่น รดน้ำต้นไม้ ดูแลให้อาหารสัตว์เลี้ยงในบ้าน เป็นต้น เพื่อเป็นการปลูกฝังในเรื่องของการใช้เวลาว่างให้กับเด็ก

1.2 ด้านรายการโทรทัศน์ ผลจากการวิจัยพบว่าเด็กชอบรายการการ์ตูนมากที่สุด เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการดูโทรทัศน์ของเด็กผู้ปกครองควรส่งเสริมให้เด็กได้ดูหนังสือการ์ตูนแทน แต่ควรเป็นหนังสือการ์ตูนที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งเด็กในวัยนี้ชอบการ์ตูนประเภทจินตนาการ สัตว์ ต้นไม้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่พูดได้ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้เด็กได้ดูหนังสือการ์ตูนเหล่านี้แทนการดูรายการโทรทัศน์ นอกจากนี้ผู้ปกครองอาจนำหนังสือที่มีรายการโทรทัศน์อ่านให้เด็กฟังและร่วมกันเลือกรายการโทรทัศน์ด้วยกันระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก โดยเลือกรายการโทรทัศน์ที่เด็กเลือกไว้ใกล้ ๆ โทรทัศน์ เมื่อถึงเวลาควรเตือนหรือบอกเด็กเมื่อดูรายการโทรทัศน์ เมื่อถึงเวลาควรเตือนหรือบอกเด็กเมื่อดูรายการนั้น ๆ จบแล้วควรปิดทันที และควรจำกัดรายการโทรทัศน์ให้เด็กดูเพียง 2-3 รายการเท่านั้น และแบ่งเวลาในการดูตามความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่สุดคือผู้ปกครองควรหาเวลาว่างดูโทรทัศน์พร้อมกับเด็ก และควรมีการสนทนาพูดคุยกับเด็กในขณะดูโทรทัศน์ เมื่อเห็นสิ่งที่ไม่ดีควรบอกและชี้แนะให้เด็กทราบ ในขณะเดียวกันถ้าเห็นว่าสิ่งนั้นดี ผู้ปกครองควรชี้ให้เด็กเห็นและแสดงความชื่นชม หรือชมเชยให้เด็กฟัง ไม่ควรมองข้ามหรือดูเฉย ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครู

เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมของเด็กมากกว่าการทำกิจกรรมอย่างอื่น ดังนั้นครูควรใช้รายการโทรทัศน์ให้เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการอ่าน การพูด การฟัง และการเขียนของเด็ก โดยอาจมีการพูดคุยถึงเรื่องราวจากรายการโทรทัศน์ ให้เด็กเป็นฝ่ายเล่าให้ฟัง หรือ เปลี่ยนกันเล่า เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านที่เด็กชอบมาใช้เป็นสื่อในการจัดมุมประสบการณ์ให้กับเด็กและจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบมากที่สุดคือรายการการ์ตูน ($\bar{X} = 3.68$) ดังนั้นครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนของเด็กโดยใช้สื่อประเภทการ์ตูน เช่น ภาพยนตร์ การ์ตูนสัตว์ การ์ตูนปลูกฝังความคิดจริยธรรม หนังสือการ์ตูน หุ่นจำลองการ์ตูน หรือ

ภาพการเคลื่อนไหว เป็นต้น เข้ามาใช้ในการสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับเด็ก เนื่องจากสื่อประเภทการ์ตูนเป็นสิ่งที่เด็กชื่นชอบ ย่อมทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ผลิตรายการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการโทรทัศน์

เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่เด็กชื่นชอบ ทำให้เด็กเข้าใจและจดจำสิ่งที่ได้เห็น ได้ดูจากรายการโทรทัศน์ได้ง่ายที่สุดเพราะมีทั้งภาพและเสียง ทำให้เด็กไม่เบื่อ เมื่อเด็กเกิดความสนใจและประทับใจสิ่งที่ตามมาคือการเลียนแบบพฤติกรรมหรือสิ่งที่เด็กเห็นเหล่านั้น จากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่ารายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบมากที่สุดคือรายการประเภทการ์ตูนโทรทัศน์จึงขอเสนอแนะดังนี้

- สำหรับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ควรมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการการ์ตูน ผู้ผลิตรายการควรศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดมาหลังจากที่เด็กได้ชมรายการ และรายการที่นำเสนอไปนั้นควรเป็นรายการที่แสดงออกถึงความโอบอ้อมอารี การมีน้ำใจการช่วยเหลือ การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคมส่วนรวม ลดการแสดงออกที่รุนแรงก้าวร้าว การใช้กำลัง การแก้แค้น การแสดงอภินิหาร เกินความจริง เป็นต้น

- สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการโทรทัศน์ ทั้งผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณารายการโทรทัศน์ให้แน่นอน ควรมีมาตรการในการควบคุมรายการโทรทัศน์อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการตรวจสอบรายการที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะการ์ตูนโทรทัศน์ ควรมีการตรวจสอบก่อนที่มีการส่งนำเข้าเพราะรายการการ์ตูนโทรทัศน์เป็นรายการที่เด็กสนใจ ดังนั้นควรเป็นการ์ตูนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และปลูกฝังความคิดจริยธรรม หรือพฤติกรรมทางสังคมที่ดี และเหมาะสมกับเด็กมากกว่าการ์ตูนประเภทรุนแรง และควรมีบทลงโทษสำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามจริงจิ่ง ควรสนับสนุนรายการให้ผู้ผลิตรายการการ์ตูนที่ปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรมให้กับเด็ก โดยการประกาศยกย่อง ให้รางวัล หรือ ส่งเสริมในการขยายเวลาในการออกอากาศให้กับรายการดังกล่าว และไม่ควรเก็บค่าเวลาในการใช้สถานีออกอากาศ

นอกจากนี้เนื่องจากช่วงเวลาที่เด็กใช้ดูโทรทัศน์มากที่สุดเป็นช่วงเวลาเย็น (15.30-18.30) จึงควรเป็นเวลาที่เสนอรายการการ์ตูนประเภทส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมที่ดีให้กับเด็กในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย

ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเภทการดูสัตว์กับรายการการ์ตูนญี่ปุ่นหรือการ์ตูนอเมริกันว่า ส่งผลกระทบต่อเด็กในด้านใดบ้าง
2. ควรมีการศึกษาโดยตรงถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมทางสังคมกับรายการโทรทัศน์ด้วยการสังเกตการแสดงออกของเด็กในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันตามปกติ (Primary Source)
3. ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอในปัจจุบันกับพัฒนา ด้านอารมณ์ สังคม ร่างกาย และสติปัญญาของเด็กเป็นรายกรณี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ขจิต ชุปัญญา. “อิทธิพลภาพยนตร์โทรทัศน์ทำให้สุขภาพจิตเด็กเสื่อม,” มติชน. 20: 18 - 19; ธันวาคม 2533.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาสภาพอบรมในศูนย์เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528 .
- _____ . คู่มือโครงการพัฒนาความพร้อมด้านสังคมนิสัยระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536 .
- รายงานการวิจัยเรื่อง โอกาสการเข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : ความเสมอภาคทางการศึกษา. สำนักนายกรัฐมนตรี, อัดสำเนา.
- จันทร์เพ็ญ สุภากุล. พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- จุมพล รอดคำดี. “ข้อควรคำนึงระหว่างผู้จัดรายการโทรทัศน์กับผู้ชมที่บ้าน,” นิเทศสาร. 3(118) ธันวาคม 2519.
- ฉันทนา บาคบงกช. “การศึกษาปฐมวัยในอนาคต,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสัมมนาการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.
- ไฉไล บุญมาก. ผลของความร่วมมือและการแข่งขันในการเล่นเกมที่ต่อพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและการสื่อสารด้วยภาษาในวัยเด็กตอนปลาย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ชนิตร์ ภูกาญจน์. “สื่อสำหรับเด็กที่เต็มไปด้วยความรู้,” สยามรัฐ. 7 พ.ย. 2534 : 13.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5 . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- ฌอง แมคไมร์. “การสื่อสารกับสังคมสำหรับปัจจุบันและอนาคต,” ยูเนสโก. สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาสพระชาชาติ กรุงเทพฯ : พิมพ์การพิมพ์, 2528.
- ดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ. ความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

ดวงใจ ลิ้มโตโสภณ. การศึกษาพัฒนาการความสามารถในการกำหนดแหล่งความเชื่อของเด็ก .

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร์. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพัฒนาการทางสติปัญญาและความสามารถ

ในการเข้าใจบุคคลอื่น. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัยฉบับที่ 2 ภาควิชาจิตวิทยา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

ถวิล รักชลธี. การศึกษาพัฒนาการทางด้านนิสัยส่วนบุคคลและสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน

เขตบางกะปิ. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ธีระ ชัยยุทธธรรม. “พฤติกรรมของเด็กกับโทรทัศน์,” วารสารแนะแนว. 57 ; มิถุนายน-

กรกฎาคม, 2521.

ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. พฤติกรรมการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528 .

ธีรณง เกิดสุคนธ์. การศึกษาอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชน :

ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาลสังกัด

กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

ธีราพร กลุณานันท์. การศึกษาผลของการเล่นต่างกลุ่มอายุที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก

ปฐมวัย. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

นันทวัน สุชาโต. “การสื่อสารเพื่อเด็กและเยาวชนไทย,” การสื่อสารในครอบครัว. กรุงเทพฯ :

ภาควิชาวิทยาและการสื่อสารการเสด็จ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2530.

_____. อิทธิพลของการดูภาพยนตร์ที่รุนแรงทางโทรทัศน์กับทัศนคติในเชิงก้าวร้าวของเด็กจาก

ครอบครัวต่างฐานะทางเศรษฐกิจกับสังคมและครอบครัวที่พ่อแม่ควบคุมการดูทีวีต่าง

ระดับกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการวิจัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยแสดงนฟอร์ด, 2520.

นวรรตน์ วัฒนะนนท์. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและพฤติกรรมทางสังคมของ

นักเรียนระดับปฐมวัย : เปรียบเทียบระหว่างศูนย์เด็กปฐมวัยของกรมพัฒนาชุมชน

กรมอนามัย และกรมศาสนา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2535. อัดสำเนา.

- บำรุงสุข สีสำไฟ และจ่านง วิบูลย์ศรี. อิทธิพลของสื่อต่อเด็กที่มีสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.
- _____. “อิทธิพลของสื่อต่อเด็กไทย,” วารสารการวิจัยทางการศึกษา. ฉ 6 (2519 : 42-46)
- แป้ง มาลากุล ณ อยุธยา. “แนวคิดในการปรับปรุงสถานีโทรทัศน์,” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 46 (7) มีนาคม 2539.
- ประกายรัตน์ ภัทรธิดา. “พัฒนาการเด็กปฐมวัย,” เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- ประมวล คิตตินันท์. เร่ร่อนมากเกินไปอันตรายยิ่งนัก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ลูกรัก, 2533.
- พยอม อิงคตานุวัฒน์. แล้วอยู่ ๆ หนูก็เพี้ยน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ลูกรัก, 2534.
- พันเพชร พัฒนาประสิทธิชัย. คู่มือดูโทรทัศน์กับลูกอย่างสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : 2538.
- พรณี ชูทัยเจนจิต. “การสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก,” เอกสารการสอนชุดวิชาการวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- พีเปี้ยก (นามแฝง). 2539. “โทรทัศน์เพื่อเด็ก,” เดลินิวส์ 20 ; ตุลาคม 2539.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. เด็กก่อนวัยเรียน เรียนรู้อะไร อย่างไร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2523.
- บุญนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก. คู่มือดูโทรทัศน์กับลูกอย่างสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รักลูก. 2536.
- ยุวดี เทียรณประสิทธิ์. การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน. ม.ป.ท. , ม.ป.ป. 2536.
- รักษิณา (นามแฝง) . “คุณต้องทำหน้าที่ พ่อแม่แล้วนะ,” สร้างสรรค์วิชาการ. กรุงเทพฯ : พระโขนง, 2530.
- รันจวน มินะประดิษฐ์. อิทธิพลของสื่อที่มีต่อเด็กนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.
- รินฤดี สัจจพันธุ์. “วิทยุโทรทัศน์ ตัวทำลายภาษาไทย,” ก้าวไกล. 57 ; ธันวาคม 2535.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ . เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2538.
- โลกใบเล็ก. “โทรทัศน์เพื่อเด็ก,” เดลินิวส์. 5: 20 ; ตุลาคม 2534.

- วรากรณ์ รักวิจัย. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- วันชาติ ศิลาน้อย. ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกชมรายการโทรทัศน์กับฐานะทางสังคมมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสถานภาพของครอบครัวของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ ในกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2525. อัดสำเนา.
- วันทนี ฤทธิคุปต์. ความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์มีผล
ต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- วัฒนา พุทธางกูรานนท์. สื่อสารมวลชนกับสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2531.
- วัฒนา พัฒนพงศ์. “ สื่อมวลชนกับบทบาททางจริยธรรม,” วารสารคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
361: 109 - 110 ; กรกฎาคม 2535.
- วิเชียร ดอกดุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
เรื่องอักษร , 2524.
- วิจิตร ภักดีรัตน์. “ บทบาทหน้าที่ของวิทยุโทรทัศน์ในฐานะสื่อมวลชน,” นิเทศศาสตร์.
2: 17 -18 ; 2536.
- วิชาการ, กรม. การสำรวจและประเมินความสนใจในการดูรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของ
เด็กไทย. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2518.
- ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์. ความสนใจรายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.
- ศิวะพร สุคนธ์พงศ์เผ่า. การวิเคราะห์บทบาทของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อการใช้ภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- สุกัญญา ตีระวนิช “งานวิจัยเรื่องอิทธิพลของโทรทัศน์ต่อเด็ก,” นิเทศสาร 2 : 11-13 ; ตุลาคม
2518.
- สุกัญญา ตีระวนิช และนันทริกา คุ่มไพโรจน์. การวิจัยอิทธิพลของสื่อต่อเด็กใน
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก
หน่วยที่ 11 - 15. กรุงเทพฯ : วิคตอรี่, 2524.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการเสริมสร้างลักษณะนิสัย
ระดับปฐมวัย หน่วยที่ 8 15. กรุงเทพฯ : วิกตอรี, 2525.

_____. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและสังคมพื้นฐานเพื่อการแนะแนว
หน่วยที่ 1 - 8. กรุงเทพฯ : วิกตอรี, 2533.

สุนน อมรวิวัฒน์ และคนอื่น ๆ. การอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534
สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 13 : 20 ; กรกฎาคม 2534.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ดันฮ็อ, 2538.

สุรัตน์ เมธิกุล. “ในยุคสื่อสารกับแนวคิด,” สยามรัฐ. 8 : 20 ; กรกฎาคม 2539.

_____. “เปิดเสรี เคเบิลทีวี แนวทางที่ถูกต้องในสังคมข่าวสาร,” สยามโพสต์.
6 : 19 ; เมษายน 2539.

สุพล สุดดารา. “โทรทัศน์อันตรายที่มีเสน่ห์,” วารสารสุขภาพ. 11 : 81-86 สิงหาคม 2523.

สุวรรณ ไชยชนะ. การศึกษาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลและภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้
รับการจัดประสบการณ์ โดยตั้งคำถาม, ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

สายฤดี วรจิโกภาทร. รากลึกให้ถูกทาง. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
กรุงเทพฯ : สยามสปอร์ตพรีน, 2533.

हरमा नीलविश्वर. ปฐมวัยศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเอ. เอส
พรีนติ้งเฮาส์, 2535.

อรณนพ เขียรถาวร. “บทบาทของโทรทัศน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษา,” นิเทศสาร.
: 116-119 ; กุมภาพันธ์ 2530.

อรวรรณ ปิณฑน์โอวาท. การสื่อสารเพื่อเด็กและเยาวชนไทย : การสื่อสารในครอบครัว.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530.

_____. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

อรุณศรี อนันตศิริชัย. รายงานการวิจัยเรื่องภาพชีวิตของเด็กไทย. กองวิจัยทางการศึกษา
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2536.

อุดร วงษ์ทับทิม. ให้ลูกเรียนรู้แบบธรรมชาติดีกว่า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ณ. ฌาน, 2531.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. “โทรทัศน์กับการพัฒนาเด็ก,” วารสารจิตวิทยาคลินิก. 2 : 85-87 ; ธันวาคม.
2525.

- ✓ Bandura , A. Social Learning Theory. New Jersey : Prentice - Hall, 1977.
- Brown, James W., Richard B. and Fred F. Harclerod. Av Instruction : Media and Methods. 3d ed. New York : Megraw - Hill Book Company, 1969
- Brown, James W., Richard B. Lewis and Fred F. Harclerod. Av Instruction : Media and Methods. 3 d ed. New York : McGraw-Hill Book Company, 1969.
- Dinkmeyer , D.C. Child Development : The Emerging Self. New Jersey : Prentice - hall, 1965.
- ✓ Dinkmeyer , D.C and R. Dreikurs. Encouraging Children to Learn. Englewood Cliffs : Prentice - Hall, 1963.
- Edward, Stashepe and Rudy Bretz. Television Program. 4 th ed. New York : Hill and Wang, 1968.
- Edward, Stasheff and Ryby Bretz. Television Programme. New York : Hill and wang, 1962.
- English ,H.B. and A.C. English. A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms. New York : David Mckay Co., 1958 .
- Gesell . A . and F.L. I. The Child from Five to Ten. New York : Harper and Brothers, 1946 .
- Goodhardt , G.J., A.S.C. Ehrenberg and M.A. Collins. The Television Audience. Westmead:Saxon House, Teakfield Limited, 1979 .
- Lipkovitz ,Robin Hope. The Influence of Violent Television Programming on The Resolution of Mora Dilemma Questions by The Preadolescent. DAI-B 56/02 : 112 ; August, 1995.
- Heinich, Robent , Micheal Molenda and James D. Russel. Instructional Media and the New Technologies of Instruction. New York : John Wiley & Sons, 1982.
- Hurlock, E.B. Child Devekopment. 5th ed. New York : McGraw - Hill Book Co, 1972.
- _____. Child Développement. 6th ed. New York : McGraw - Hill, 1978.
- Mary , J. “ Peer Interaction Compatencies of Preschoolers Rates High or Low in Sociometric Status,” Dissertation Abstracts International. 41 : 4603-a ; May, 1981.
- Mizingo ,Nathan James. Influencing Factors of a Child 's Motivation to Achieve in Figures. MAI 31/04 : 1941 ; Winter, 1993.

Page ,G.T., J.B. Thomas and A.R. Marshall. International Dictionary of Education. Nichols

Publishing Co., 1977 .

St. Peters , Michelle Rene . Mother and Child interaction while Viewing Television and

During PLayer. DAI-B 54/10 : 5414 ; April, 1994.

Seefeldt, C. Teaching Young Children. New Jersey : Englewood Cliffs prentice - Hall, 1980.

ภาคผนวก

แบบสอบถามผู้ปกครอง

เรื่อง

**ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองและพฤติกรรมการดูโทรทัศน์กับ
พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ในเขตการศึกษา 8**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับผลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก ซึ่งคำตอบของท่านไม่มีข้อผิดหรือถูก และจะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านหรือเด็กในปกครองของท่านแต่อย่างใด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็ก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ แบ่งเป็น 3 ข้อ

2.1 จำนวนเวลาในการดูโทรทัศน์

2.2 รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ

ชุดที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมทางสังคมที่สัมพันธ์กับการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อ
พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลของรายการโทรทัศน์
ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ชุดที่ 1
แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์
 ๙๐ ๙๐ ๙๐ ๙๐ ๙๐

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเด็กในฐานอะไร
 - () บิดา
 - () มารดา
 - () อื่น ๆ โปรดระบุ
2. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของท่านคือ
 - () ประถมศึกษา
 - () มัธยมศึกษา
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี
 - () อื่น ๆ โปรดระบุ
3. อาชีพของท่านคือ
 - () ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 - () แม่บ้าน
 - () รับจ้างทั่วไป
 - () ค้าขาย หรือประกอบธุรกิจส่วนตัว (มีกิจการเป็นของตนเอง)
 - () เกษตรกรรม
 - () รับราชการ
 - () พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - () อื่น ๆ โปรดระบุ
4. รายได้รวมของท่านต่อเดือน (ถ้าเป็นบิดาให้รวมกับมารดาคด้วย ถ้าเป็นมารดาให้รวมกับบิดาคด้วย)
 - () น้อยกว่า 7,900 บาท
 - () 7,901 - 12,900 บาท
 - () มากกว่า 12,900 บาท

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ หรือที่เด็กสนใจ ซึ่ง
ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 ช่อง 3, 5, 7, 9 (ที่รับได้ในเขตการศึกษา 6)

คำชี้แจง ให้ท่านประเมินความชอบของเด็กในการดูรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ โดยกา
เครื่องหมาย / ลงในช่องตรงกับรายการนั้น ๆ มีความหมายดังนี้ คือ

ชอบมากที่สุด คือ ติดตามดูเป็นประจำ ไม่ขาด ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ
ชอบมาก คือ ติดตามดูบ่อย ๆ เมื่อมีโอกาส
เฉย ๆ คือ ดูก็ได้ ไม่ดูก็ได้
ชอบน้อยมาก คือ ดูเมื่อไม่มีรายการอื่นให้เลือก
ไม่ชอบเลย คือ ถ้าเปิดเจอจะรีบเปลี่ยนเป็นรายการอื่นทันที

ตัวอย่าง

รายการ	ชอบมาก ที่สุด	ชอบมาก	เฉย ๆ	ชอบน้อย	ไม่ชอบเลย
ภาพยนตร์โทรทัศน์ เช่น น้ำใจแม่					/
ละครโทรทัศน์ เช่น คุณพ่อจอมขี้สัส				/	
การ์ตูน เช่น ชินจังจอมแก่น	/				

หมายความว่า ไม่ชอบและไม่ยอมดูรายการภาพยนตร์เรื่องน้ำใจแม่เลย ส่วนรายการ
ละครโทรทัศน์เรื่องคุณพ่อจอมขี้สัสชอบน้อย คือ จะดูรายการนี้ก็ต่อเมื่อไม่มีรายการอื่นให้เลือก
สำหรับรายการการ์ตูน เรื่องชินจังจอมแก่น เป็นรายการที่ชอบมากที่สุดและได้ติดตามดูรายการนี้อยู่
เป็นประจำทุกครั้งที่ออกอากาศและขาดไม่ได้เลย (รายการโทรทัศน์ที่นำมาใช้ใน
แบบสอบถาม อยู่ระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2540)

พฤติกรรมการดูภาพยนตร์โทรทัศน์

รายการโทรทัศน์	ชอบมากที่สุด	ชอบมาก	เฉย ๆ	ชอบน้อย	ไม่ชอบเลย
ช่อง 3					
1. เปาบุ้นจิ้น					
2. ลูกผู้ชายต้องสู้					
3. คำนานรัก “รักต่างใจ”					
4. ภาพยนตร์ฝรั่ง					
5. ภาพยนตร์จีน “ยมทูต ปราบโปโลเอ”					
ช่อง 5					
6. ทวี 5 เขียวเต๋อ					
7. อัจฉริยะคนธรรมดา					
ช่อง 7					
8. บิ๊กซีมีมา					
9. ยอดภาพยนตร์					
10. ภาพยนตร์ไทย					
11. อภินิหารเป็ดเข็น					
12. ผู้หมวดป๊อกแป็ก					
13. กามเทพผัดคิว					
14. ภาพยนตร์วันศุกร์					
15. ภาพยนตร์วันเสาร์					
ช่อง 9					
16. สายลับหมายเลข 9					

พฤติกรรมการณ์ดูแลครอบครัว

รายการโทรทัศน์	ชอบมาก ที่สุด	ชอบมาก	เฉย ๆ	ชอบน้อย	ไม่ชอบเลย
ช่อง 3					
1. รักบริสุทธิ์					
2. ลูกผู้ชายเหยียบฝัน					
3. สามใบไม้เถา					
4. บุญดังใจ					
5. เก็บใจไว้เพื่อรัก					
6. ปล.พ่อยังอยู่					
7. ขอสามสาย					
8. ใจลูกเขย					
ช่อง 5					
9. เพื่อน					
10. แก้วจอมแก่น					
11. ไฟได้น้ำ					
12. หัวใจทรวง					
13. กองพันทหารเกณฑ์					
ช่อง 7					
14. สิงห์ไทรภะ					
15. ละครสั้นวันอาทิตย์					
16. สัมปทานหัวใจ					
17. มนต์รักลูกทุ่ง					
18. นิรมิต					
19. รอยอดีต					
20. สามหนุ่มสามมุม					
ช่อง 9					
21. หงส์เหิน					
22. สามหมอสาววัย					
23. ละครฮิตช่อง 9					

พฤติกรรมการณ์การดูการ์ตูน

รายการโทรทัศน์	ชอบมากที่สุด	ชอบมาก	เฉย ๆ	ชอบน้อย	ไม่ชอบเลย
ช่อง 3					
1. ซินจังจอมแก่น					
ช่อง 5					
2. โลกการ์ตูน					
ช่อง 7					
3. ฮิวโก้					
4. ก๊วยหอมจอมซน					
ช่อง 9					
5. ช่อง 9 การ์ตูน					
6. สไปเดอร์แมน					

พฤติกรรมการณ์การดูรายการเด็ก

รายการโทรทัศน์	ชอบมากที่สุด	ชอบมาก	เฉย ๆ	ชอบน้อย	ไม่ชอบเลย
ช่อง 3					
1. จั๋วแฉ่วเจาะโลก					
2. โลกใบเล็ก					
ช่อง 7					
3. เจ้าขุนทอง					
ช่อง 9					
4. คิคดีแมท					
5. บัณฑิตน้อย					
6. ซูเปอร์จิ๋ว					

พฤติกรรมกราดูรายการเกมโชว์ ๕๕

รายการโทรทัศน์	ชอบมากที่สุด	ชอบมาก	เฉย ๆ	ชอบน้อย	ไม่ชอบเลย
ช่อง 8					
1. ดวงกับดาว					
2. แสบคุณสอง					
3. จุกบ๊องส์เกม					
4. ดาวล้านดวง					
ช่อง 5					
5. คับเบิ้ลพลิกโลก					
6. กินกับเกม					
7. โหด เฮ้ว ฮา					
ช่อง 7					
8. เวทีทอง					
9. สัมหล่น					
10. โชคดีนาที่ทอง					
11. ชิงร้อยชิงล้าน					
ช่อง 9					
12. ดูนข้ามโลก					
13. เกมโชน					
14. สืบสะเค็ด					
15. กาลิเลโอเกม					

ชุดที่ 2

☐ แบบประเมินพฤติกรรมทางสังคมที่สัมพันธ์กับการดูแลโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดอ่านและตัดสินใจตามความคิด ความรู้สึกที่เห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้
 มากน้อยเพียงไร แล้วกรณำเลือกตอบจากช่องทางขวามือโดยกาเครื่องหมาย /
 ในช่องว่างที่ต้องการเลือกเพียงช่องเดียวจากช่องที่ให้เลือก 5 ช่อง ดังนี้
 บ่อยครั้งที่สุด บ่อยครั้ง บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคย

ตัวอย่าง ☼

คำถาม	บ่อยครั้งที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
การพูด					
1. เด็กพูดตามรายการโทรทัศน์		/			
การช่วยเหลือ					
1. เด็กช่วยเหลือเพื่อนตามละครที่ดู			/		
การเล่น					
1. เด็กเล่นแปลงร่างแบบการ์ตูน	/				

การตอบคำถาม

1. ถ้าท่านมีความรู้สึกเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าเด็กมีการกระทำความดังข้อความในคำถามเป็นประจำให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างบ่อยครั้งที่สุด
2. ถ้าท่านมีความรู้สึกเห็นด้วยว่าเด็กกระทำความดังข้อความในคำถามเป็นส่วนมาก (กระทำความมากกว่าไม่กระทำ) ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างบ่อยครั้ง
3. ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าเด็กมีการกระทำความดังข้อความในคำถามเป็นบางครั้ง (กระทำพอ ๆ กับไม่กระทำ) ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างบางครั้ง

4. ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าเด็กมีการกระทำได้ดังข้อความในคำถามน้อยครั้ง (ไม่ค่อยกระทำ) ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องนาน ๆ ครั้ง

5. ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าเด็กไม่เคยกระทำได้ดังข้อความในคำถามเลย ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องไม่เคย

พฤติกรรมทางสังคม	บ่อยครั้งที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
การพูด					
1. ลักษณะการพูด					
1.1 เด็กมักพูดโอ้อวดสรรพคุณแม่ของตน เหมือนที่เด็กเห็นจากโฆษณา เช่น แม่หนูไม่เป็นดาราอย่างเดียวนะ เป็นต้น					
1.2 เด็กมักจำคำพูดที่ได้จากรายการต่าง ๆ ทางโทรทัศน์มาใช้ เช่น สบายอยู่แล้ว เป็นต้น ...					
1.3 ขณะที่ดูรายการโทรทัศน์เด็กจะพูดตามไปด้วย					
2. คำที่เด็กนำมาใช้บ่อยมาก คือ					
2.1 คำหยาบ					
2.2 คำไพเราะ เช่น ของน้องสะ ฯลฯ					
2.3 คำก้าวร้าว ข่มขู่ ตามดาราพูด					
2.4 คำไม่ชัดหรือคำดัด เช่น ดีใจเป็นศิษย์					
3. เด็กพูดพร้อมเลียนแบบท่าทางตามแบบในโทรทัศน์					
3.1 การคำ					
3.2 การปลอมโยน					
4. เด็กพูดเลียนแบบ					
4.1 เลียนแบบประโยค เช่น สงสัยหัวเทียนบอด เป็นต้น					
4.2 เลียนแบบคำพูดหรือคำคล้องจอง เช่น ป. ปลา เป็นต้น					
4.3 เลียนแบบน้ำเสียงในการพูด เช่น พูดเสียงดัง ตื่นเต้น					

พฤติกรรมทางสังคม	บ่อยครั้งที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
5. การนำภาษามาใช้					
5.1 เด็กนำภาษาที่ได้ยินจากรายการโทรทัศน์มาใช้ เช่น เจ๋งอยู่แล้ว, จ๊าบ, ชัวร์ หรือมั่วเน่ม ฯลฯ					
6. การเล่าเรื่อง					
6.1 เด็กนำเนื้อเรื่องจากรายการโทรทัศน์มาเล่ากับเพื่อน					
6.2 เด็กสามารถเล่าเรื่องจากรายการโทรทัศน์ได้					
การเล่น					
1. การเล่นเกมแบบตามเรื่อง					
1.1 เด็กจำวิธีการต่าง ๆ จากรายการโทรทัศน์มาใช้ เช่น กลวิธีในการแก้ปัญหาของแต่นินจา เป็นต้น					
1.2 เด็กนำเรื่องราวจากรายการโทรทัศน์มาเล่นกับเพื่อน เช่น เล่นตามเรื่องในละครโทรทัศน์ เป็นต้น					
1.3 หลังจากดูภาพยนตร์ตื่นเต้นแล้วเด็กจะนำเรื่องจากที่เด็กดูมาเล่นกับเพื่อนเมื่อเด็กมีโอกาสดู					
2. การเลียนแบบท่าทางของผู้แสดง					
2.1 ขณะดูรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงเด็กจะเล่นตามอย่างในรายการตามไปด้วย เช่น การเดิน การรำ เป็นต้น					
2.2 เด็กเล่นแสดงการต่อสู้ตามแบบอย่างที่เขาเห็นทางโทรทัศน์ทันทีในขณะที่ดูโทรทัศน์โดยจะเล่นกับพี่น้อง หรือเล่นคนเดียว					
2.3 หลังจากที่ได้ดูการ์ตูนแปลงร่างแล้วเด็กนำมาเล่นกับเพื่อนหรือพี่น้องทันที					

พฤติกรรมทางสังคม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
3. เล่นเลียนแบบการแต่งกาย					
3.1 เด็กเล่นเลียนแบบการแต่งกายตามรายการ ต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ เช่น เล่นแต่งกายเป็น ซูเปอร์แมน ฯลฯ					
3.2 เด็กเล่นเลียนแบบการแต่งกายแบบดาราที่ เด็กเห็นจากรายการโทรทัศน์					
4. นำวิธีการมาปรับใช้ในการเล่น					
4.1 เมื่อเด็กเล่นกับเพื่อน เด็กจะนำวิธีการเล่น บางส่วนในโทรทัศน์ เช่น การต่อสู้จาก ภาพยนตร์มาปรับใช้ในการเล่นกับเพื่อน					
4.2 เด็กมักนำวิธีการจากรายการเกมส์โชว์ ต่าง ๆ มาเล่นกับเพื่อนหรือ พี่น้อง เช่น การทาย ปัญหา เป็นต้น					

**ตอนที่ ② แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของรายการโทรทัศน์ต่อพฤติกรรมทางสังคม
ของเด็กปฐมวัย**

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านตามความคิด ความรู้สึกกับข้อความเหล่านี้มาน้อย
เพียงใด แล้วกรุณาเลือกตอบจากช่องทางขวามือโดยกาเครื่องหมาย / ในช่องตาม
ระดับความคิดเห็นของท่าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย *

ข้อความ ❖	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
การพูด					
1. โทรทัศน์ทำให้เด็กใช้คำพูดได้ถูกต้องขึ้น.....					
2. โทรทัศน์ทำให้เด็กพูดคุยกับเพื่อนมากขึ้น					
3. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กสนใจและมีความ กระตือรือร้นในการพูดมากขึ้น					
4. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กใช้ประโยคได้ถูกต้อง และเหมาะสมมากขึ้น					
5. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กต่อความได้ดียิ่งขึ้น					
6. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องขึ้น..					
7. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กแสดงความคิดเห็นได้ดี ยิ่งขึ้น					
8. เด็กสามารถพูดเป็นเรื่องราวได้ดีขึ้น					
การเล่น					
1. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กมีเพื่อนเล่นมากขึ้น.....					
2. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กเล่นกับเพื่อนได้ดีขึ้น					
3. โทรทัศน์ทำให้เด็กเข้าใจในวิธีการแก้ปัญหา ในการเล่นกับเพื่อนได้ดี					
4. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กไม่เล่นนอกบ้าน					
5. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กรอคอยได้มากขึ้น					
6. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กมีความเอื้อเฟื้อกับผู้อื่น มากขึ้น					
7. โทรทัศน์ช่วยให้เด็กช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น.....					

ขอขอบคุณ ☐ ☐

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางจิรพรรณ นิสสกา

เกิด 17 พฤษภาคม 2496

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 180 ม. 4 ปรangk์อรรณ ต.เขาสามยอค อ.เมือง
จ. ลพบุรี โทร. 036-627316

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2513	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสตรีชุมพร “สอาดเผดิมวิทยา”
อ.เมือง จ.ชุมพร
พ.ศ. 2519	ป.กศ.สูง. อนุบาลศึกษาวิทยาลัยครูสวนดุสิต กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2525	คบ. (อนุบาลศึกษา) จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2541	กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
กรุงเทพมหานคร

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองและพฤติกรรม
การดูโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในเขตการศึกษา 6

บทคัดย่อ

ของ

จิรพรรณ นิสสกา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2541

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กปฐมวัย กับปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กด้านการใช้เวลาและรายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองกับพฤติกรรมทางสังคมด้านการพูด, การเล่นของเด็กปฐมวัย
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนภาครัฐและเอกชนในเขตการศึกษา 6 จำนวน 975 คน ผลที่ได้จากการส่งแบบสอบถามได้จัดทำเป็นรูปตารางแสดงร้อยละและค่า F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ 26.68 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และรายการที่ชอบมากที่สุดคือ การ์ตูน
2. พฤติกรรมการดูโทรทัศน์เกี่ยวกับการใช้เวลา และรายการที่ชอบดูจำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็ก ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันที่ .05 และ .01
3. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ในทางบวก กับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์และพฤติกรรมทางสังคม
4. รายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเด็กในทางที่ดีกล่าวคือ ปรับปรุงการพูดและการเล่นกับเพื่อนที่ดี

จากผลการวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะว่า

1. เด็กควรได้รับคำแนะนำจากผู้ปกครอง ถึงการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์อย่างฉลาด
2. ครูควรจะช่วยเด็กในการเลือกรายการโทรทัศน์ที่ดี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก
3. ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ควรเลือกสรรรายการที่ดีสำหรับเด็กและควรหลีกเลี่ยงรายการที่ไม่เหมาะสมเท่าที่จะเป็นไปได้

THE RELATIONSHIP OF PARENTS' DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS AND
TELEVISION WATCHING BEHAVIORS AND SOCIAL BEHAVIORS OF
YOUNG CHILDREN IN THE EDUCATIONAL REGION VI

AN ABSTRACT
BY
JEERAPAN NISSAPA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
May 1998

The purposed of this study were : (1) to find the time usage and television program of young children on viewing television, (2) to compare parents' demographic characteristics with television watching behavior of young children, (3) to find the relationship among parents' demographic characteristics television watching behavior and social behavior, (4) to find the influence of television program on young children's behavior.

Questionnaires were sent to 975 parents from both goverment and private schools in educational region 6. The returned questionnaires were tabulated by using percentage and F-test.

The major finding were :

1. The young children spent 26-86 hours for television watching per week. The most favourite television program is cartoons.

2. The children who belong to parents with different individual factors educational level, professional, and income would have television watching behavior about time usage and television program with statistical significant different at .05 and .01 level.

3. The parents' demographic characteristics were positively related to television watching behaviors.

4. Television program have a good influence on young children behavior improving their speaking and well-playing with their friends.

5. The findings suggested that : (1) Children should be advised by parents how to spend their time in viewing television film wisely. (2) The teacher should help their children in selecting good television program. (3) The television program producers should have good selections of good television program for children, avoiding all programs of bad tests if possible.